

Advies om te komen tot een

Regionaal Raamwerk

Naar een langetermijnperspectief voor het gebied Matsloot-Westpoort mei 2023

PROJECTDATA

Projectnaam Regionaal Raamwerk Matsloot-Westpoort

Locatie Matsloot & Westpoort

Opdrachtgevers Provincie Groningen
Provincie Drenthe
Gemeente Groningen
Gemeente Noordenveld
Gemeente Westerkwartier

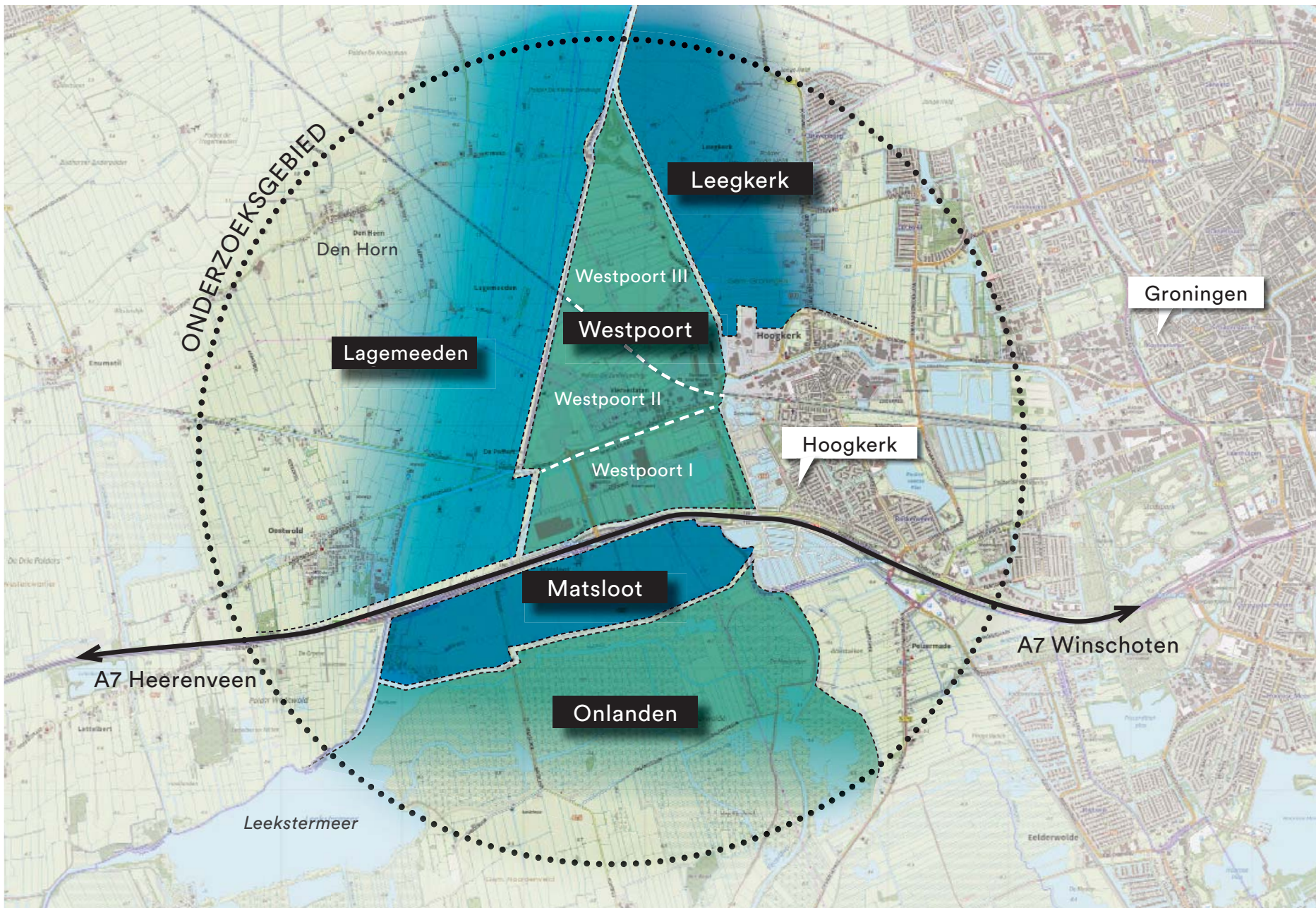
Opgesteld door WesselinkVanZijst
BoschSlabbers landschapsarchitecten

Datum Mei 2023
Projectnummer BS20-056

INHOUDSOPGAVE

Projectdata	2		
Inhoudsopgave	3		
1. Inleiding	4		
1.1 Aanleiding	5		
1.2 Het projectdoel en het adviesrapport	5		
1.3 Het Proces.....	6		
Fase I: Belangen- en oplossingenparade.....	6		
Fase II: Brede stakeholderconsultatie.....	7		
Fase III: Terug naar de ambtelijke en bestuurlijke opdrachtgevers	7		
1.4 Aanpak en werkwijze richting een Regionaal Raamwerk	8		
2. Uitgangspunten	12		
3. Gebiedsbrede sterkten en zwakten	16		
3.1 De Onlanden, veenbodem	18		
3.2 De Matsloot, veenbodem.....	19		
3.3 Westpoort (I, II en III), overgangsgebied van veen naar kleibodem	20		
3.4 Lagemeeden, overgangsgebied van veen- naar kleibodem.	21		
3.5 Leegkerk, zeekleibodem	22		
4. Het Regionaal Raamwerk in 6+ opgaven	26		
4.1 Watersysteem & klimaatadaptatie.....	28		
4.2 Ecologische & hydrologische verbindingen	30		
4.3 Groene randen.....	32		
4.4 Weidevogelrustgebied & ganzenfoerageergebied	34		
4.5 Grondberging	36		
4.6 Zonne-energie	38		
4.7 Overige opgaven	40		
5. Inbreng vanuit de omgeving op de opgaven	44		
5.1 Bedrijventerrein, energie en infrastructuur	44		
5.2 Natuur- en landschapsvisie Westpoort-Matsloot	46		
5.3 Ruimte voor extra grondberging	46		
5.4 Zonnepark Matsloot	47		
5.5 Vergroten van de capaciteit van het watersysteem	49		
5.6 Breder commentaar en ideeën vanuit de omgeving.....	49		
Afscherming van bedrijventerreinen (inclusief licht)	48		
Groene gebiedsontwikkeling Koningsdiep	49		
Recreatieve verbindingen en pleisterplaatsen	50		
Cultuurhistorie	50		
Mobiliteit: sociale veiligheid, OV verbeteren en verkeersdrukte tegengaan	50		
Geluidswal.....	50		
Landschapspark.....	50		
5.7 Een samengaan van belangen	52		
Belangenweergave.....	52		
6. Strategie Regionaal Raamwerk	56		
6.1 Geen blanco canvas.....	56		
6.2 De functie van het Regionaal Raamwerk	56		
Het Regionaal Raamwerk als Landschapspark?.....	56		
6.3 Het raamwerk als ‘glas in lood’:.....	58		
I. ‘Vensters open houden’	59		
II. ‘Randen maken’	59		
III. ‘Draden weven’	59		
IV. ‘Parels oppoetsen’	59		
7. Inrichtingsadviezen Regionaal Raamwerk	63		
7.1 Inrichtingsadviezen watersysteem en klimaatadaptatie	65		
7.2 Inrichtingsadviezen hydrologische en ecologische verbindingen	67		
7.3 Inrichtingsadviezen groene randen	69		
7.4 Inrichtingsadviezen weidevogelrustgebieden & ganzenfourageergebieden	71		
Specifieke inrichtingsadviezen voor ganzenfourageergebieden	71		
Specifieke inrichtingsadviezen voor weidevogelrustgebieden.....	71		
7.5 Inrichtingsadviezen voor grondberging.....	72		
Algemene inrichtingsadviezen voor grondberging	72		
Specifieke inrichtingsadviezen voor grondberging in Matsloot	73		
Specifieke inrichtingsadviezen voor grondberging in Westpoort	73		
7.6 Inrichtingsadviezen voor zon	75		
7.7 Inrichtingsadviezen op extra kansen aangedragen door de omgeving.....	77		
8. Eén raamwerk met opties	80		
8.1 Het raamwerk als glas in lood: één samenhangende gebiedsvisie	80		
8.2 Het raamwerk als glas in lood: de kleuren van het glas	83		
8.3 Keuze voor géén samenhangende gebiedsvisie.....	92		
8.4 Voorkeursscenario	92		
8.5 Epiloog	93		
Bijlage	96		
Bijlage I Overzicht inbreng consultatie	98		
Bijlage II Een landschapspark?.....	106		

De contouren van de deelgebieden zijn gebaseerd op landschappelijke karakteristieken. Deze volgen daarmee niet per definitie de geografische grenzen.

1. Inleiding

In 2021 gaven bestuurders van vijf overheden opdracht om een Regionaal Raamwerk te ontwikkelen voor het gebied Matsloot-Westpoort. Een gezamenlijke visie op het gebied biedt kansen om verschillende belangen samen te brengen. Zonder visie en regie dreigt verrommeling.

1.1 AANLEIDING

In de huidige situatie is er op sommige plekken sprake van verrommeling van het landschap. Zoals de plotselinge overgang tussen cultuurlandschap en industrieterreinen, vrachtroutes door woongebieden en een slechte bereikbaarheid van natuur en recreatie voor inwoners. Zonder goede visie op het hele gebied neemt deze verrommeling verder toe. Door met elkaar samen te werken kunnen we kansen benutten om de verrommeling te stoppen. Bestuurders van twee provincies (Groningen en Drenthe) en drie gemeenten (Groningen, Noordenveld en Westerkwartier) hebben de intentie uitgesproken om in nauwe verbinding met elkaar en de omgeving een Regionaal Raamwerk tot stand te brengen.

1.2 HET PROJECTDOEL EN HET ADVIES-RAPPORT

Het doel van het project Regionaal Raamwerk is om de landschappelijke inpassing van ontwikkelingen concreet in beeld te brengen met het oog op zo veel mogelijk maatschappelijke meerwaarde enerzijds en tegelijkertijd duidelijke en kwalitatieve landschappelijke grenzen anderzijds. Het Regionaal Raamwerk kan het randvoorwaardelijk kader zijn waarbinnen ontwikkelingen kunnen plaatsvinden op een manier zodat de kwaliteiten van het gebied overeind blijven, versterkt worden en waar mogelijk nieuwe kwaliteiten worden toegevoegd waarbij bodem en water sturend zijn.

Het glas-in-loodraam zien we als een analogie voor het Regionaal Raamwerk. Het lood geeft houvast, richting, structuur en is de basis van het Raamwerk. Verschillende kleuren glas (mogelijke ontwikkelingen) kunnen op verschillende plekken worden ingepast. Hier liggen de keuzes weliswaar open maar zonder deze keuzes is het glas-in-loodraam niet compleet.

De ontwikkelingen in en rond het gebied staan niet stil. Tijdens het samenstellen van dit rapport was het een uitdaging alle recente ontwikkelingen volledig te integreren. Dit rapport is uiteindelijk een adviesrapport. Het legt geen verplichtingen op, maar biedt de basis voor gezamenlijke besluitvorming van overheden voor een verdere uitwerking met de belanghebbende partijen. Voor een verdere uitwerking zijn wel keuzes nodig: wat bevestigen we als het lood en welke keuzes worden gemaakt met betrekking tot het glas: voor welke ontwikkelingen is er wel of geen plek in het gebied? De auteurs hopen dat het rapport het ruimtelijk-kwalitatief kader voor het gebied kan vormen zodat verrommeling wordt voorkomen en klimaatadaptatie gestalte krijgt.

1.3 HET PROCES

Hierbij volgt een volgordelijk overzicht van de belangrijkste processtappen in het project. Begin 2022 werd het doel (sectie 1.2) van het project door de 5 overheden vastgesteld, de centrale opgaven werden geïdentificeerd en belanghebbenden bij deze opgaven werden in beeld gebracht. Belanghebbenden betreffen zowel maatschappelijke organisaties of bedrijven die een nieuwe ontwikkeling willen bewerkstelligen als burgers, organisaties, overheden en bedrijven die door deze ontwikkelingen geraakt worden in hun belangen. Om in een gestructureerd proces de opgaven, belangen en mogelijke oplossingen te verkennen is het project ingedeeld in 3 fases..

Fase I: Belangen- en oplossingenparade

In deze fase kwamen overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijven bijeen om elkaars initiatieven en belangen beter te leren kennen en samen oplossingsmogelijkheden te verkennen. De deelnemende partijen betroffen:

- Provincies Groningen en Drenthe
- Gemeenten Groningen, Noordenveld en Westerkwartier
- Waterschap Noorderzijlvest
- Staatsbosbeheer
- Natuur en Milieufederatie (NMF) Drenthe, NMF Groningen, Stichting De Onlanden (namens Natuurvisie, een coalitie bestaande uit 15 verschillende natuur- en landschapsorganisaties)
- PowerField
- Cosun Beet Company
- Vereniging Parkbelangen Leekstermeer
- BoschSlabbers Landschapsarchitecten
- WesselinkVanZijst (procesbegeleiding)

De vraag die centraal stond is hoe het Regionaal Raamwerk zo ingevuld kan worden dat zoveel mogelijk belangen gediend worden. De volgende activiteiten werden ondernomen samen met de belanghebbende organisaties:

- Belangenparade met uitwisseling belangen deelnemers: 13, 24, 25 mei 2022
- Oplossingenparade met uitwisseling standpunten deelnemers: 23 en 24 juni 2022
- Workshop over inrichtingsadviezen en modellen: 24 oktober 2022

LTO Noord, de belangenorganisatie voor boeren en tuinders in Noord-Nederland, is uitgenodigd maar kon wegens capaciteitsgebrek helaas niet deelnemen aan deze fase. Wel heeft LTO Noord het project verzocht individuele grondeigenaren en agrariërs uit te nodigen. Dit is gebeurd in Fase II. Recreatieschap Drenthe is uitgenodigd voor deelname maar heeft bedankt. Met het Groninger Landschap zijn separaat overleggen geweest betreffende de ideeën van deze organisatie over de directe omgeving van hun hoofdkantoor midden in het gebied.

Fase II: Brede stakeholderconsultatie

Voor brede consultatiemomenten werd via een directe mailing vanuit de vijf overheden contact gezocht met individuen die als direct omwonende, grondeigenaar of agrariër belang hebben bij ontwikkelingen in het gebied. Zij werden uitgenodigd om deel te nemen aan verschillende consultatiemomenten over de opgaven in het Regionaal Raamwerk. Daarnaast konden zij in gesprek gaan met maatschappelijke organisaties en bedrijven die nieuwe ontwikkelingen in het gebied nastreven, en de vijf overheden die de intentie hebben tot een gezamenlijke visie te komen. De volgende activiteiten werden ondernomen:

- 1e inloopmoment Oostwold: 7 juli 2022
- 2e inloopmoment Roderwolde: 6 september 2022
- 3e inloopmoment Oostwold: 30 november 2022

De inloopmomenten werden door circa 220 personen bezocht, waarbij sommige omwonenden twee of drie keer aanwezig waren. Tijdens deze momenten konden zij informatie ophalen en hun eigen reactie en ideeën delen. Dit kon mondeling en door middel van het noteren op ideeënkaar-

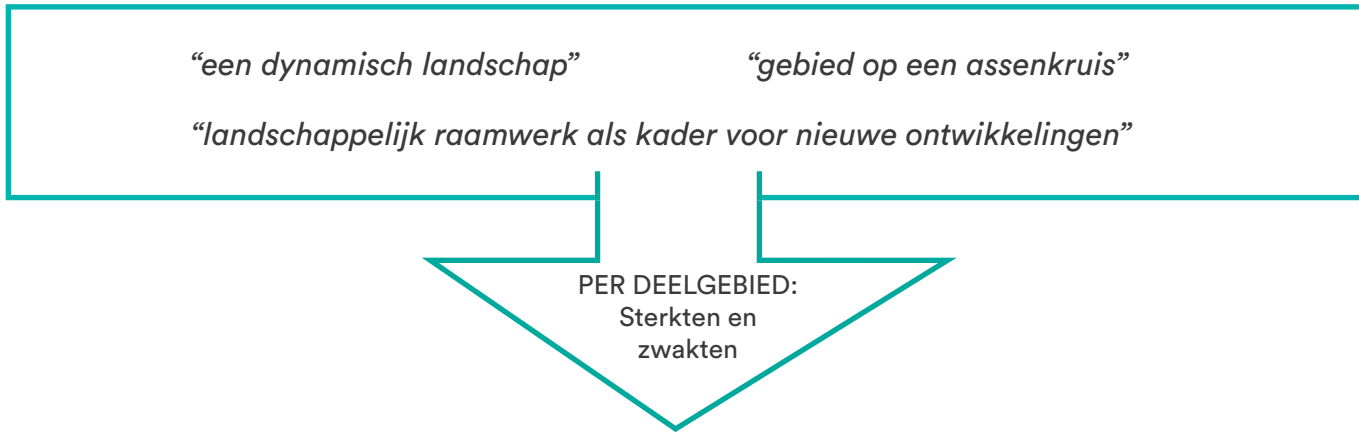
ten. Daarnaast was er ook de mogelijkheid een e-mail te sturen aan het projectteam. Tijdens het derde inloopmoment heeft BoschSlabbers meerdere presentaties verzorgd om een toelichting op de status van het project met eerste modellen te geven.

De reacties van belanghebbenden zijn na elke ronde verwerkt, wat heeft geleid tot inhoudelijke aanpassingen en aanscherpingen van dit rapport op het gebied van inbreng vanuit de omgeving, inclusief koppelkansen (hoofdstuk 5) en inrichtingsadviezen (hoofdstuk 6). In Bijlage I zijn de reacties op de inloopmomenten geanonimiseerd weergegeven.

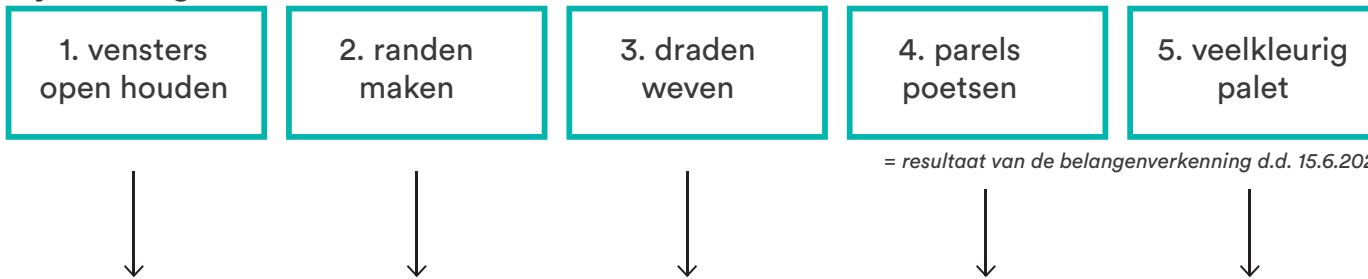
Fase III: Terug naar de ambtelijke en bestuurlijke opdrachtgevers

Na 30 november 2022 is de inbreng van Fase I en Fase II bij elkaar gebracht in dit adviesrapport. Er zijn twee tussenrondes van ambtelijke inbreng geweest om tot het uiteindelijke adviesrapport te komen.

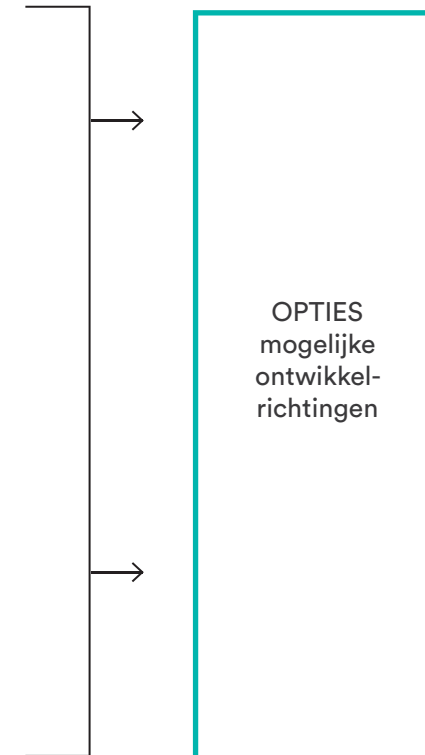
vertrekpunt: (waarom?)

vijf strategieën: (wat?)

inrichtingsadviezen: (hoe?)

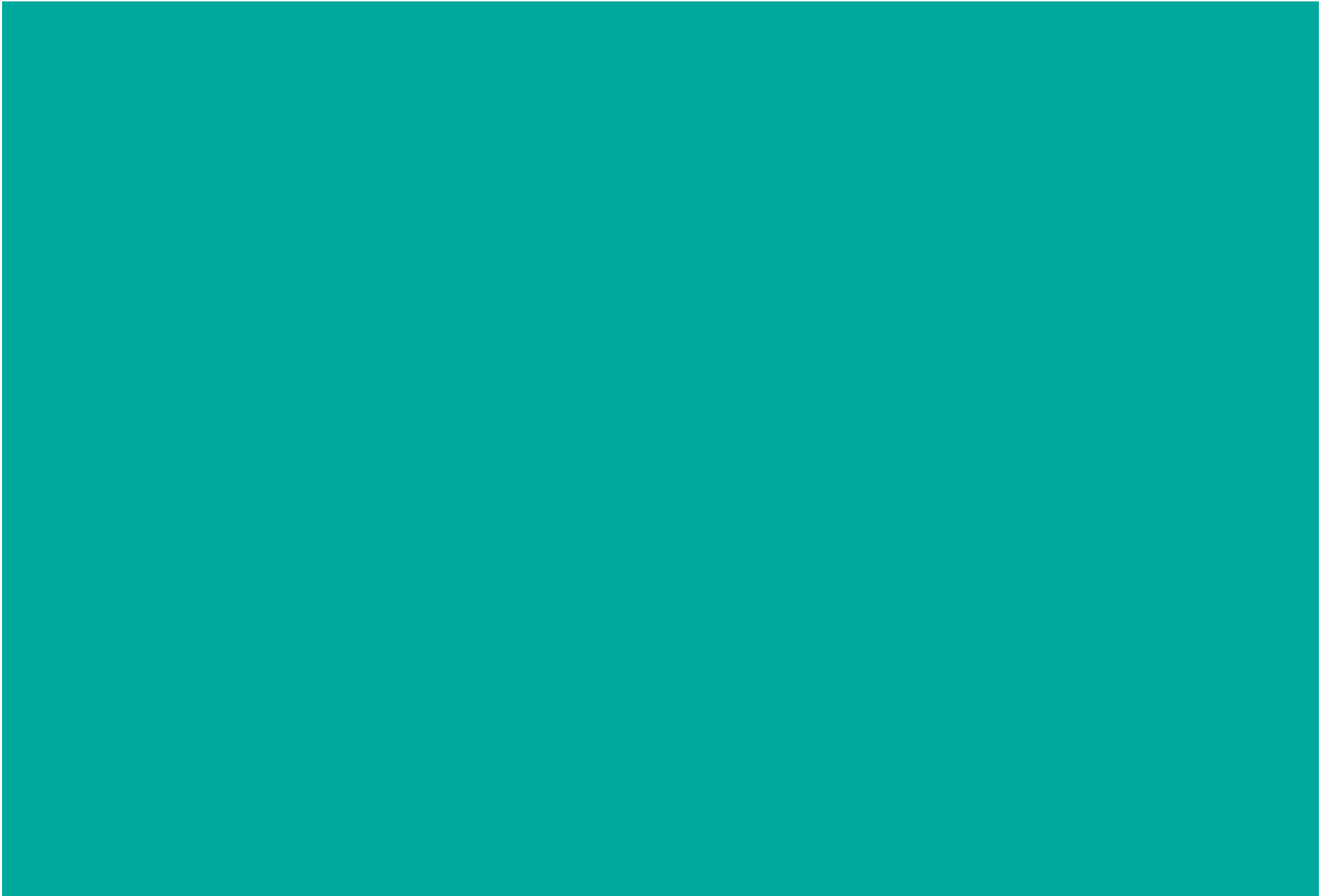
1.4 AANPAK EN WERKWIJZE RICHTING EEN REGIONAAL RAAMWERK

Het Regionaal Raamwerk is een middel dat de veelheid aan opgaven, wensen en ambities verenigt voor de lange termijn. Een door overheden vastgesteld raamwerk beschermt en versterkt landschappelijke en ecologische waarden, en stimuleert verduurzaming en een attractieve woonomgeving.

- Om tot het raamwerk te komen starten we met enkele uitgangspunten voor het opstellen ervan (hoofdstuk 2).
- Per deelgebied geven we sterkten en zwakten aan (hoofdstuk 3).
- Vervolgens leggen we zes centrale opgaven voor, plus de overige opgaven zoals aangedragen door de omgeving (hoofdstuk 4).
- We vatten de initiatieven en de achterliggende belangen samen zoals deze zijn ingebracht door overheden, bewoners, grondeigenaren, agrariërs, maatschappelijke organisaties en bedrijven (hoofdstuk 5).
- Daarna noemen we vier elementen die het lood van het raamwerk kunnen vormen (hoofdstuk 6) en inrichtingsadviezen (hoofdstuk 7) die aangeven hoe de opgaves daarin een plek

kunnen krijgen.

- Vervolgens sluiten we af met opties die aangeven welke mogelijkheden we zien om nieuwe ontwikkelingen in te passen (de kleur en grootte van het glas in de analogie van het glas in lood). Ook vatten we samen welke van de voornoemde belangen in verschillende opties in meer of mindere mate worden gediend (hoofdstuk 8).

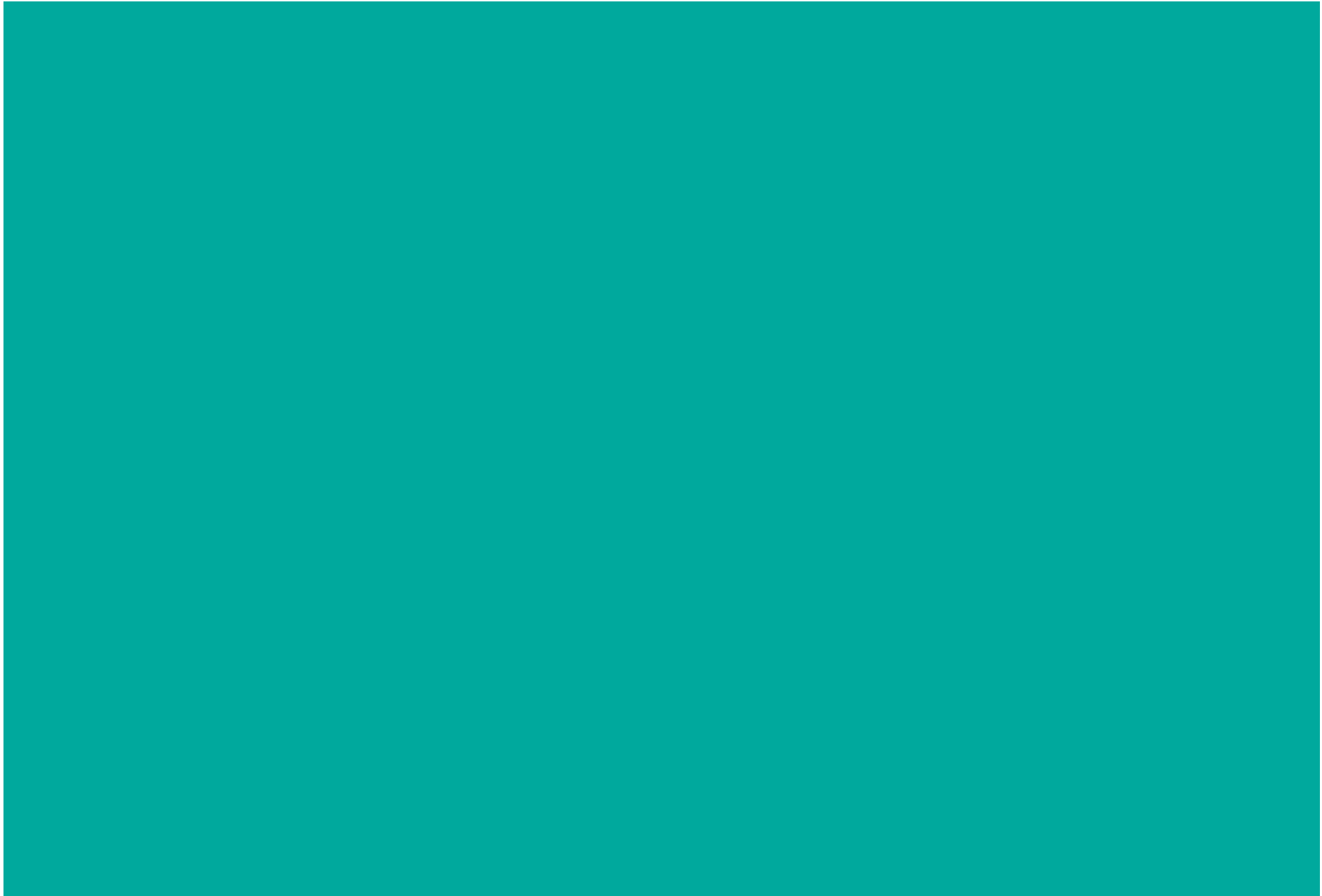

2. Uitgangspunten

2. Uitgangspunten

De auteurs hanteren de volgende uitgangspunten in het opstellen van een regionaal raamwerk:

- Bodem en water zijn sturend bij ruimtelijke keuzes in het hele gebied.
- Een toekomstbestendige inrichting past in brede maatschappelijke vraagstukken op het gebied van klimaat, energietransitie en natuurbescherming.
- De toekomstige inrichting van het gebied dient verder in te spelen op de twee assen van het landschappelijke assenkruis: in noord-zuid richting de overgang van klei via veen naar zand, in oost-west richting de overgang van stad naar land.
- Het is een dynamisch landschap waarin er veel ontwikkelingen op het gebied afkomen: het raamwerk moet zorg dragen voor landschappelijke samenhang tussen deze verschillende ontwikkelingen; hierin mogen nieuwe kwaliteiten gerealiseerd worden.
- Waar mogelijk wordt meervoudig ruimtegebruik toegepast.
- We gaan uit van een robuust landschappelijk, ecologisch waardevol en recreatief raamwerk waarbinnen stedelijke functies (ook) een plek kunnen krijgen.

3. Gebiedsbrede sterkten en zwakten

3 Gebiedsbrede sterkten en zwakten

Voor het gehele gebied zijn er algemene sterkten (incl. kansen) en zwakten (incl. bedreigingen) te identificeren. Ook zijn er per deelgebied sterkten en zwakten. In dit hoofdstuk zullen deze beknopt (en niet uitputtend) worden neergezet.

Algemeen:

Het plangebied ligt op een overgang van veen naar klei.

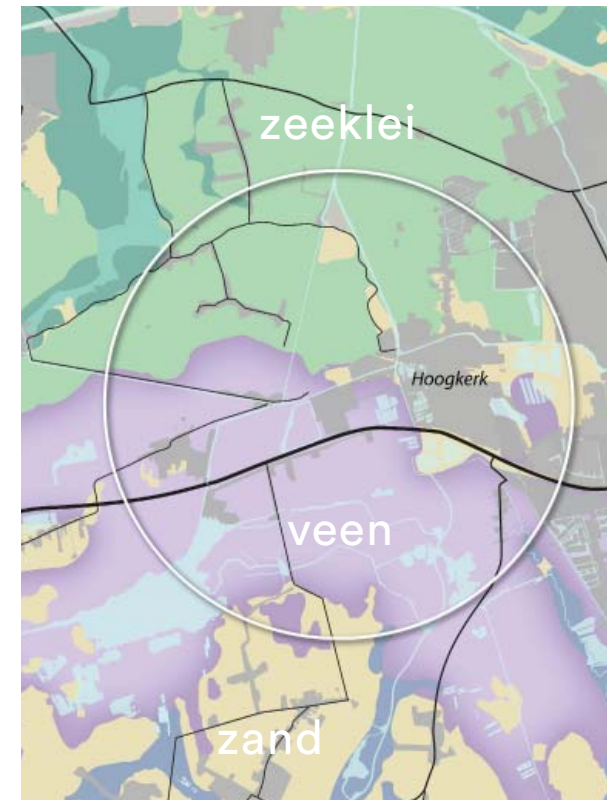
De meest voorname aanwezige ruimtelijke structuren zijn:

- Grondbergingen van Cosun Beet Company.
- Tennet hoogspanningstracé (nieuwe 380 kV Vierverlaten-Ens)
- Spoorlijn.
- Toekomstige westelijke rondweg.
- Snelweg A7.
- Zuidwending en Hoendiep.
- Onderbroken Aduaderdiep en Koningsdiep.
- Bedrijventerreinen.
- Agrarische gronden.

Sterkten (incl. kansen):

Het gebied kenmerkt zich door een aantal intact gebleven waarden:

- Cultuurhistorische gave linten.
- Monumentale panden (de Poffert en de Zuidwendinger Molen).
- Reeds gevestigd ecosysteem, natuurnetwerk, Natura 2000 (De Onlanden).
- Agrarisch cultuurlandschap.
- Ganzenfoerageergebied en weidevogelleefgebied.
- Uitloopegebied van en naar stad Groningen.
- Rust en stilte in buitengebied.
- Openheid met lege horizon.
- Kans om de natuurwaarden en groene randen van het gebied via zonnevelden naar permanente natuurbestemming te versterken.

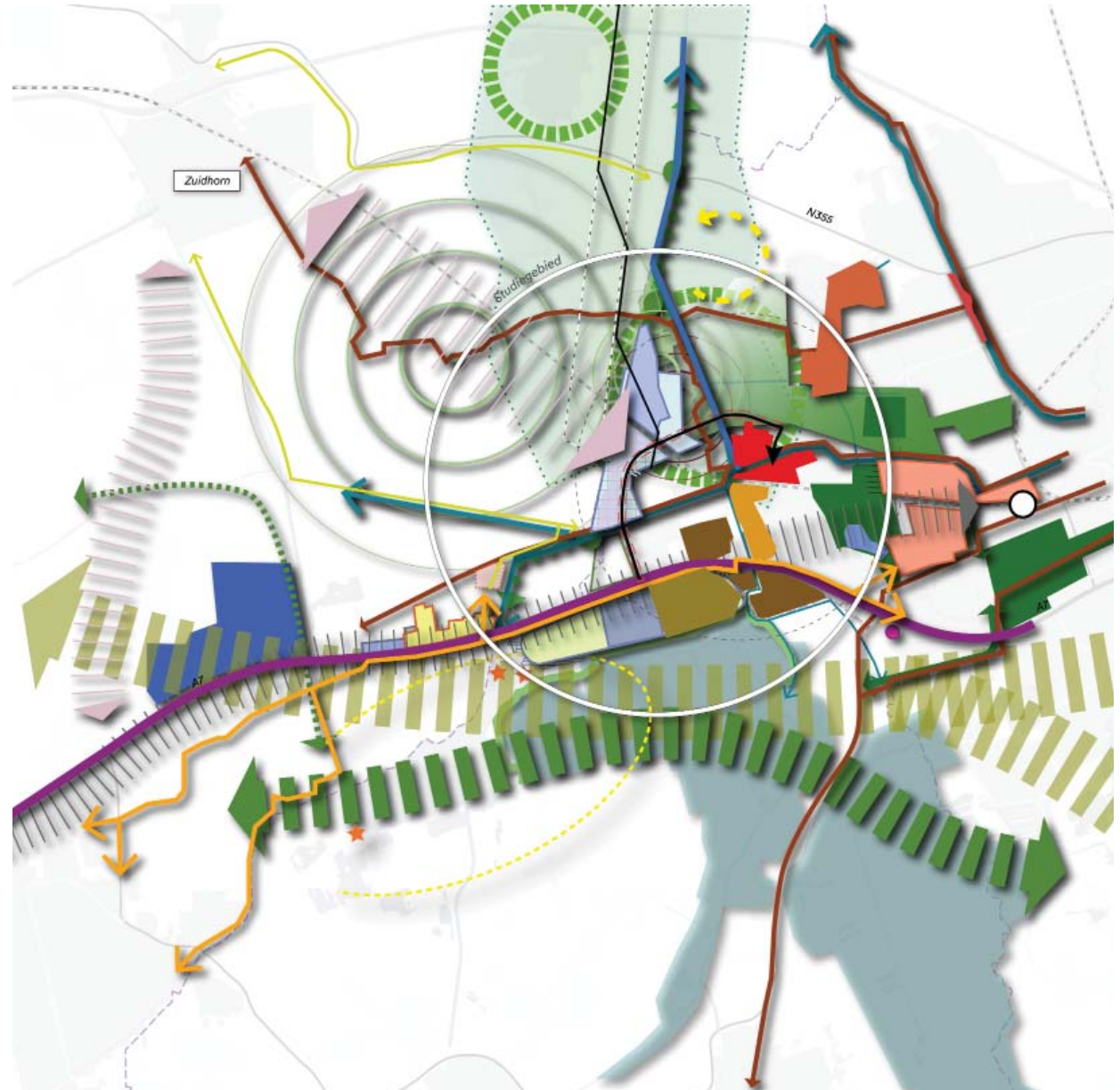
Overgang zand (zuid) via veen naar zeeklei (noord).

Zwakten (incl. bedreigingen):

Recent zijn er veel mogelijke ontwikkelingen op het gebied afgekomen die mogelijk een bedreiging vormen, zoals:

- Verschaalde landschappelijke inpassing grondberging.
- Toenemende verkeersbewegingen vanuit groei De Held 3 en Cosun en door groei Zuidhorn.
- Verdere verstedelijking ten oosten van Hoogkerk.
- Verdere afbreuk aan historische lijnen als Aduarderdiepsterweg.
- Beperkte mogelijkheden voor ommetjes.
- Horizonvervuiling door groei industrie/bedrijventerreinen.
- Mogelijke nieuwe noord-zuid autoverbinding Friesestraatweg-A7 ter vermindering verkeersdrukte Enumatil en omgeving.
- Uitbreiding van bedrijvigheid naar Matsloot (al dan niet met een tussenstap via zon).
- Uitbreiding van permanente grondberging naar Matsloot of Westpoort zonder landschappelijke inpassing en aanpassing van bestaande grondbergingen.
- Veenoxidatie dat bijdraagt aan CO2-uitstoot.

Op de volgende pagina's volgt een nadere duiding van sterkten en zwakten per deelgebied.

Overzicht van (mogelijke) ontwikkelingen die op het gebied afkomen zoals geïnventariseerd in Belangenverkenning Matsloot/Westpoort e.o. (2021).

3.1 DE ONLANDEN, VEENBODEM

Sterkten (incl. kansen):

- Relatief groot aaneengesloten riet- en watergebied.
- Open- en weidsheid van het gebied.
- Stil gebied: niet heel toegankelijk voor mensen, daardoor relatief weinig verstoring.
- Waardevolle habitat voor fauna (vogels) en flora (N2000 doelstellingen).
- Waterveiligheid: groot bergingsgebied voor water afkomstig van het Drents Plateau
- Aanwezigheid wandelende bosjes (bijzonder gebiedskenmerk).

Openheid

Ecologische waarden

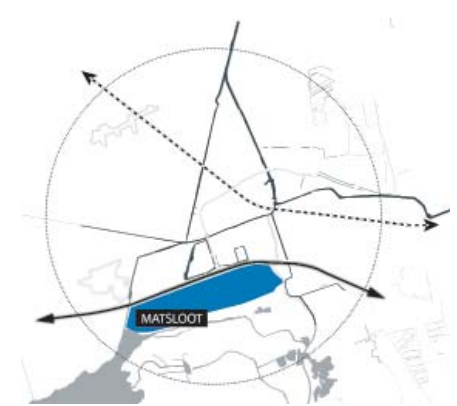
Zwakten (incl. bedreigingen):

- Horizonvervuiling verstedelijking Groningen (kijkend vanuit De Onlanden).
- Lichtvervuiling.
- Veenoxidatie door verdroging.
- Groot bergingsgebied voor water afkomstig van het Drents Plateau (ecologisch gezien mogelijk een knelpunt).
- Toegankelijk maken gebied leidt tot verstoring natuurwaarden.

Horizonvervuiling

3.2 MATSLOOT, VEENBODEM

Sterkten (incl. kansen):

- Grenzend aan Natura 2000 gebied (onderdeel Leekstermeergebied): potentiële rol in robuuste schil rondom natuurgebied.
- Open zicht richting De Onlanden.
- Ecologische waarden binnen bestaande grondbergingen.
- Ontwikkeling van een fraaie stadsentree (A7)/ entree naar open landschap.
- Doorgaande fietsroute Groningen-Leek.
- Ganzenfoerageergebied.
- Visuele relatie tussen A7 en landschap.
- Zichtrelatie tussen De Onlanden en Lagemeeden.
- Potentieel waterbergingsgebied/vernatting.

Openheid

A7 richting Groningen

Zwakten (incl. bedreigingen):

- Gefragmenteerd karakter van landgebruik (agrarisch, grondberging, droging van grond op verspreide percelen).
- Horizonvervuiling: visuele invloed van ontwikkelingen Westpoort incl. lichtvervuiling
- Geluidshinder A7.
- Ongedefinieerde stadsrand, weinig fraaie overgang stad-landschap.
- Weinig aantrekkelijke stad-land verbindingen.
- Hydrologische verbinding weinig ecologisch waardevol en ingeklemd.
- Matige kwaliteit landbouwgronden.
- Bodemdaling door veenoxidatie.
- Sterk variërend en gefragmenteerd waterpeil tussen percelen.

Hydrologische verbinding weinig ecologisch waardevol;

Ganzenfoerageergebied

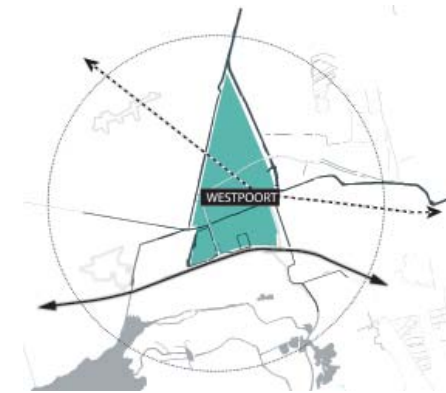
3.3 WESTPOORT (I, II EN III), OVERGANGSGEBIED VAN VEEN NAAR KLEIBODEM

Sterkten (incl. kansen):

- Veenontginningsstructuren historisch landschap aanwezig (noordelijk deel).
- Historisch lint Aduaderdiepsterweg.
- Relicten van het latere 19e eeuwse agrarische landschap, die nog duidelijk aanwezig zijn, zijn de Zuidwending met de kades daarlangs, de Zuidwendinger Molen en enkele waterlopen daar dwars op.
- Kleinschalige bebouwing langs het historisch Hoendiep.
- Hoendiep en Koningsdiep zorgen voor een groenblauwe dooradering van het Westpoortgebied, brengen landschappelijke sfeer en 'lucht'.
- (Recreatief) toegankelijke zone langs Hoendiep.
- De Zuidwendinger Molen is een landmark en vormt een fraai contrast met het high-tech landschap.

Zuidwendinger molen

Kleinschalige woningbouw langs historisch Hoendiep

Zwakten (incl. bedreigingen):

- Gefragmenteerde stadsrand.
- Beperkte landschappelijke inpassing Westpoort ten opzichte van A7, de Matsloot, De Onlanden en de Lage Meeden.
- Ontoegankelijke groene zone langs Koningsdiep.
- Ruimtelijke impact Tennet Vierverlaten hoogspanningsmasten en de ontwikkelingen zoals 380kV Vierverlaten-Ens.
- Weinig aantrekkelijke stad-land verbindingen.
- Vervuilde grond t.h.v. oude vuilstortplaats Aduaderdiepsterweg.
- Hydrologische verbinding weinig ecologisch waardevol.

Ontoegankelijke groene zone langs Koningsdiep

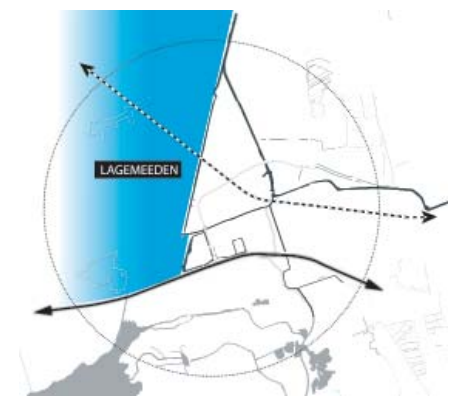

Monumentale bebouwing langs historische Aduaderdiep

3.4 LAGEMEEDEN, OVERGANGSGEBIED VAN VEEN NAAR KLEIDBODEM

Sterkten (incl. kansen):

- Kleinschalige wereld rondom de historische scheepswerf De Poffert.
- Openheid en zichtrelatie met De Onlanden en/ of Matsloot.
- Overgangslandschap van veen naar zeelei.
- Historische bebouwing (boerenborgen) liggen subtiel verhoogd in het landschap.
- Natuurwaarden: deels weidevogel- en ganzenrustgebied.
- Historische ontginningsstructuren.

Weg van de stad

De Poffert

Zwakten (incl. bedreigingen):

- Sterke visuele invloed van Westpoort.
- Sterke visuele invloed van de hoogspanningsleidingen (richtingloos zorgt voor onrust).
- Gebied staat onder invloed van bodemdaling (veengronden).
- Deels zeer matige kwaliteit landbouwgronden.
- Bodemdaling door veenoxidatie.

Visuele invloed van Westpoort

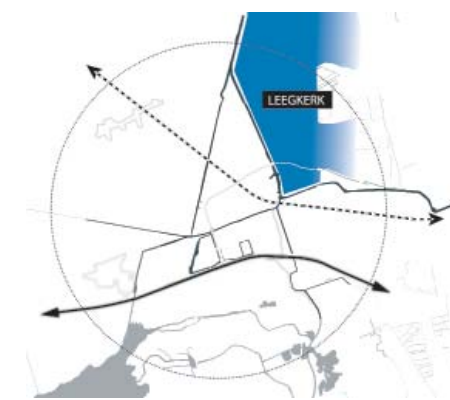
3.5 LEEGKERK, ZEEKLEIBODEM

Sterkten (incl. kansen):

- Het Wierdenlandschap rondom Leegkerk is nog grotendeels intact en wordt zeer hoog gewaardeerd.
- Structuren uit het middeleeuwse cultuurlandschap, die nog vrij gaaf zijn: Zijlvesteweg/ Hunzingen.
- Kerkstraat als historische lintbebouwing.
- Boerenerven als groene eilanden in de polder.
- Sterk contrast tussen verdichte stadsrand en het open agrarische landschap.
- Hoge natuurwaarden: NNN en weidevogel rustgebied.
- (Beperkte) wandelommetjes door het landschap.

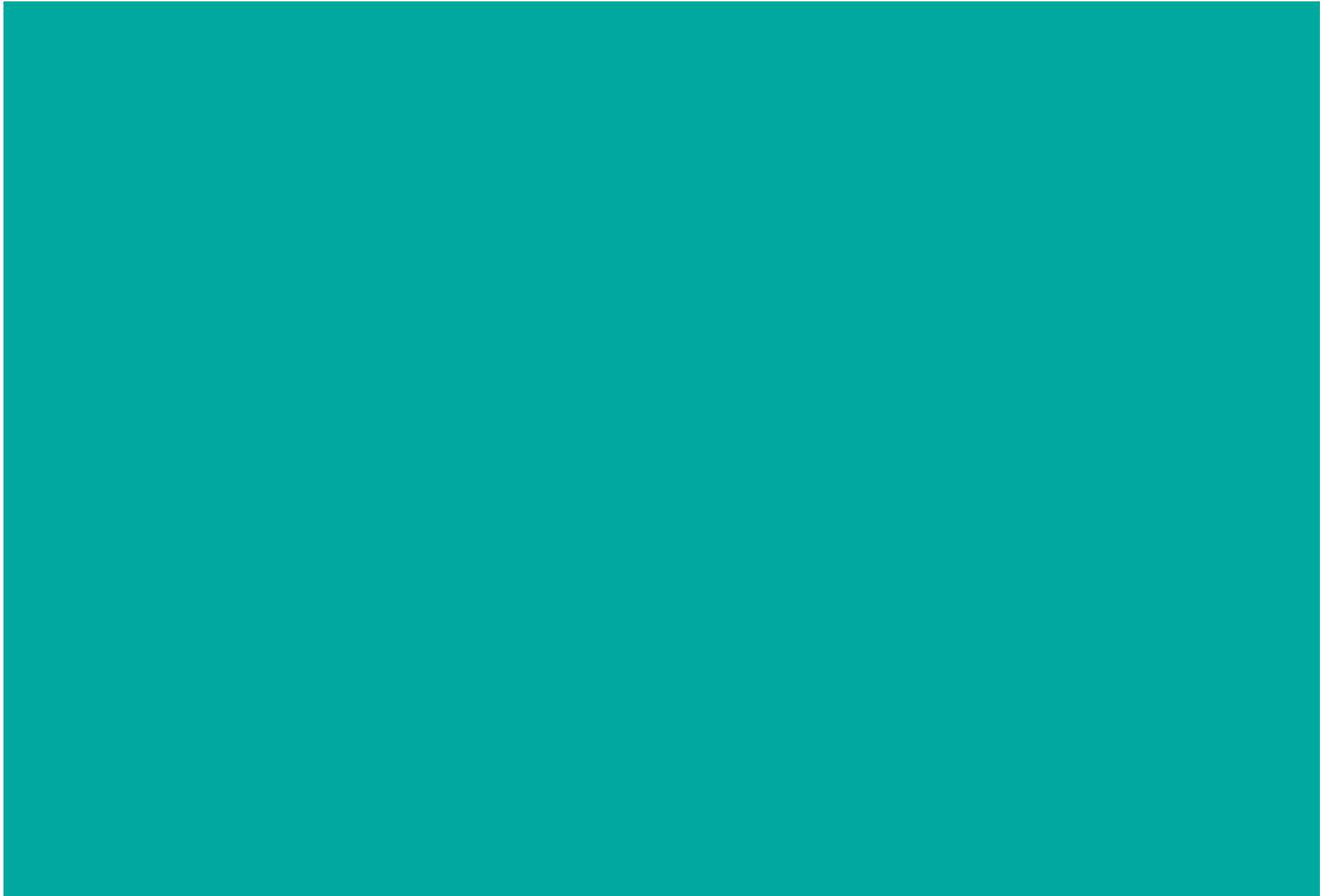

Kleinschalige recreatie netwerk

Zwakten (incl. bedreigingen):

- Afwezigheid doorgaande recreatieve routes; (wandelommetjes afmaken).
- Druk vanuit het stedelijk gebied; verdere verstedelijking.

4. Het regionaal raamwerk in 6+ opgaven

4. Het Regionaal Raamwerk in 6+ opgaven

In het project Regionaal Raamwerk stonden aan de start 6 opgaven centraal. In dit hoofdstuk beschrijven we deze 6 opgaven plus de andere opgaven die belanghebbenden hebben aangedragen tijdens het proces.

Met de vijf opdrachtgevende overheden is aan de start van het project uitgebreid verkend welke opgaven centraal moeten staan in het raamwerk.

Deze opgaven zijn de volgende:

1. Watersysteem & klimaatadaptatie (in combinatie met andere opgaven)
2. Ecologische & hydrologische verbindingzones
3. Groene randen tussen stad/industrie en uitloopgebied, natuur, landbouw en recreatie
4. Weidevogelleefgebied & ganzenfoerageergebied
5. Grondbergingsopgave (locatie, kwaliteit, inrichting, meervoudig ruimtegebruik)
6. Zonne-energie-opgave (locatie, inrichting, meervoudig ruimtegebruik)

Er spelen meer ontwikkelingen in het gebied. Niet al deze ontwikkelingen zijn uitgebreid meegenomen in dit rapport. Bij de procesinrichting is er rekening mee gehouden dat zowel overheden als belanghebbenden uit de omgeving ook andere onderwerpen zouden toevoegen. Deze worden genoemd in secties 4.7 en hoofdstuk 5.

1. Watersysteem en klimaatadaptatie

3. Groene randen

5. Grondberging

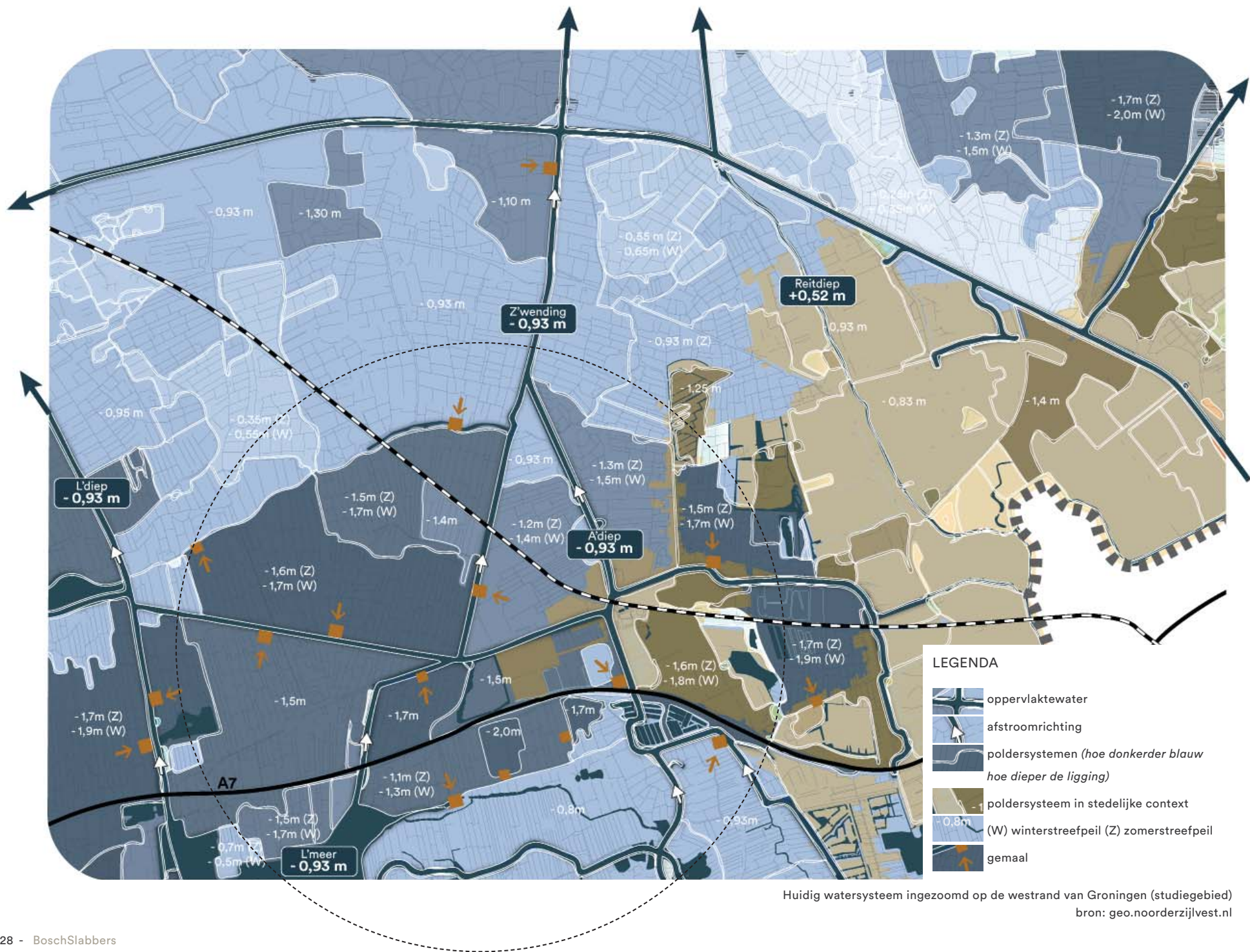
2. Ecologische en hydrologische
verbindingen

4. Opgave weidevogels & ganzen

6. Zonne-energie

4.1 Watersysteem & klimaatadaptatie

De opgave watersysteem & klimaatadaptatie is als volgt:

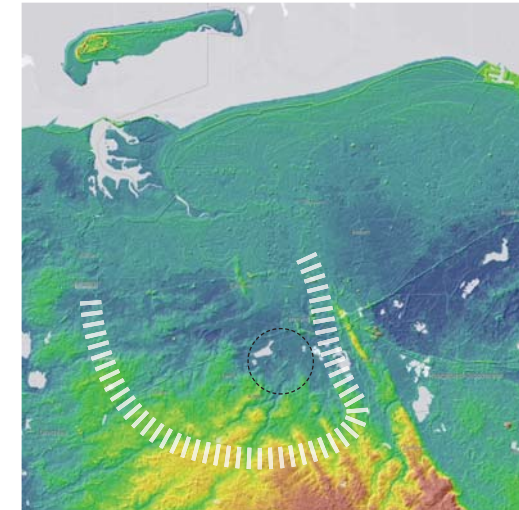
- Kunnen nieuwe ontwikkelingen in het gebied gecombineerd worden met aanvullende waterberging of andere maatregelen die het gebied en het regionale watersysteem beter voorbereiden op een veranderend klimaat?

Door klimaatverandering valt er vaker een flinke regenbui. Een grote hoeveelheid neerslag in een korte tijd kan wateroverlast veroorzaken. Ook kunnen er juist lange periodes zijn waarin er geen neerslag valt. Daarom zijn er maatregelen nodig om water op bepaalde plekken tijdelijk op te slaan (waterberging) en op andere plekken langer vast te houden. Ook kunnen ontwikkelingen zoals zonnepanelen, grondberging of het versterken van natuurverbindingen misschien gecombineerd worden

met extra waterberging of het beter vasthouden van water. Daarmee kunnen mogelijk ook bijdragen geleverd worden aan CO2-reductie door veenoxidatie tegen te gaan.

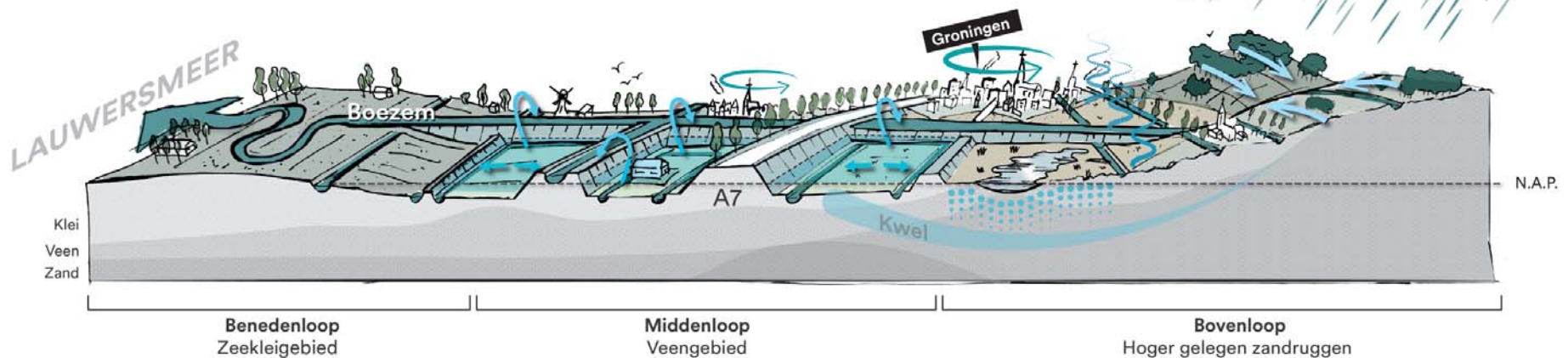
Het Waterschap Noorderzijlvest wil de waterberging van het gebied De Onlanden vergroten waardoor 5 miljoen m³ extra water tijdelijk geborgen kan worden tijdens hoogwatersituaties. Het doel is om vanaf 2025 de mogelijkheid te hebben om de extra m³ in te kunnen zetten als het nodig is (zie ook voetnoot 1). Dit project bevindt zich momenteel in de onderzoeksfase naar een voorkeursalternatief waarna een ontwerp projectbesluit zal worden vastgesteld. Het project kent zijn eigen besluitvormings- en participatietraject en viel daarom buiten de dialoog over het Regionaal Raamwerk.

Wel onderzoekt Waterschap Noorderzijlvest of er op andere locaties aanvullende maatregelen genomen kunnen worden m.b.t. waterberging en het langer vasthouden van water in het gebied.

Hoogtekaart AHN, lager gelegen veengebied omringd door hoger Drents plateau. Water loopt door plangebied richting Waddenzee.

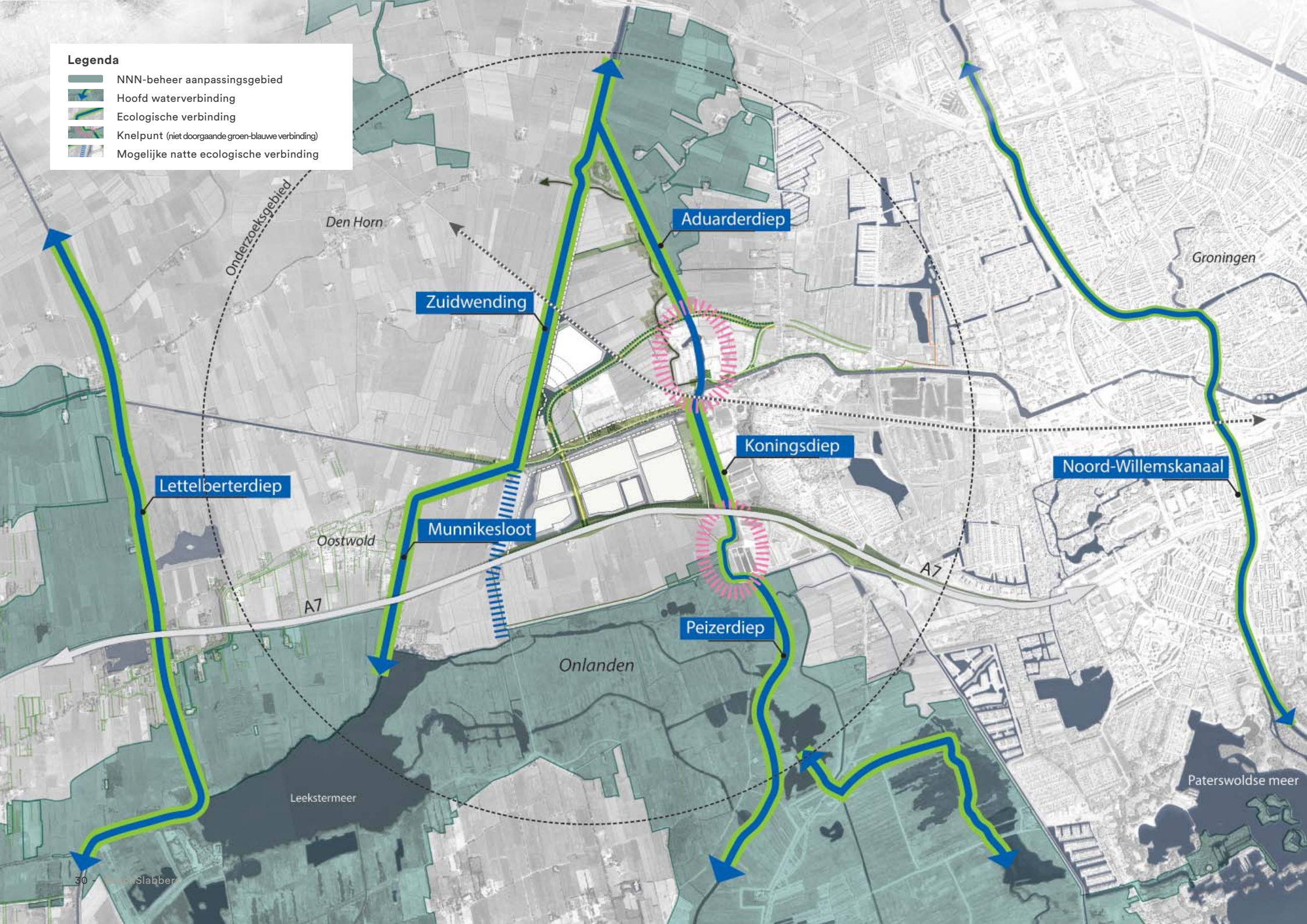
1 | Zie <https://www.noorderzijlvest.nl/optimalisatie-van-de-onlanden>

Huidig watersysteem verbeeld in een lengteprofiel van het totale stroomgebied met principe-opbouw (verticale dimensies extreem uitvergroot)

Legenda

- NNN-beheer aanpassingsgebied
- Hoofd waterverbinding
- Ecologische verbinding
- Knelpunt (niet doorgaande groen-blauwe verbinding)
- Mogelijke natte ecologische verbinding

4.2 Ecologische & hydrologische verbindingen

De opgave Ecologische & hydrologische verbindingen is als volgt:

- *Op welke locaties kunnen ecologische & hydrologische verbindingzones worden gecreëerd of bestaande zones worden versterkt?*
- *Hoe kunnen goed functionerende verbindingen gerealiseerd worden?*

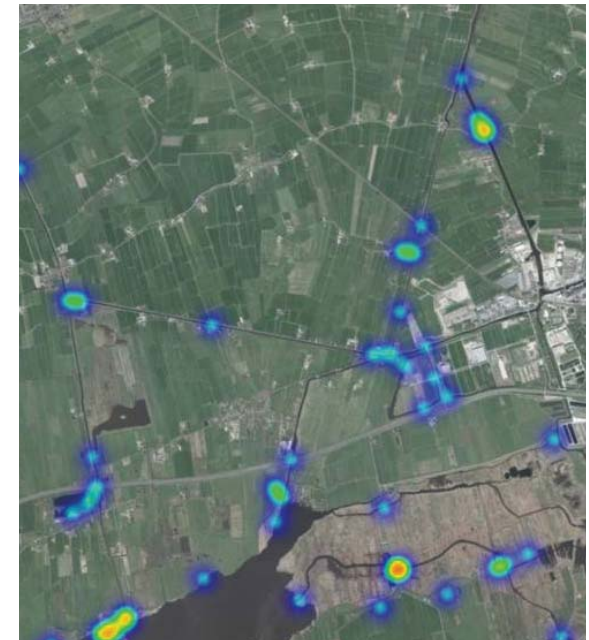
In het gebied liggen verschillende kansen om de natuur te versterken. Bijvoorbeeld door nieuwe en/of bredere ecologische en waterverbindingen te ontwikkelen tussen de noord- en zuidkant van de A7. Op die manier kunnen het Drentse beekstelsel en De Onlanden sterker verbonden worden met het Reitdiep, het Lauwersmeer en de Waddenzee. Het is een van de centrale onderdelen in een visie die gezamenlijk is opgesteld door 15 Groningse en Drentse natuur- en landschapsorganisaties. Drie pijlers vormen het fundament van deze visie:

- Een natte ecologische verbindingzone: het Drentse beekstelsel, De Onlanden, het Reitdiepsysteem, het Lauwersmeer en de

Waddenzee worden sterker met elkaar verbonden. Het voorstel is om dit concreet te realiseren door huidige verbindingen (Koningsdiep en Munnikesloot) te optimaliseren en een nieuwe verbinding te realiseren, direct ten zuiden van de Zuidwending.

- Natte natuur en waterberging: het voorstel is om aan de westzijde van de Matsloot en in de graslanden ten westen van Westpoort (deelgebied Lagemeeden) moerasnatuur/ waterberging te realiseren. Vernatting van de veengronden levert tevens een bijdrage aan het reduceren van veenoxidatie en daarmee het tegengaan van CO₂-uitstoot.
- De Matsloot als overgangszone tussen stedelijk gebied en robuuste natuur: in deze overgangszone wordt natuurinclusieve landbouw gecombineerd met het versterken van het ganzenfoerageergebied, of het wordt ingericht als waterbergingsgebied, eventueel in combinatie met natte natuur (waarbij in de visie naar alternatieve ganzenfoerageergebieden wordt gezocht).

Versterkte ecologische en hydrologische verbindingen zijn in lijn met de wensen van beide provincies en de gemeenten Noordenveld en Groningen.

Otter heatmap. Bronnen: (c1) Otterheat map

De otter (Vitamine G)

Legenda

- Stedelijk gebied
- Landbouw gebied
- Natuurgebied
- Open venster
- Groene stadsrand

Onderzoeksgebied

Den Horn

Groningen

Oostwold

A7

A7

Onlanden

Leekstermeer

Paterswoldse meer

4.3 Groene randen

De opgave Groene randen is als volgt:

- *Waar in het gebied kunnen sterke groene randen een bijdrage leveren aan het vergroten en beschermen van landschappelijke kwaliteit en nieuwe kwaliteiten toevoegen?*
- *Met welke andere functies kunnen de groene randen gecombineerd worden?*

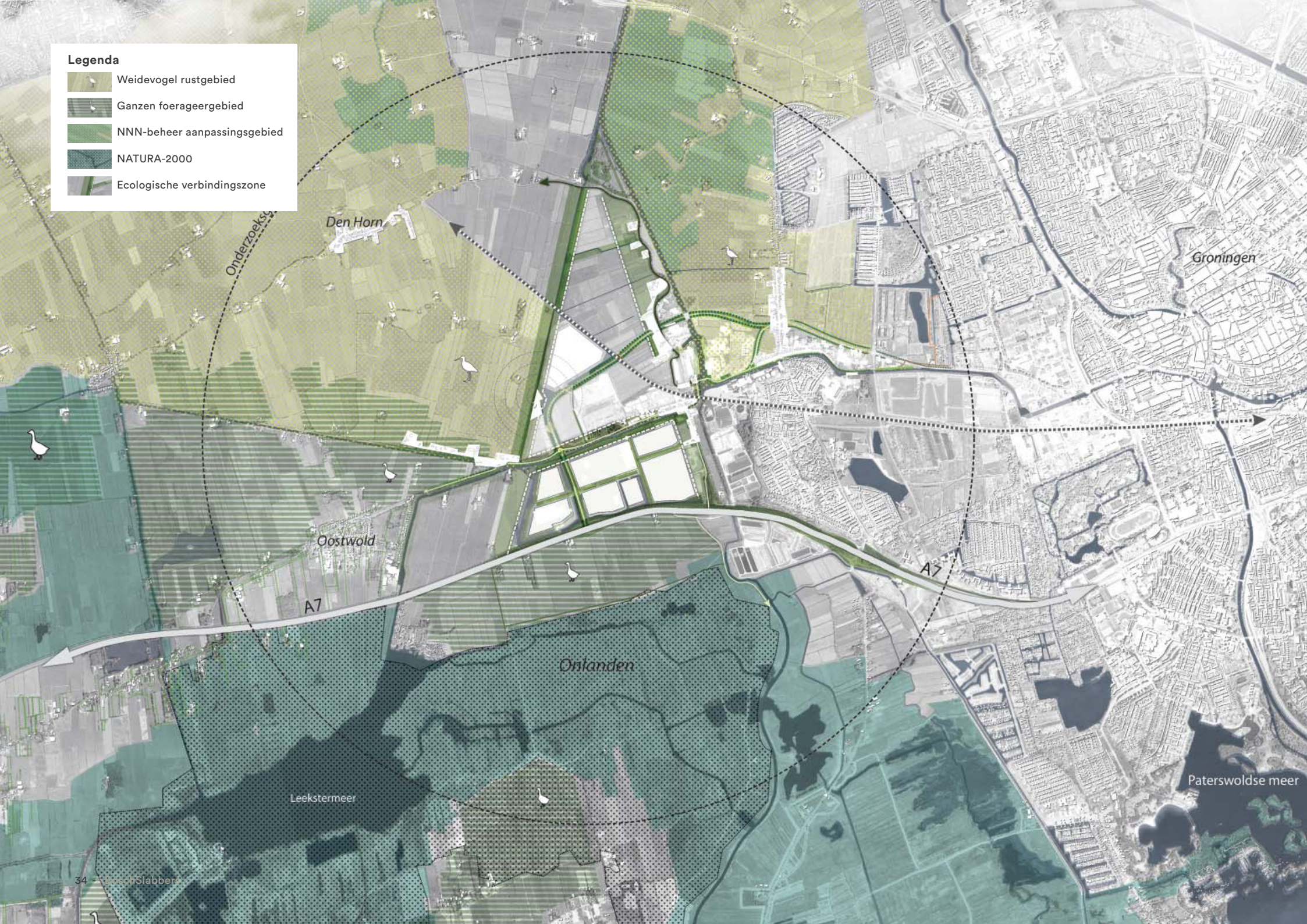
Het gebied Matsloot-Westpoort is een overgangsgedebied tussen stad en land, natuur en bedrijventerein, landbouw en recreatie. In de huidige situatie is er sprake van verrommeling van het landschap. Voorbeelden hiervan zijn de plotselinge overgang tussen cultuurlandschap en bedrijventerreinen in Hoogkerk, overlastgevende vrachtroutes door woongebieden en een slechte verbinding met groene uitloopgebieden voor inwoners en recreanten.

Door het verbreden en/of versterken van robuuste groene randen in het gebied, o.a. rondom bedrijventerreinen en toekomstige zonnevelden, kan een prettige en zachtere overgang gecreëerd worden tussen stad en land. Groene randen stellen grenzen aan de ontwikkeling van de stad en beschermen de openheid van het uitloopgebied in de toekomst. De randen bouwen voort op landschappelijke kenmerken zoals de huidige vormen van gebieden en wateren. Tevens kunnen groene randen goed gecombineerd worden met sterkere ecologische en hydrologische verbindingen en verbeterde recreatiemogelijkheden.

Aan de westzijde van Westpoort bestaat reeds het voornemen vanuit de gemeente Groningen om Westpoort landschappelijk in te passen.

Legenda

- Weidevogel rustgebied
- Ganzen foerageergebied
- NNN-beheer aanpassingsgebied
- NATURA-2000
- Ecologische verbindingzone

Den Horn

Groningen

Onderzoeksbereik

Gostwold

A7

A7

Onlanden

Leekstermeer

Paterswoldse meer

4.4 Weidevogelleefgebied & ganzenfoerageergebied

De opgave weidevogelleefgebied & ganzenfoerageergebied is als volgt

- *Hoe kunnen we ruimte maken voor nieuwe ontwikkelingen en tegelijkertijd weidevogels en ganzen beschermen en behouden in het gebied?*

Voor weidevogels en ganzen is het gebied erg belangrijk. Als plannen over zonne-energie, water, grondberging en bedrijventerreinen doorgaan is er overlap met gebieden die nu weidevogelleefgebied en ganzenfoerageergebied zijn. Dit geldt voor het ganzenfoerageergebied in de graslanden bij de Matsloot, ten zuiden van de A7, een gebied dat grenst aan het Natura 2000-gebied Leekstermeer. Aan de noordkant van de A7 is eventueel sprake

van directe ruimtelijke overlap. Dit gebied grenst wel direct aan weidevogelleefgebied en ligt dichtbij het ganzenfoerageergebied. Dit weidevogelgebied verkeert echter in slechte staat (A&W rapport, zie voetnoot 2).

Het rapport Ecologische beoordeling ontwikkelingen Matsloot en omgeving in opdracht van de provincie Drenthe gaat in op de vraag in welke mate extra ruimte voor zonnevelden en/of grondberging een negatief effect heeft op ecologische doelstellingen. Het rapport concludeert dat twee scenario's (alleen zonnevelden en zonnevelden + grondberging) leiden tot een afname van respectievelijk 0,99% en 1,14% van de beschikbare draagkracht van foerageergebied voor de Kolgans, Brandgans en Smient. De beschikbare draagkracht is echter een factor 50 hoger dan de benodigde draagkracht voor het behalen van de Natura 2000-instandhoudingsdoelen omdat het beschikbaar areaal rondom het gebied vele mate groter is/blijft. Met betrekking tot andere beschermde soorten concludeert het rapport dat de mogelijke ontwikkelingen vooral

plaatsvinden in intensief beheerd grasland met een lage natuurwaarde. Hierbij wordt verwacht dat de negatieve effecten op beschermde soorten beperkt zijn. Wel concludeert het rapport dat rekening moet worden gehouden met soorten indien oevers en watergangen worden aangetast en dat nieuwe ontwikkelingen in de Matsloot kunnen leiden tot een cumulatief negatief effect op het beschikbare weidevogelleefgebied aan de westkant van de stad Groningen.

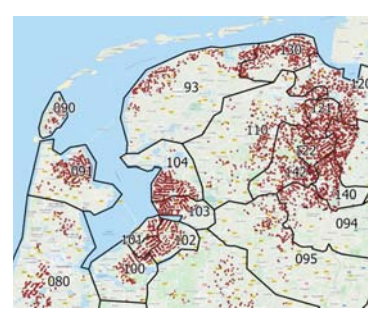
2| Altenburg & Wymenga (2021), A&W-rapport 21-037, rapport beschikbaar op <https://www.provinciegroningen.nl/projecten/gebiedsontwikkeling-matsloot-westpoort>

Grondbassin in gebruik

Landbouwperceel in ophoging

Herkomst suikerbieten suikerfabriek Hoogkerk

4.5 Grondberging

De opgave grondberging is als volgt:

- *Waar kan de behoefte aan extra ruimte voor grondberging gerealiseerd worden?*
- *Op welke manieren kan grondberging gecombineerd worden met het oplossen van andere opgaven?*
- *Hoe kan grondberging goed ingepast worden in het landschap?*

Cosun Beet Company (CBC) verwerkt suikerbieten op 2 locaties in Nederland: in het zuiden in Dinteloord (Noord-Brabant) en in het noorden in de fabriek Viverlaten in Hoogkerk. Jaarlijks verwerkt CBC in Hoogkerk 3,6 miljoen ton bieten, waarvan 2 miljoen ton van 1500 boeren in Groningen en Drenthe. De bieten worden in de fabriek gewassen met proceswater (uit de bieten zelf). Het resulterende modderwater wordt via pijpleidingen naar de grondbergingslocaties (ten noorden en zuiden van de A7) gepompt om in te drogen. De bestaande grondbergingslocaties zijn op dit moment nauwelijks landschappelijk ingepast in hun omgeving. Na een proces van volledige indroging kan de steekvaste en vruchtbare grond hergebruikt worden voor gebruik in de landbouw (ophoging van grond).

De huidige grondbergingscapaciteit (40 ha) van CBC

is onvoldoende om de grond te drogen tot steekvaste grond (>70% droge stof). Uit nood wordt de grond in de huidige situatie als modder (+/- 45% droge stof) afgevoerd. De grond wordt vanwege ruimtegebrek, en voordat het proces compleet is, elders gebracht om verder te drogen. Dit heeft de volgende gevolgen:

Maatschappelijke gevolgen:

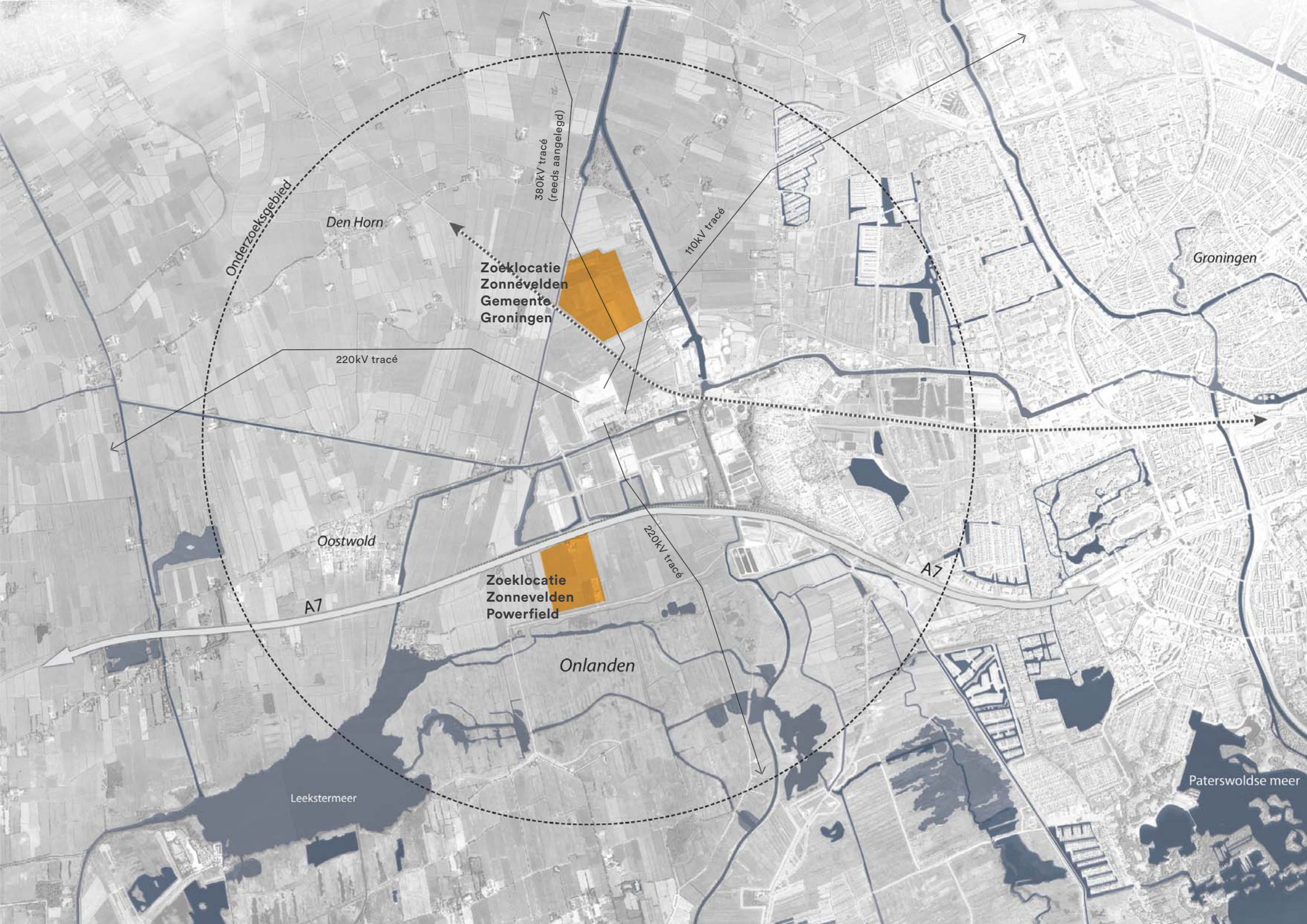
- Gemiddeld zijn er 5-10 plekken in Drenthe en Groningen waar deze modder een drietal jaar droogt en inklinkt met negatieve gevolgen voor het landschap en veiligheid (drijfzand) in die periode; in feite zijn dit bestaande versnipperde en tijdelijke grondbergingen. Zonder extra ruimte zal deze situatie blijven bestaan.
- Voor het afvoeren van modder zijn gemiddeld per jaar 3500 meer transporten met zware vrachtwagens nodig in vergelijking met het afvoeren van steekvaste grond; dit veroorzaakt extra CO₂ uitstoot, problemen voor de verkeersveiligheid (meer vrachtbewegingen door de provincies) en geluidsoverlast (idem).

Bedrijfsmatige gevolgen:

- De financiële kosten voor grondberging en het vervoeren van (natte) grond lopen voor CBC steeds verder op.
- Het veilig uitvoeren (drijfzand en verkeer) van de werkzaamheden wordt lastiger, naarmate er beperkingen blijven voor grondberging.
- Voor de afnemers van grond duurt het tot 2-3 jaar, voordat ze de grond opnieuw kunnen gebruiken.

CBC heeft alternatieven onderzocht om de benodigde (extra) ruimte voor grondberging te verminderen: nat reinigen bij de boer op het erf en droog voorreinen bij de boer met behulp van speciale machines. De eerste optie blijkt in de praktijk niet haalbaar, onder meer vanwege de benodigde hoeveelheden water, de noodzaak van een complexe wasinstallatie op de boerenerven en de noodzaak van milieuvergunningen. De tweede optie blijkt in de praktijk niet haalbaar omdat het alleen werkt op zandgronden (slechts 20% van het areaal), het alleen geschikt is voor grote percelen met een goede infrastructuur (verharde wegen), er fytosanitaire problemen kunnen ontstaan en voor dit proces droge bieten vereist zijn (risico van neerslag).

CBC zoekt naar extra ruimte voor grondberging. Vanwege technische beperkingen in het kunnen weg-pompen van natte grond moet deze ruimte gezocht worden binnen een straal van 1,5 km van de fabriek. CBC heeft als voorkeurslocatie de Matsloot vanwege de mogelijkheden de werkzaamheden dicht op elkaar te concentreren (efficiëntie en veiligheid), de lagere kosten van de aanleg van infrastructuur en de betere ontsluiting vergeleken bij het alternatief van Westpoort III. Er wordt in totaal naar 40 ha extra ruimte gezocht omdat de huidige locatie in Westpoort I (15 ha) wel bestemd is als grondberging maar met een wijzigingsbevoegdheid voor het college van B&W waarmee de bestemming omgezet kan worden naar bedrijventerrein. Deze laatste bestemming heeft de voorkeur van de gemeente Groningen. In de vraag naar 40 ha is dus meegenomen dat Westpoort I van bestemming zal wijzigen. Als dit niet zo is en Westpoort I blijft grondberging, dan zal er minder extra grondbergingsruimte nodig zijn voor CBC.

Onderzoeksgebied

Den Horn

Zoeklocatie
Zonnévelden
Gemeente
Groningen

380kV tracé
(reeds aangelegd)

110kV tracé

Groningen

220kV tracé

Oostwold

Zoeklocatie
Zonnévelden
Powerfield

220kV tracé

A7

A7

Onlanden

Leekstermeer

Paterswoldse meer

4.6 Zonne-energie

De opgave zonne-energie is als volgt:

- *Onder welke voorwaarden kan een zonneveld het beste worden aangelegd?*
- *Is het mogelijk om een ander doel voor het gebied te combineren met zonnevelden?*
- *Is het mogelijk om een zonneveld in te zetten ten behoeve van een meer extensief grondgebruik na de exploitatiefase?*

Er zijn verschillende plannen voor het opwekken van duurzame energie met zonnepanelen in het gebied.

Zo is de gemeente Groningen van plan tijdelijk zonnevelden op toekomstige bedrijventerrein in Westpoort III te plaatsen (kavels die nog niet in gebruik genomen zijn). Nadat de kavels in gebruik worden genomen komen de panelen op de daken te liggen.

De gemeente Noordenveld heeft het beleidskader energieprojecten in het landschap opgesteld voor participatie m.b.t. zonnevelden. Onderdeel van dit beleidskader is de Zonneladder. Deze wordt toegepast als één van de beoordelingspunten. Van de tien ingediende initiatieven zijn er door de gemeente in 2021 twee beoordeeld als de beste m.b.t. de Zonneladder. Eén daarvan is het initiatief van het bedrijf PowerField voor het gebied Matsloot. Daarom krijgt dit initiatief van de gemeente de kans om een participatietraject op te starten. Het streven is dat het project 50% lokaal

eigenaarschap (eigendom) moet hebben. Ook moet het zonneveld dicht bij aansluiting op het net moet liggen (zoals koppelstation Vierverlaten).

Ook de Provincie Drenthe heeft voorwaarden voor zonnevelden opgesteld, o.a. wat betreft maximale oppervlakte en landschappelijke inpassing. Zonnevelden hebben in bepaalde mate landschappelijke impact; De beleving van deze velden hangt af van hoe de velden worden ingepast in de omgeving.

De gemeente Noordenveld en provincie Drenthe vinden het belangrijk dat een zonneveld gecombineerd wordt met een ander doel voor dat gebied (meervoudig ruimtegebruik). De gemeente heeft windmolens in dit gebied uitgesloten en is mede daarom op zoek naar een andere wijze om in de groeiende behoefte voor duurzame energie te voorzien.

4.7 Overige opgaven

De opgave is als volgt:

- *Hoe kunnen we andere opgaven, die oorspronkelijk niet centraal stonden in het project, een plek geven binnen het Regionaal Raamwerk?*

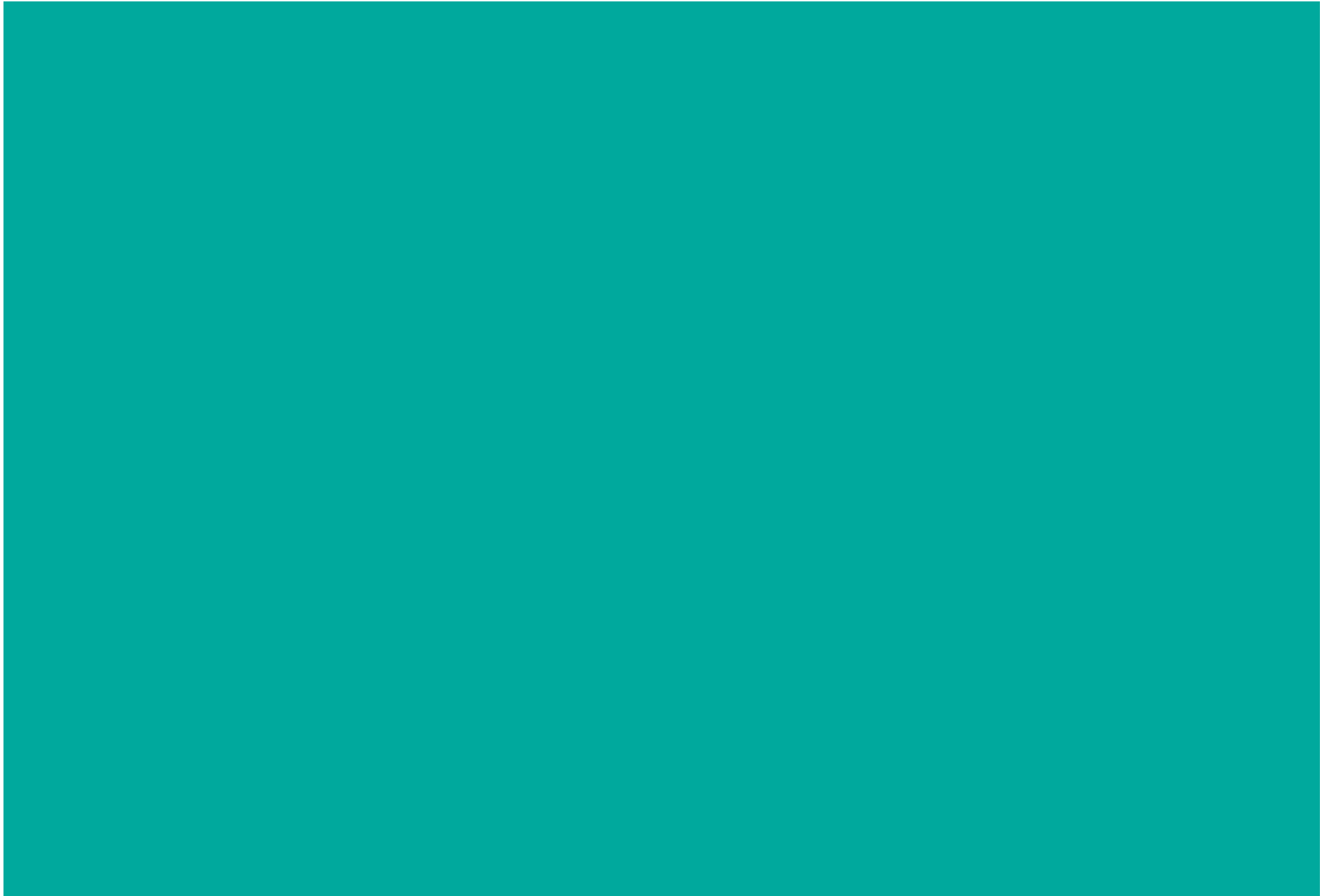
Er is aan de start van het project gekozen voor zes opgaven waarvan de vijf overheden vonden dat ze het meest centraal stonden in het opstellen van het Regionaal Raamwerk. Omwonenden, bedrijven, grondeigenaren en maatschappelijke organisaties hebben ideeën en zorgen geuit over deze opgaven; ze hebben echter ook andere onderwerpen aangedragen gedurende het proces. Sommige (zoals lichtvervuiling vanuit bedrijventerrein) liggen in het verlengde van de zes opgaven; andere (zoals recreatie) staan meer op zichzelf.

In de mindmap (hoofdstuk 5) is zichtbaar welk percentage van de inbreng de zes centrale opgaven betrof (zowel positief, neutraal als kritisch) en welk percentage andere onderwerpen betrof. Dit zijn onder andere:

- behoud landbouwgebied
- cultuurhistorisch erfgoed: zichtbaarheid, bescherming en verbinding
- geluidsoverlast (A7 en Westpoort)

- geuroverlast
- grens tussen stad en landelijk gebied in stand houden
- komst Lelylijn
- lichtoverlast vanuit Westpoort
- mobiliteit: verkeersdrukke en sluipverkeer
- mobiliteit: betere verbindingen voor OV, fiets en wandelaars
- mobiliteit: sociale veiligheid
- recreatie: verbeteren van mogelijkheden (incl. horeca en vaarrecreatie)
- recreatie: behouden van rust in het gebied
- zicht op hoogspanningsleidingen en beperkingen aan gebruik gronden onder en langs hoogspanningsleidingen

Bijlage I bij dit adviesrapport geeft een volledig geanonimiseerd overzicht van de inbreng van belanghebbende individuen en organisaties.

5. Inbreng vanuit de omgeving op de opgaven

5. Inbreng vanuit de omgeving op de opgaven

Gedurende het project hebben overheden, maatschappelijke organisaties, bedrijven, agrariërs, omwonenden en grondeigenaren hun visie op het gebied toegelicht en ideeën ingebracht.

Deze inbreng varieert tussen het veranderen van de huidige situatie tot het behouden en beschermen van wat er nu is, of het herstellen van wat is geweest. Ook gaf de omgeving commentaar op strategieën, inrichtingsadviezen en modellen zoals ingebracht door de landschapsarchitect (en uiteengezet vanaf hoofdstuk 6). Hier vatten we deze inbreng samen, waarbij we starten met de meest concrete plannen zoals die op dit moment bekend zijn met de reacties daarop (sectie 5.1-5.4). Vervolgens worden de andere inhoudelijke commentaren en ideeën (zie ook Bijlage I) van omwonenden zo goed mogelijk weergegeven (sectie 5.5).

5.1 BEDRIJVENTERREIN, ENERGIE EN INFRASTRUCTUUR

Voor de gemeente Groningen is de verdere realisatie van bedrijventerrein in het Westpoortgebied belangrijk voor werkgelegenheid in de gemeente en de bredere regio. Veel grond is al uitgegeven

aan bedrijven (sinds 2007 is het bestemmingsplan Westpoort onherroepelijk vastgesteld). Binnen de bredere behoefte van de gemeente voor 164 ha aan bedrijfskavels is het plan 77 ha in Westpoort (I, II en III) te realiseren. Op Westpoort I en II is nog 52 ha beschikbaar. De resterende opgave betreft 25 ha. De intentie van de gemeente is om 15 ha van de huidige locatie grondberging in Westpoort I te ontwikkelen tot bedrijventerrein en de resterende 10 ha op termijn te realiseren in Westpoort III (met zonne-energie in de tussenliggende jaren). Rond Westpoort vindt een flinke opwaardering en uitbreiding van het energienetwerk plaats door TenneT en Enexis. In Westpoort II bevindt zich schakelstation Vierverlaten en door Westpoort III is een 380 kV richting Vierverlaten aangelegd. Daarnaast moet ruimte worden gereserveerd voor 110kV leidingen en middenspanningstrace's. Voor een nieuwe 380 kV verbinding naar Ens wordt in 2023 een onderzoek opgestart door TenneT. Gemeentelijke

overheden hebben invloed op maar uiteindelijk geen zeggenschap over tracékeuzes. De ontwikkelingen bovengronds en ondergronds en de bijbehorende vrijwaringszones beperken het ontwikkelpotentieel voor het gebied. Veel functies kunnen daarmee niet efficiënt gecombineerd worden. Ecologisch ondersteunend inrichten is vaak wel te realiseren. Overheden werken aan verschillende infrastructurele projecten die zich allemaal in andere fases bevinden. Daar waar er nog veel onzekerheden zijn, biedt het Raamwerk de mogelijkheid richting te geven aan inpassing. Voor de Lelylijn bijvoorbeeld is het tracé nog te bepalen. Voor de rondweg Hoogkerk is nog geen budget beschikbaar. In het gebied werken overheden onder andere aan de verbetering van de vaarweg Aduarderdiep, de verbetering van de fietsveiligheid Hoendiep en de realisatie van de doorfietsroute Groningen-Leek.

Natuur- en landschapvisie Westpoort-Matsloot

Bouwstenen voor een duurzame, integrale ruimtelijke ordening

Mitigatie versturende uitstraling bedrijventerrein Westpoort en de A7

Verbetering beleefbaarheid en recreatieve ontsluiting: doorfietsroute en wandelroute

Zonnepanelen op daken en braakliggende gronden

Duurzame energieopwekking door drijvende zonnepanelen

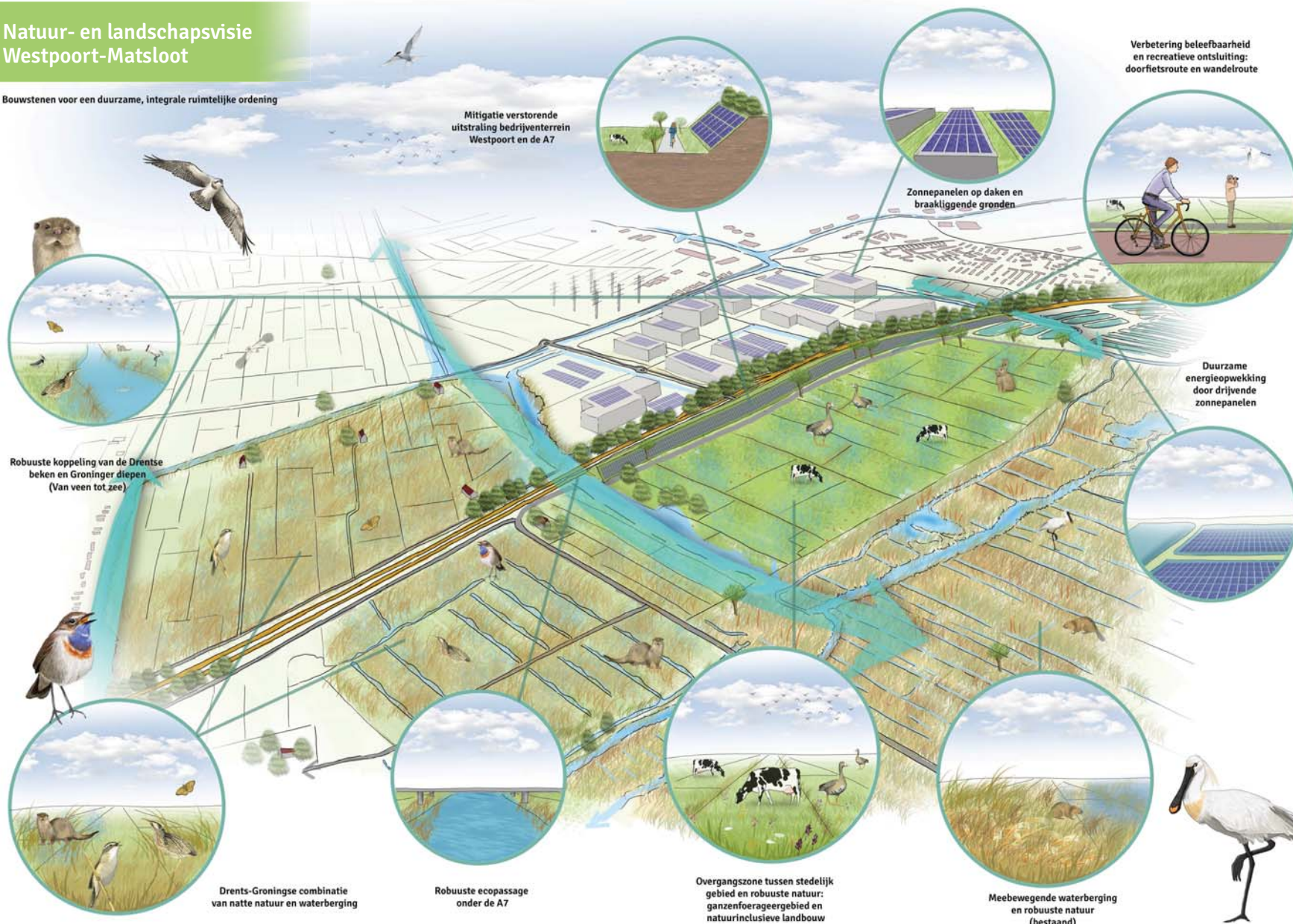
Robuuste koppeling van de Drentse beken en Groninger diepen (Van veen tot zee)

Drents-Groningse combinatie van natte natuur en waterberging

Robuuste ecopassage onder de A7

Overgangszone tussen stedelijk gebied en robuuste natuur: ganzenfoeragegebied en natuurinclusieve landbouw

Meebewegende waterberging en robuuste natuur (bestaand)

beeld van Natuur- en landschapvisie Westpoort-Matsloot van vijftien natuur- en landschapsorganisaties

5.2 NATUUR- EN LANDSCHAPSVISIE WESTPOORT-MATSLOOT

Vijftien natuur- en landschapsorganisaties hebben zich in 2021 verenigd in de Natuur- en landschapsvisie Westpoort-Matsloot. De visie heeft tot doel natuur en biodiversiteit niet alleen te behouden, maar ook blijvend te versterken. De opstellers van de visie roepen overheden op natuurinclusief ontwerpen als uitgangspunt te nemen in de gebiedsontwikkeling. De basis voor de visie is dat het gebied een knooppunt is van natuur, landschap en waterberging (zie sectie 4.2 voor de 3 pijlers).

De Natuur- en landschapsvisie sluit aan bij het initiatief Groeningen dat vele kleine en grote natuurgebieden, meren en omliggende landschappen tot één geheel verbindt en wordt ondersteund door negen overheden, Staatsbosbeheer en de Hanzehogeschool.

De wens voor een zeer robuuste noord-zuid natuurverbinding komt op verschillende manieren ook tot uiting in de reacties van omwonenden. De breedte van deze strook wordt gezien als een belangrijke factor in het voldoende 'robuust' maken

van de verbinding. Het doorzetten van de waterverbinding ten zuiden van de Zuidwending middels een ecoduct wordt ook hier genoemd, evenals meer ruimte voor waterberging en het in stand houden en versterken van natuur middels ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied.

De plannen voor extra ruimte voor waterberging of vernatting geven agrariërs in het gebied echter juist zorgen omdat het de draagkracht van de bodem voor agrarische productie vermindert.

3 | Zie <https://www.nmfdrenthe.nl/wp-content/uploads/sites/5/2021/11/klein-NMF-Drenthe-Gebiedsvisie-Matsloot.pdf>

4 | Zie <https://groeningen.nu/>

5.3 RUIMTE VOOR EXTRA GRONDBERGING

CBC heeft 40 ha extra ruimte nodig voor grondberging. De huidige grondberging gaat gepaard met hoge maatschappelijke en bedrijfskundige kosten. De grond (modder) wordt nu op verschillende plekken in Groningen en Drenthe geborgen met negatieve gevolgen voor het landschap en veiligheid (drijfzand). Er vinden gemiddeld 3500 meer transporten met zware vrachtwagens plaats (CO₂

uitstoot, verkeersveiligheid en geluidsoverlast) dan nodig in vergelijking met een situatie van voldoende ruimte. De financiële kosten voor grondberging en het vervoeren van (natte) grond lopen voor CBC steeds verder op en het veilig uitvoeren van de werkzaamheden wordt lastiger door het gebrek aan ruimte. Ook voor afnemers van grond (agrariërs) zijn er nadelen omdat het 3-5 jaar duurt voordat ze de grond kunnen gebruiken.

Vanwege de maximale pompcapaciteit om het modderwater uit het bietenproces via pijpleidingen naar de grondberging te pompen, moet eventueel extra ruimte gevonden worden binnen een straal van ongeveer 1,5 km van de suikerfabriek. CBC heeft studies laten uitvoeren naar mogelijke locaties voor uitbreiding. Het bedrijf heeft de voorkeur om een zoveel mogelijk aaneengesloten grondberging te realiseren vanwege voordelen op het gebied van veiligheid (toezicht is eenvoudiger), meer centraal ingerichte en doelmatige bedrijfsvoering, minder complexe infrastructurele aanpassingen (netwerk van pijpleidingen en pompstation) en een lagere milieubelasting (minder verplaatsingen van kranen en materiaal).

Een uitbreiding van de huidige grondbergingslocatie in de Matsloot heeft daarom de voorkeur van CBC. Echter, een uitbreiding in Westpoort III is een alternatieve mogelijkheid omdat het gebied nog binnen de 1,5 km ligt. Voor CBC is dit operationeel een stuk nadeliger dan extra ruimte in de Matsloot. Extra ruimte in Westpoort III zou ook betekenen dat de ambities van de gemeente Groningen om zonne-energie op te wekken in dit gebied teruggeschoefd moeten worden.

Er zijn in vergelijking met de andere onderwerpen zoals groene randen, natuur, zonne-energie en recreatie, relatief weinig reacties van omwonenden over de grondbergingsopgave. Enkele omwonenden geven aan in het algemeen tegen te zijn vanwege het extra ruimtebeslag waardoor andere ontwikkelingen (bijv. natuur, waterberging, zonne-energie) niet of minder mogelijk zijn. Anderen maken zich zorgen om de verdere industrialisering van het landschap en de mogelijke afbreuk aan de openheid van het landschap en het waterrijke karakter van de Matsloot. Weer andere omwonenden geven een specifieke voorkeur aan

extra ruimte in Westpoort III, maar er zijn ook omwonenden die zich voor die locatie juist zorgen maken over overlast, bijvoorbeeld met betrekking tot geur in de wijk Gravenburg, gelegen ten oosten van Westpoort III. Verder roept men op de natuur zoveel mogelijk te ontzien.

5.4 ZONNEPARK MATSLOOT

Het bedrijf PowerField realiseert duurzame energie en is initiatiefnemer van een plan voor de opwekking van zonne-energie in de Matslootpolder. Zij voerden sinds 2018 gesprekken over de eventuele aanleg van een zonnepark van 50 hectare. Het gebied is aantrekkelijk, mede door de nabijheid van netaansluiting, weinig bewoning, natte gronden en grenzend aan de snelweg. Mede vanwege deze factoren heeft de gemeente Noordenveld op basis van haar zonneladder het initiatief eerder aangewezen als zeer kansrijk. Wel gelden er vanuit de gemeente en de provincie belangrijke randvoorwaarden zoals meervoudig ruimtegebruik en 50% lokaal eigenaarschap.

De ontwerpprincipes van PowerField gaan uit van het natuurinclusief inrichten met meerwaarde voor de ecologie. Zij zien daarnaast kansen voor meervoudig ruimtegebruik in vernatting van de gronden onder en om de zonnepanelen. Voor lange termijn ziet PowerField kansen om de gronden anders in te richten en bijvoorbeeld geheel terug te geven aan de natuur door een functieverandering van de gronden.

Op het onderwerp duurzame energie kwam veel inbreng van omwonenden, voornamelijk gericht op de Matsloot als mogelijke locatie voor zonnepanelen. Er is (blijft) uitgesproken weerstand tegen windmolens, alhoewel er geen plannen zijn voor de plaatsing van windmolens in het gebied en gemeenteraden zich eerder tegen windmolens in het gebied hebben uitgesproken. Meer energieopwekking door zon is deels een antwoord op de weerstand tegen windmolens. Echter, de reacties over zonnepanelen in de Matsloot (en in mindere mate Westpoort) zijn verschillend; van uitgesproken weerstand tot het inbrengen van randvoorwaarden over plaatsing en inpassing

Wel is er grotendeels consensus dat zon-op-daken de prioriteit zou moeten hebben, in lijn met het advies van de Rijksadviseur voor de leefomgeving. In een context waarin op korte termijn de ambities voor zon niet te halen zijn middels zon-op-dak, verschillen omwonenden van mening of zonnepanelen ook nog (tijdelijk) in de Matsloot geplaatst kunnen worden. Veel omwonenden vinden dat zonnepanelen niet elders dan op daken geplaatst

zouden moeten worden en dat er daarom voor zonne-energie geen plaats zou moeten zijn in de Matsloot. Ook zonnepanelen in combinatie met grondberging wordt door omwonenden genoemd als alternatief. Dit alternatief is in Fase I van het project verkend met CBC. Zonnepanelen op de vloeivelden (drijvend) is niet mogelijk vanwege de werkzaamheden die in de vloeivelden nodig zijn om het drogingsproces in gang te zetten en te houden. CBC onderzoekt momenteel of er zonnepanelen deels boven vloeivelden geïnstalleerd kunnen worden. Als dit kan, zal dit echter ruim onvoldoende zijn om de ambities van een zonnepark van 50 hectare te ondervangen. Bovendien zal de opgewekte energie in dat geval door CBC zelf benut gaan worden om de eigen bedrijfsvoering verder te verduurzamen.

Anderen vinden dat er in het geheel geen zonnepanelen op landbouwgrond geplaatst moeten worden of dat het oppervlak hiervoor in ieder geval “beperkt” moet worden gehouden. Weer anderen vinden dat de natuur begint ten zuiden van de A7 en dat er om die reden voor zonnepanelen geen plaats is: natuurwaarden zouden in het geding

komen. De mogelijke oplossing van een dubbele functie (energieopwekking plus natuurwaarden versterken en/of vernatting) wordt door sommigen in twijfel getrokken. Weer anderen vinden dat zonnepanelen de voorkeur hebben boven grondberging, omdat dit laatste juist als meer industrieel wordt ervaren en zon in combinatie met natuur, in hun opinie, wel goed kan. Ten slotte is er een groep die vindt dat een zonnepark kan mits er voldoende aandacht is voor een goede landschappelijke inpassing: het aan het oog onttrekken, bijvoorbeeld door het toepassen van hagen en groenstroken. Ook de functie van de Matsloot als buffer van natuurgebied De Onlanden wordt hier door enkele omwonenden genoemd, waarbij een zonnepark zo dicht mogelijk tegen de A7 acceptabel kan zijn omdat daar het gebied het minst kwetsbaar is in de ogen van deze omwonenden. Het doortrekken van de zonnewal van Oostwold langs de A7 wordt ook genoemd als mogelijkheid, evenals het belang van de financiële participatie van burgers in een mogelijk zonnepark. Deze participatie is overigens één van de voorwaarden die gesteld is door de gemeente Noordenveld.

5.5 VERGROTEN VAN DE CAPACITEIT VAN HET WATERSYSTEEM

In het kader van klimaatadaptatie verkent het Waterschap Noorderzijlvest in de 3e toetsronde waterveiligheid (2023-2029) onder andere de mogelijkheden voor het vergroten van de capaciteit van het watersysteem en het ontwikkelen van een circulair systeem.

Ook de inbreng van een deel van de omwonenden bevat de oproep om water en bodem leidend te laten zijn in nieuwe plannen en om (meer) ruimte te reserveren voor vernatting of berging van water, bijvoorbeeld door de Matsloot ook als mogelijkheid te bezien, en langs de oevers van de Zuidwending vernatting toe te passen. Dit plan baart agrariërs in het gebied juist zorgen: vernatting vermindert immers de draagkracht van de bodem voor agrarische productie.

5.6 BREDER COMMENTAAR EN IDEEËN VANUIT DE OMGEVING

Omwonenden en grondeigenaren in het gebied gaven hun inbreng op drie inloophmomenten waar ook de initiatiefnemers, met een toelichting op hun plannen, aanwezig waren. Annex I geeft deze inbreng in detail weer. Buiten het hierboven samengevat commentaar op concrete initiatieven (5.1-5.4) brachten deelnemers ook over andere onderwerpen hun ideeën of mening in. Op een aantal van deze onderwerpen lijkt er sprake van een grote mate van consensus. Over andere onderwerpen lopen de meningen uiteen.

Afscherming van bedrijventerreinen (inclusief licht)

Grijs compenseren met groen. Een buffer tussen stad en ommeland. Het onttrekken van industrie aan de horizon en een betere inpassing van blokkendozen. Het aanleggen van robuuste groenstroken ter afscherming van bedrijvigheid en industrie wordt veelvuldig genoemd, vooral door omwonenden uit de omgeving van Leegkerk, Oostwold en Den Horn, maar ook door omwonenden ten zuiden van de A7. Net zo frequent is de roep om de dui-

ternis te beschermen en een einde te maken aan de enorme lichtbakens die vanuit Westpoort (o.a. de recent geopende Aldi) oplichten. Enkele omwonenden maken zich ook zorgen over (toekomstige) geluidsoverlast en vragen om geluidswerende maatregelen. .

Ook wordt meermaals de wens uitgesproken dat er waarborgen komen tegen het sluipenderwijs verder uitbreiden van bedrijventerrein. Daarnaast stellen verschillende omwonenden dat groene randen breed genoeg moeten zijn en deel uit moeten maken van natuurverbindingen.

Groene gebiedsontwikkeling Koningsdiep

Landschapsbeheer Groningen werkt aan een groene gebiedsontwikkeling voor het Koningsdiep. Ze werken daarbij aan een kwaliteitsimpuls in de directe omgeving van hun kantoor, o.a. door versterking van de waarden van het Koningsdiep (natuur en beleving) en de herinrichting van aangelegen percelen onder meer ten behoeve van een kwekerij van autochtone bomen en struiken. In samenwerking met de Cosun Beet Company worden bovendien de mogelijkheden betrokken

voor de landschappelijke inrichting, het versterken van ecologische waarden en het vergroten van de beleving van de naburige grondbergingssterreinen.

Recreatieve verbindingen en pleisterplaatsen

Het verbeteren van de infrastructuur voor wandelaars, fietsers, ruiters en waterrecreanten (boten en kano's) wordt vaak genoemd. Ideeën variëren van het maken van ruimte voor horeca, het verbeteren van verbindingen tussen gebieden en het plaatsen van bankjes en picknicktafels. Tegelijkertijd zijn er ook zorgen over te veel (water)recreatie en schade aan de natuur, bijvoorbeeld in het Hoendiep en op het Leekstermeer. Bescheidenheid, ecotoerisme en het belang van rust voor mens en natuur worden genoemd.

Cultuurhistorie

De zichtbaarheid, bescherming en verbinding van cultuurhistorisch en archeologisch erfgoed wordt een aantal malen genoemd. Projectideeën zoals Meer Moois Onder Groningen met een fietsroute en archeologiekastjes langs het Aduarderdiep kunnen zowel beschermen als verbinden. Meer expliciete aandacht voor de historie van het gebied, bijvoorbeeld via de naamgeving van straten maar ook deelgebieden van bedrijventerreinen is een kans om de verbinding met het verleden te blijven maken. Zo zijn bijvoorbeeld de oude namen van edele heerden in het gebied tot nu toe onbenut gelaten.

Mobiliteit: sociale veiligheid, OV verbeteren en verkeersdrukte tegengaan

Toenemende verkeersdrukte, onder meer het sluipverkeer door Enumatil en overbelasting van de

Pasop, is een punt van zorg. Evenals het wegvallen van de OV-verbinding tussen Midwolde, Oostwold en Hoogkerk (hier is een positieve recente ontwikkeling gaande: lijn 589 rijdt met ingang van 5 maart 2023 via de dorpen Midwolde-Lettelbert-Oostwold naar Westpoort). Veiligheid en sociale veiligheid voor fietsers komt regelmatig terug in de inbreng. Zo wordt een veiligere fietsroute ter hoogte van de Poffert-Hoogkerk gewenst. Er is afwisselend steun voor het nieuwe doorfietsroute Groningen-Leek maar ook kritiek op de gekozen route via de Matsloot. De inbreng in dit Raamwerk project is mogelijk niet representatief voor de doorfietsroute als geheel; dit kent namelijk haar eigen uitvoeringsproject en uitgebreide consultatie met omwonenden.

Geluidswal

Een aantal omwonenden spreekt nadrukkelijk de wens uit dat het geluid van de A7 ter hoogte van Oostwold en het Leekstermeer gedempt moet worden door een geluidswal. Een gedeeltelijke geluidswal staat ook opgenomen in de visie van natuurorganisaties (zie 5.1).

Landschapspark

In het proces met overheden en stakeholders in het idee van een landschapspark naar vooren gekomen als een manier om tegelijkertijd verschillende doelen na te streven en de adviezen/uitkomsten van het project op langere termijn te borgen. Annex II vat dit idee verder samen.

Foto's van het 1e, 2e en 3e inloopmoment.

Samenvatting inbreng omwonenden

7 juli 2022 Oostwold,
6 september 2022 Roderwolde,
30 november 2022 Oostwold

5.7 EEN SAMENGAAN VAN BELANGEN

Achter het commentaar, de ideeën en concrete plannen die partijen hebben ingebracht speelt een veelvoud van belangen. Veel van deze belangen zijn gezamenlijke belangen; dat wil zeggen dat ze grotendeels worden gedeeld door veel van de verschillende partijen. Het beschermen en bevorderen van deze belangen vergroot nadrukkelijk de maatschappelijke waarde in het gebied. Daarnaast zijn er ook partij-specifieke belangen. Het bevorderen van deze belangen is voor sommige partijen gunstig en niet per se nadelig voor andere partijen, al is dit wel afhankelijk van de inhoudelijke invulling en uitwerking. Ten slotte zijn er ook tegengestelde belangen; hierbij betekent winst voor één groep belanghebbenden automatisch een stuk verlies voor de ander. Het raamwerk biedt een kans aan overheden om met belanghebbenden zodanig veel maatschappelijke meerwaarde te creëren dat dit verlies gecompenseerd kan worden.

Belangenweergave

In het onderstaande overzicht staan de verschillende opgehaalde belangen genoteerd zoals bijeengebracht in de belangen- en oplossingenparade en tijdens inloopmomenten in 2022.

CO2 en duurzame energie

- voldoende duurzame energievoorziening (o.a. voor stad Groningen en gemeente Noordenveld)
- vermindering uitstoot van vrachtbewegingen (grondtransport) en kranen/materiaal CBC
- vermindering CO2 o.a. door veenoxidatie
- goed functionerend elektriciteitsinfrastructuur

Economie

- economische ontwikkeling: werkgelegenheid
- voldoen aan vraag naar bedrijfskavels in regio
- verbetering efficiëntie van drogingsproces van bietengrond CBC
- lokaal eigenaarschap bij zonneparken in Noordenveld

Landbouw

- behoud landbouwgronden
- behoud productiepotentieel landbouwgrond

Landschap en Cultuurhistorie

- behoud/bescherming landschappelijk kapitaal
- keren van “verrommeling” van het landschap
- beschermen, versterken en verbinden cultuurhistorische plekken in het landschap
- verbetering groene buffers tussen industrie, stad en natuur (onttrekken industrie aan het zicht)
- behoud van openheid landschap
- bescherming duisternis avond- en nachturen

Natuur

- bescherming/verbetering natuurwaarden, flora en fauna
- bescherming ganzen en weidevogels
- versterken van hydrologische en ecologische verbindingen ten behoeve van natuurwaarden

Recreatie en mobiliteit

- versterking van recreatiemogelijkheden
- aantrekkelijker maken van routes naar en door het gebied; de verbinding tussen stad en platteland en visa versa
- bescherming rust in het gebied
- tegengaan verkeersdrukte en sluisverkeer
- versterking sociale veiligheid

Ruimtegebruik algemeen

- water en bodem leidend laten zijn
- verminderen en voorkomen van ‘verrommeling’
- voldoende ruimte voor Drentse ontwikkelingen
- voldoende ruimte voor Groningse ontwikkelingen
- accommoderen buitenregionale infra-ontwikkelingen (hoogspanningsnet en Lelylijn)
- meervoudig ruimtegebruik

Verkeer en (verkeers)veiligheid

- vermindering zwaar grondtransport CBC via openbare weg
- veilige werkomstandigheden grondberging CBC (voldoende ruimte)
- vermindering/verdwijnen veiligheidsrisico's huidige ophogingen in de regio (risico's 'drijfzand')
- vermindering overlast sluipverkeer
- veilige fietsroutes tussen dorpen, stad en buitengebied

Water

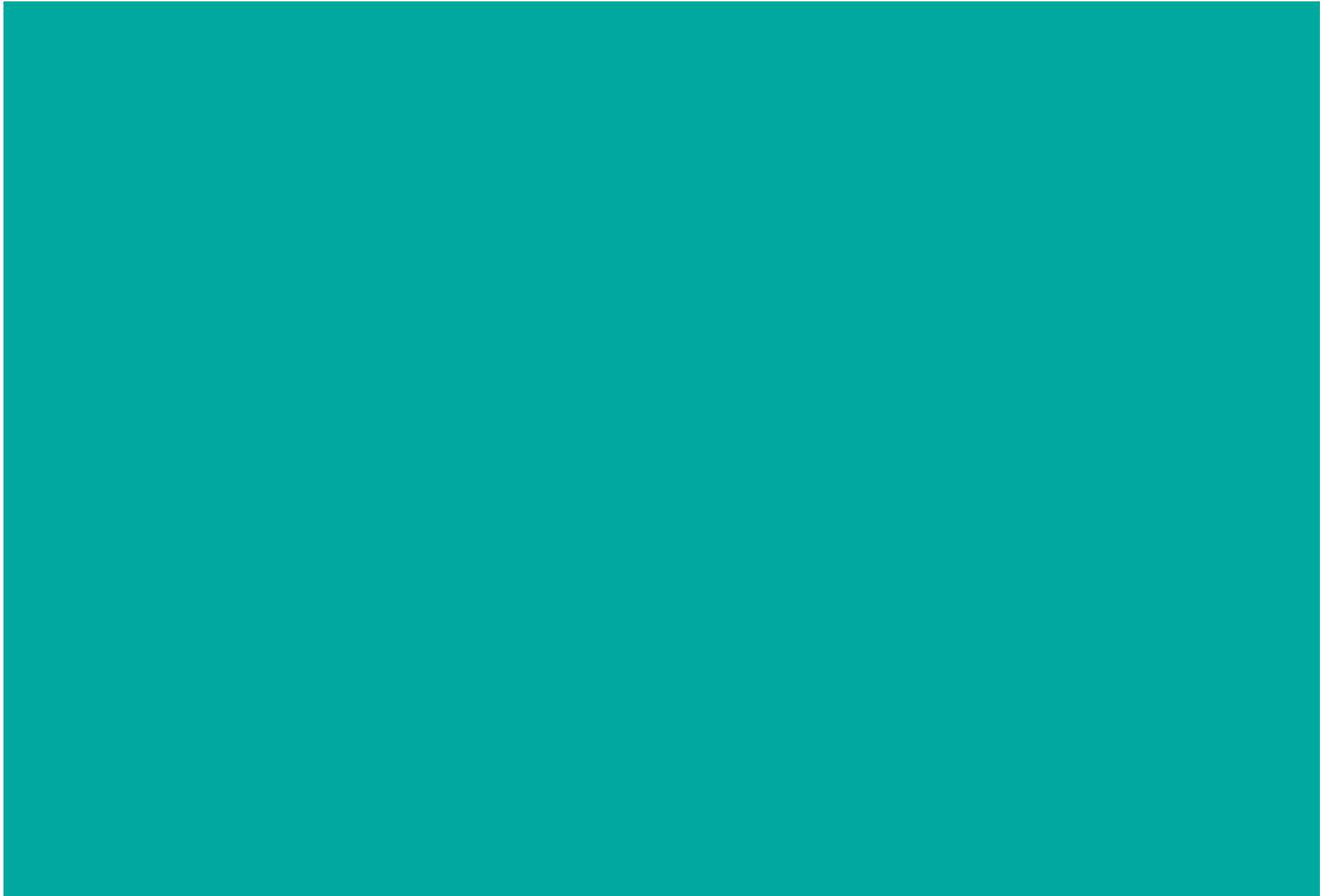
- borging van de waterkwaliteit
- versterken van goed functionerend ecologisch watersysteem (KRW)
- borgen/versterken waterveiligheid (waterberging/klimaatadaptieve inpassing van nieuwe ontwikkelingen)
- voorkomen natte voeten stad Groningen en Westpoort
- voorkomen veenoxidatie en bodemdaling

Woonkwaliteit

- beschermen zicht op open landschap
- bescherming duisternis avond- en nachturen
- bescherming tegen geur- en geluidsoverlast
- voldoende betaalbare woningen (nieuwbouwprojecten gemeente Groningen)

Foto's van de belangenparade, oplossingsparade en workshop over inrichtingsadviezen en modellen.

6. Strategisch Regionaal Raamwerk

6. Strategisch Regionaal Raamwerk

Het glas-in-loodraam zien we als een analogie voor het Regionaal Raamwerk. Het lood geeft houvast, richting, structuur en is de basis van het Raamwerk. Verschillende kleuren glas (mogelijke ontwikkelingen) kunnen op verschillende plekken worden ingepast. Dit hoofdstuk gaat over de elementen die het lood van het Raamwerk kunnen vormen en de functie die het Raamwerk kan krijgen.

De doelstelling van het project Regionaal Raamwerk is om de landschappelijke inpassing van ontwikkelingen concreet in beeld te brengen met het oog op zo veel mogelijk maatschappelijke meerwaarde enerzijds en tegelijkertijd duidelijke en kwalitatieve landschappelijke grenzen anderzijds. Dit rapport geeft dat concrete beeld maar daarmee is het raamwerk als visie nog niet vastgesteld door de overheden. Als dat wel zou gebeuren, wat kan de functie van het raamwerk zijn en welke onderdelen vormen het fundament ervan?

6.1 GEEN BLANCO CANVAS

Het gebied is bepaald geen blanco canvas. Er zijn ontwikkelingen waarvan de besluitvorming al achter de rug is of in een zeer gevorderd stadium, bijvoorbeeld de bestemmingsplannen voor het bedrijventerrein op Westpoort I en II. Andere ontwikkelingen zijn zeer waarschijnlijk,

bijvoorbeeld omdat ze vanuit nationale energie- en mobiliteitsopgaven worden aangestuurd of omdat bestemmingsplannen in een zeer gevorderd stadium zijn. Deze toekomstige ontwikkelingen brengen nieuwe ruimtevragen met zich mee. De uitbreiding van het koppelstation Vierverlaten en hoogspanningskabels vallen hieronder. De komst van de Lelylijn is ook een mogelijkheid. Het gebied kan niet in het geheel opnieuw ingericht worden. Het Regionaal Raamwerk houdt rekening met deze ontwikkelingen én biedt tegelijkertijd een visie waarbinnen verschillende belangen beschermd en versterkt worden. Daarbij moet rekening worden gehouden met huidige grondeigenaren en huidig grondgebruik, in het bijzonder agrarisch en recreatief gebruik. Waar veranderingen zijn voorzien in deelgebieden, dienen de belanghebbenden zorgvuldig geconsulteerd te worden op hun wensen en belangen.

6.2 DE FUNCTIE VAN HET REGIONAAL RAAMWERK

Als het raamwerk door overheden wordt omarmd, welke functie heeft het dan? Gezien de veelvoud van opgaven die spelen en de noodzaak grensoverschrijdend te kijken naar oplossingen kan het raamwerk functioneren als:

- Het ruimtelijke vehikel waarmee ecologische en economische draagkracht in balans gebracht kunnen worden. Deze twee krachten worden voornamelijk ondersteunend aan elkaar in plaats van voornamelijk tegengesteld.
- Een manier om waarden te beschermen en te versterken die in de toekomst gemakkelijk in de verdringing zouden kunnen komen als iedere overheid zijns weegs gaat, zoals de kwaliteit en beleving van het landschap en cultuurhistorisch erfgoed.
- De brede groene-blauwe buffer tussen lan-

delijke gebied & natuur enerzijds en stad & industrie anderzijds, een wens die nadrukkelijk is uitgesproken door bewoners en maatschappelijke organisaties in het gebied.

- Een grote kans om meer opgaven aan te pakken dan de zes oorspronkelijke van het project.
- Zo kan de inbreng van een brede groep maatschappelijke organisaties en omwonenden volwaardig een plek krijgen.

Landschappelijke raamwerk zoals getoond in de belangenverkenning Matsloot/Westpoort e.o. (2021)

6.3 HET RAAMWERK ALS GLAS IN LOOD: VIER ELEMENTEN DIE HET LOOD VORMEN

Voorafgaand op het opstellen van dit advies is de Belangenverkenning Matsloot-Westpoort (2021) opgesteld, een eerste verkenning van verschillende ideeën, initiatieven, (mogelijke) ontwikkelingen en plannen voor het gebied.

Om de veelheid aan (mogelijke) ruimtelijke veranderingen te stroomlijnen is in de Belangenverkenning een eerste aanzet gedaan voor de ontwikkeling van een stevig landschappelijk groen-blauw raamwerk.

Daarin worden vier elementen genoemd die het fundament, het lood, kunnen vormen voor dit raamwerk en één element dat in feite het glas vormt: het veelkleurig pallet (zie hoofdstuk 8).

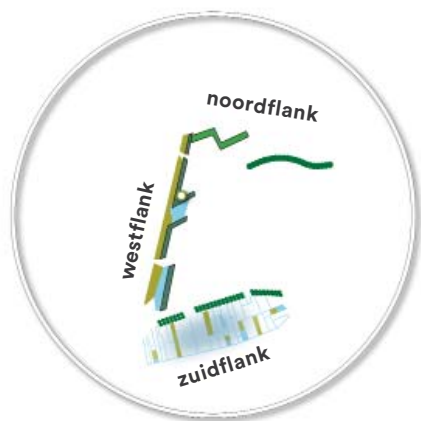
In voorliggend raamwerkproject zijn de elementen van het lood uitvoerig gepresenteerd, besproken en robuust bevonden: overheden en andere belanghebbenden kunnen zich er in brede zin goed in vinden. Ons advies is om deze vier elementen het lood te laten zijn en voorwaardelijk om ruimtelijke ontwikkelingen te laten plaatsvinden in het gebied.

1. 'vensters open houden'

Geen verstedelijking en ontwikkeling van gebiedsvreemde elementen als zonneparken, windturbines en gronddepots in deze drie specifieke vensters.

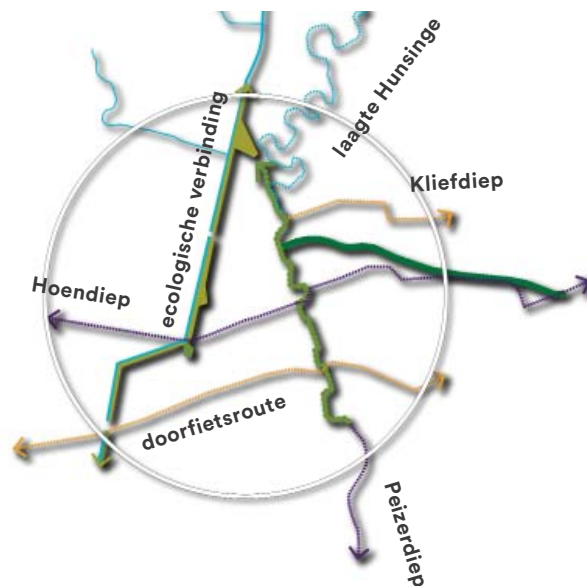
- *venster De Onlanden: een open landschap gekoppeld aan het rietmoeras van het Leekstermeergebied;*
- *venster Poffert: een noord-zuid gerichte open verbinding tussen De Onlanden en Hoogemeeden;*
- *Hunsingescheg: een open, groene verbinding tussen de stad Groningen richting de kern Aduard.*

2. 'randen maken'

De randen van het Regionaal Raamwerk hebben een robuuste inrichting die tegen een stootje kan, met een schaal en maat die past bij het stoere Groninger landschap. Ze bouwen voort op landschappelijke kenmerken zoals historische (verkavelings)structuren en waterlopen. Ze fungeren als groene buffer die onder andere horizon- en lichtvervuiling vermindert. We maken daarbij onderscheid tussen:

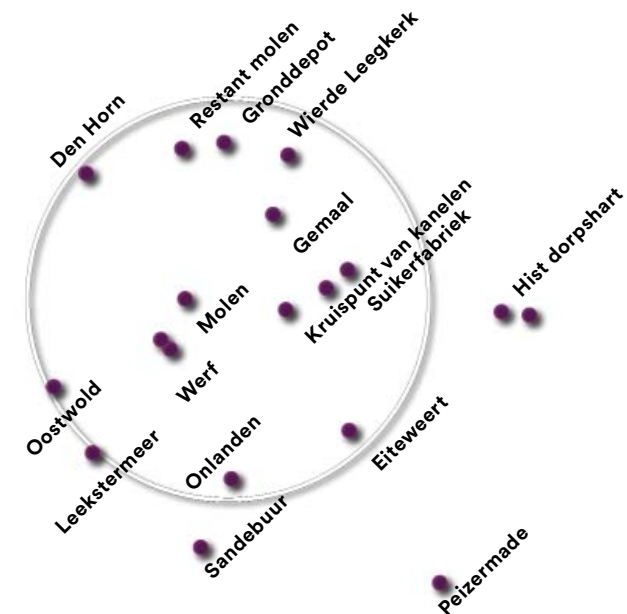
- **Oostflank:** ontwikkelen van groenstructuren en zones langs Aduarderdiep met natuurvriendelijke oevers, hoogstamboomgaarden, huisweides en Elzensingels;
- **Westflank:** een waterrijke groene overgang tussen de bedrijvigheid van Westpoort naar het open landschap van Lagemeeden, de inpassing dient te functioneren als ecologische verbinding voor nader te bepalen doelsoorten;
- **Zuidflank;** een waterrijke landschappelijke bufferzone tussen de A7 en Westpoort enerzijds en de Onlanden anderzijds.

3. 'draden weven'

Ontwikkelen van aantrekkelijke doorgaande recreatieve, hydrologische en ecologische verbindingen door het gebied. Verbinden van stad en ommeland. Benutten en markeren van aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische structuren. Enkele voorbeelden zijn:

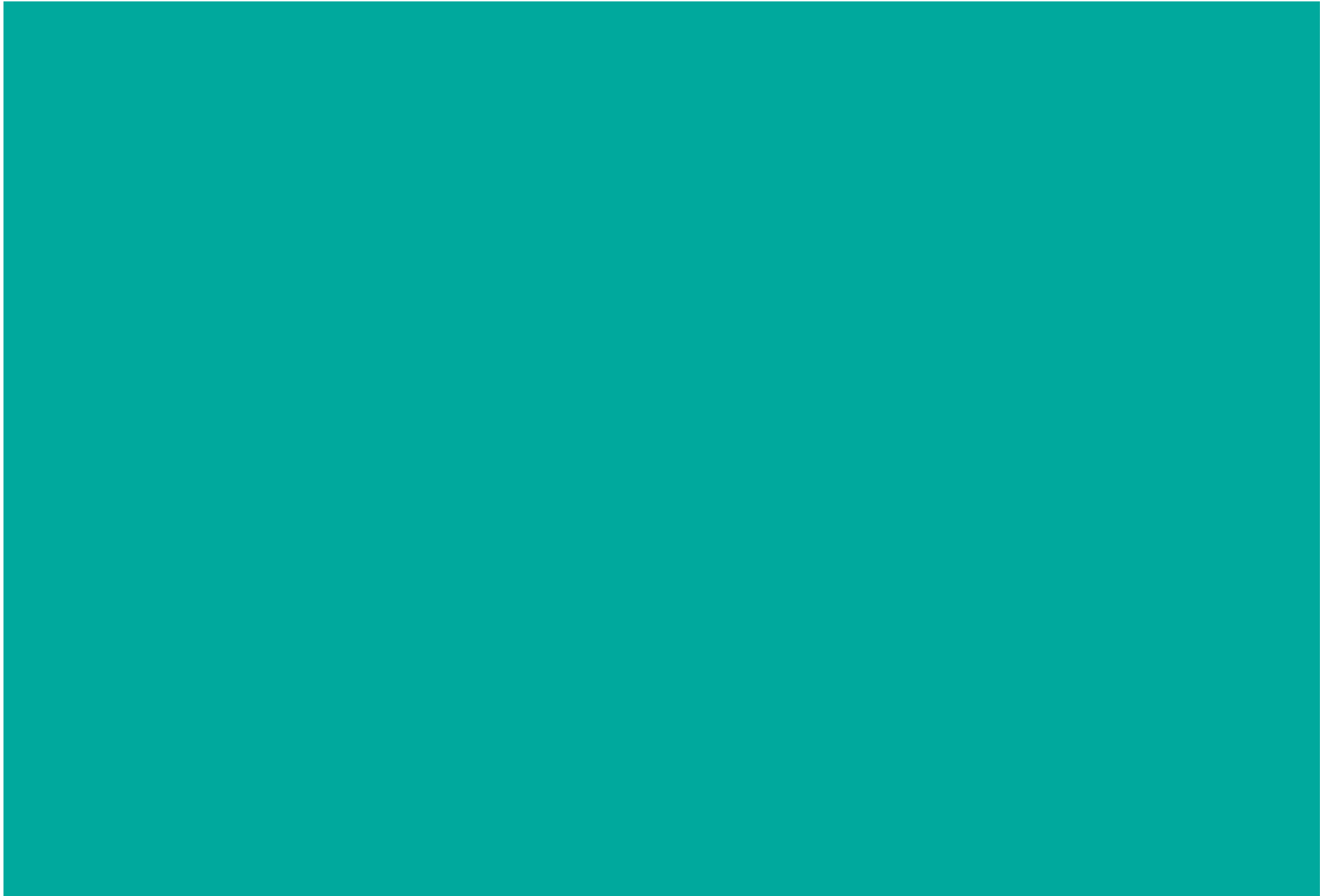
- **Kliefdiep:** ontwikkelen van natuurvriendelijke oevers i.c.m. recreatieve routes;
- **Peizerdiep:** ontwikkelen van een aantrekkelijke langzaamverkeersverbinding vanuit Hoogkerk richting de De Onlanden;
- **Doorfietsroute:** ontwikkelen van een snelle, veilige én landschappelijk aantrekkelijke doorfietsroute tussen Leek en Groningen.
- **Westpoort:** groenstructuren langs de toekomstige rondweg en het Hoendiep.

4. 'parels oppoetsen'

Behouden en versterken van bijzondere landschappelijke en cultuurhistorische plekken als pleisterplaatsen. Deze objecten vertellen mede het verhaal van het landschap. Door deze plekken beter te ontsluiten en de herkenbaarheid te vergroten ontstaan er interessante recreatieve stapstenen/ bestemmingen in het gebied. Enkele voorbeelden van parels in het gebied zijn:

- Windmolen De Zuidwendinger
- Houtzagerij de Poffert
- Dorpskern Den Horn
- Kerk Leegkerk
- Gemaal Peizermade
- Hoeve Eiteweert
- Werf de Poffert
- Historische erfgoed Suikerfabriek

7. Inrichtingsadviezen Regionaal Raamwerk

7. Inrichtingsadviezen Regionaal Raamwerk

Gedurende het project is niet alleen gesproken over of nieuwe ontwikkelingen wel of niet in het gebied passen; er is ook gesproken over hoe ze passen als ze komen. Mede op basis van deze dialoog leggen de auteurs in dit hoofdstuk per opgave een aantal inrichtingsadviezen voor.

Inrichtingsadviezen geven houvast voor de verdere uitwerking van de opgaven binnen het Raamwerk zoals beschreven in hoofdstuk 4. Het doel van deze adviezen is landschappelijke kwaliteit behouden en versterken, en verrommeling voorkomen door goede landschappelijke inpassing en zonerings.

De inrichtingsadviezen anticiperen op de gevolgen van klimaatverandering. Daarbij zijn het bodemsysteem en het watersysteem leidende principes voor landgebruik.

De inrichting van het gebied gaat uit van de reële beperkingen en kansen vanuit landelijk en provinciaal beleid met betrekking tot bodemdaling, CO₂-uitstoot door veenoxidatie, watersysteem, extensivering van de landbouw en de noodzaak van klimaatadaptatie.

Op volgende pagina's staat een aantal algemene en meer specifieke inrichtingsadviezen per opgave.

7.1 INRICHTINGSADVIEZEN WATERSYSTEEM EN KLIMAATADAPTATIE:

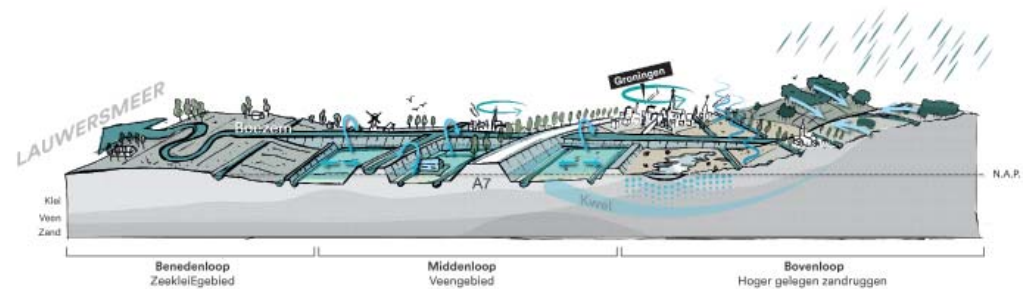
Bodem en water zijn sturend voor het (toekomstig) landgebruik. Het gebied betreft grotendeels laaggelegen bemalen veengebieden (polders). Zonder aanpassing van landgebruik is het risico van meerjarige bodemdaling, wateroverlast en meer CO₂-uitstoot door veenoxidatie meer waarschijnlijk onder andere door veranderende neerslagpatronen.

doelstellingen:

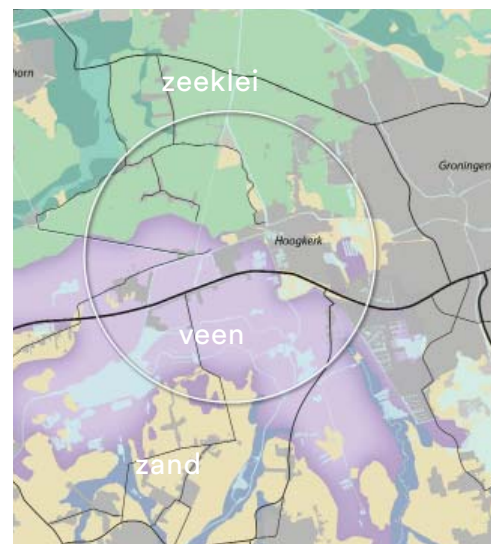
- Realiseren van een robuuste zone voor de hydrologische verbinding van het hoger gelegen Drents Plateau naar de Waddenzee.

maatregelen:

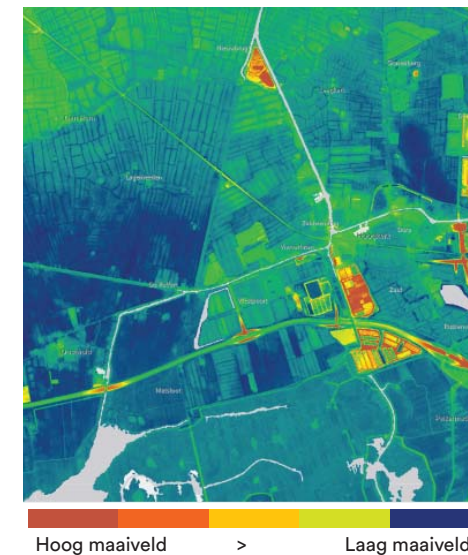
- Het Westelijk venster open houden, vernatten en vrij van interruptie van het natuurlijke watersysteem.
- Wijziging van landgebruik is het eerst aangewezen op de laagst gelegen (veen) gronden.
- Natuurlijke oplossing gaat boven een technische oplossing voor de water evacuatie.
- Inrichting die bijdraagt aan ecologische waarde: gradiënten, variatie, etc.
- Meer ruimte voor de boezem (meer ruimte voor water).

Huidig watersysteem verbeeld in een lengteprofiel van het totale stroomgebied van de Emsdelta met principe-opbouw (verticaal dimensies extreem uitvergroot)

Overgang van zeeklei (noord) via veen naar zand (zuid)

Hoogtekaart Westpoort / Matsloot

7.2 INRICHTINGSADVIEZEN ECOLOGISCHE EN HYDROLOGISCHE VERBINDINGEN

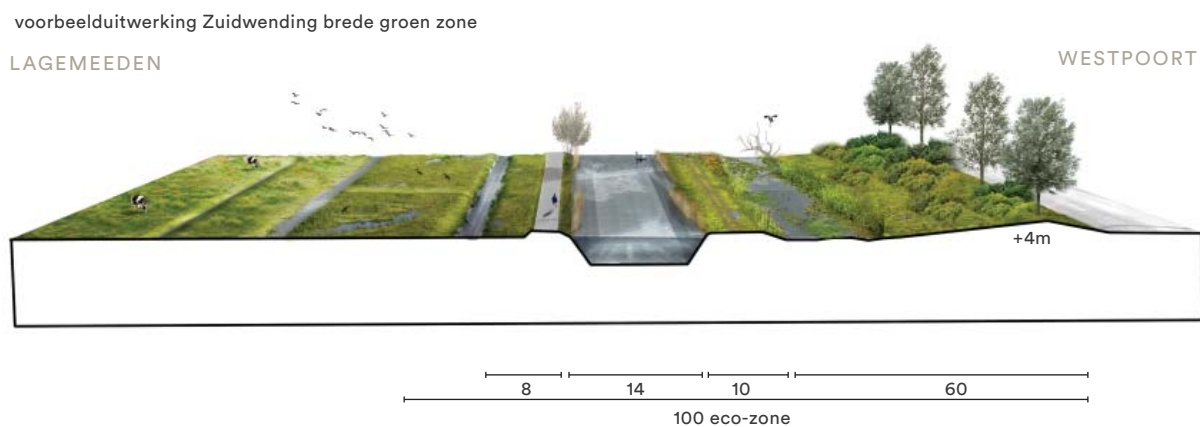
Vanuit het watersysteem zijn er kansen om ecologische waarden te beschermen en te versterken van veen tot zee.

doelstellingen:

- Een brede ecohydrologische verbinding vanaf de Onlanden noordwaarts.

maatregelen:

- Vernatten en vergroten ecologisch potentieel van de Matsloot en Lagemeeden
- Verminderen van de barrièrewerking A7 door verbreden/optimaliseren van bestaande onderdoorgangen of het creëren van nieuwe onderdoorgangen met ecologische migratie functie van doelsoorten
- Koppelkansen benutten voor een beweging naar extensieve/natuur-inclusieve/biologische landbouw.
- Recreatieve functies en routes worden gekoppeld aan de verbindingen mits natuurwaarden niet worden verstoord.
- Verbindingen zijn ecologisch functioneel en robuust:
- er wordt vooraf bepaald voor welke doelsoorten de verbinding dient;
- op basis daarvan wordt maatvoering en ontwerp bepaald
- ecologische verbinding dient als ecologisch kruispunt tussen noord en zuid op systeemniveau

7.3 INRICHTINGSADVIEZEN GROENE RANDEN:

Opgaande groene randen bieden een essentieel tegenwicht tegen de beeldverstoring van toenemende bedrijvigheid in het gebied.

doelstellingen:

- Groene randen hebben een bufferende werking, visueel en tegen geluid en licht.
- Groene randen zijn meer dan een ‘inpassings-functie’: ze zijn waar mogelijk meervoudig in gebruik en functie.
- Groene randen borgen landschapswaarden voor de langere termijn: ze worden planologisch ‘hard’ gemaakt.
- Groene randen structureren het landschap.

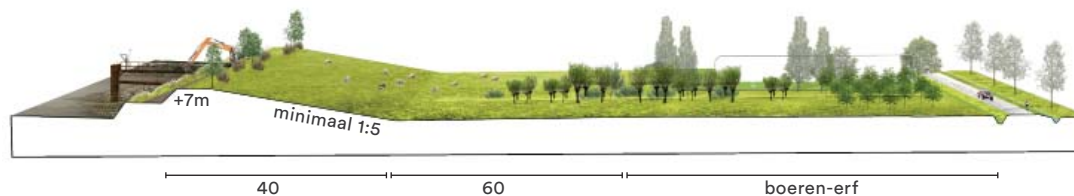
maatregelen:

- Groene randen zijn robuust in maat en schaal. Ze staan in verhouding tot de grootschalige ontwikkelingen van bestaande en nieuwe bedrijventerreinen.
- Groene randen behouden zoveel mogelijk duisternis in de avond en nacht: afspraken en handhaving over lichtvervuiling vanuit bedrijventerreinen horen erbij.
- Groene randen nemen het natuurlijk kapitaal als uitgangspunt: rekening houden met natuurwaarden die spelen in het gebied (differentiatie per rand).
- Groene randen hebben een recreatieve invulling mits dit natuurdoelen niet verstoort.
- Opgaande beplantingen daar waar landschappelijk passend is en waar noodzaak is om opgaande elementen (functies, gebouwen, hallen) aan het zicht te onttrekken.
- Groene randen leveren waar mogelijk en passend een bijdrage aan een robuust watersysteem.

voorbeelduitwerking inpassing groene rand ter hoogte van aduarderdiepsterweg

WESTPOORT

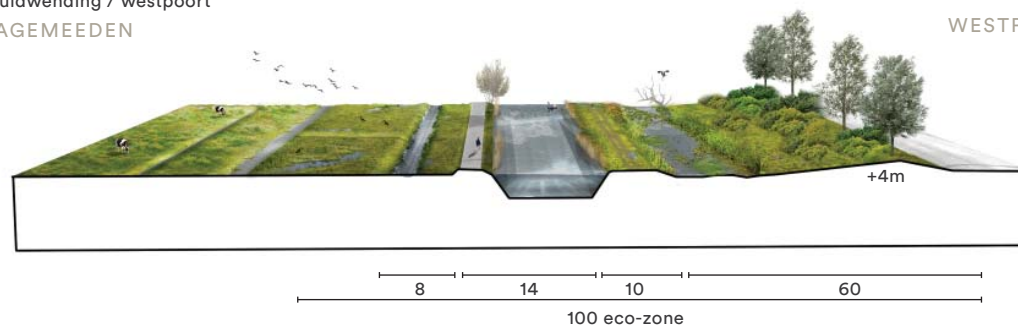
ADUARDERDIEPWEG

voorbeelduitwerking inpassing groene rand zuidwending / westpoort

LAGEMEEDEN

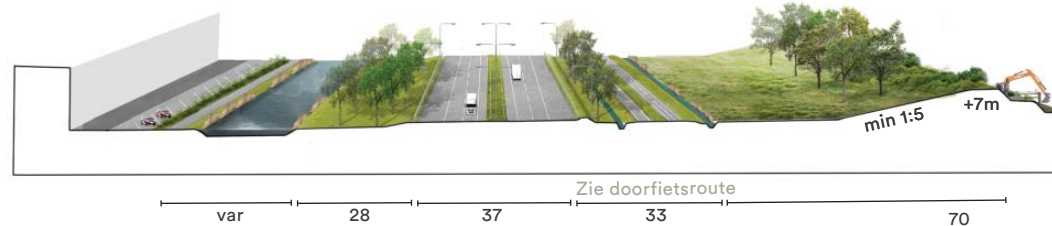
WESTPOORT

voorbeelduitwerking inpassing groene rand A7 stadsentree groningen

WESTPOORT

MATSLOOT

7.4 INRICHTINGSADVIEZEN WEIDVOGELLEEFGEBIEDEN & GANZENFOURAGEERGEBIEDEN

De ruimtelijke veranderingen in het gebied hebben invloed op het areaal en leefgebied van weidevogels en ganzen. Er zijn mogelijkheden om deze soorten meer dan thans het geval is te faciliteren. Tegelijkertijd dienen deze mogelijkheden in evenwicht te worden gebracht met specifieke keuzes voor doelsoorten bij ecologische verbindingen (zie 7.2).

doelstellingen:

- Aan de wettelijk vastgelegde natuurdoelen voor ganzen en weidevogels te voldoen of deze doelen te overstijgen.

maatregelen:

- Alle veranderingen die binnen en aangrenzend aan weidevogelleefgebied en ganzenfoerageergebied liggen, moeten voldoen aan de Wet natuurbescherming (Wnb).
- Uitbreiden van de juridische bescherming van weidevogels en ganzen in Lagemeeden en Matsloot in zoverre dit te verenigen is met specifieke doelsoortkeuzes bij de opgave ecologische en hydrologische verbindingen (sectie 7.2).

Specifieke inrichtingsadviezen voor ganzenfoerageergebieden

- Veranderingen in en/of langs ganzenfoerageergebieden mogen niet ten koste gaan van de instandhoudingsdoelen van de doelsoorten (Kolgans, Brandgans en Smient).
- Het beperken van de hoeveelheid open water en de hoeveelheid stugge grassen en bomen.

Specifieke inrichtingsadviezen voor weidevogelleefgebieden

- Er wordt in het weidevogelgebied voldoende ruimte geboden voor de doelsoorten (Grutto, Kievit en Tureluur).
- Ingrepen geven geen 'netto' verstoring van het weidevogel rustgebied. Met 'netto' verstoring wordt de extra verstoring bedoeld, die een ingreep heeft op een weidevogel rustgebied, bovenop de al bestaande verstoring in het gebied door gebouwen, wegen en dergelijke.
- Inrichtingsadviezen worden na verder ecologisch onderzoek en advies nader uitgewerkt per deelgebied.

7.5 INRICHTINGSADVIEZEN VOOR GRONDBERGING

Grondberging kost schaarse ruimte en heeft impact op de omgeving (geluid, geur, vrachtverkeer). Tegelijkertijd heeft grondberging ook ecologische waarde en zijn er koppelkansen met natuur en recreatie. Grondberging kan landschappelijk verantwoord worden ingepast op verschillende locaties.

Als er extra ruimte voor grondberging gemaakt wordt, biedt dat een kans om zowel locaties die blijven als nieuwe locaties kwalitatief goed in te passen en in te richten. De onderstaande algemene en locatiespecifieke adviezen bieden hiervoor een mogelijk kader. Verdere uitwerking van deze adviezen is nodig als tot een specifieke bestemming wordt besloten.

doelstellingen:

- Binnen een afstand van 1,5 kilometer van de suikerfabriek voldoende extra grondbergingscapaciteit realiseren zodat grond tegen lagere maatschappelijke kosten en lagere bedrijfskosten steekvast kan worden afgevoerd.

maatregelen:

- We maken onderscheid tussen algemene en locatie-afhankelijke adviezen zodat het lood van het raamwerk versterkt wordt, ongeacht de locatiekeuze van grondberging.

Algemene inrichtingsadviezen voor grondberging

- De interne ‘werkwereld’ dient zoveel als mogelijk te worden onttrokken aan het zicht, bijvoorbeeld door een dubbelhoge kade (grondlichamen) waarbij het onderhoudspad aan de binnenzijde ligt.
- Aan de buitenzijde van de grondberging dient een robuuste landschappelijke zone te worden gerealiseerd. Zo komen ze ‘los’ in het landschap te liggen.
- Grondlichamen met een minimale helling, bijvoorbeeld van 1 op 5, omsluiten de grondberging als landschappelijke inpassing.
- De kades gelegen aan de buitenzijde bestaan uit taluds die jaarrond groen zijn en hebben minimaal een gras- en kruidenbegroeiing.
- Toepassing van hekwerken wordt vermeden, bijvoorbeeld door water in te zetten als fysieke barrière. Waar hekwerken onvermijdelijk zijn, worden ze buiten het zicht geplaatst bijvoorbeeld aan het binnentalud van het grondlichaam of opgenomen in beplanting.
- Recreatieve routes nabij grondbergingsgebied worden gekoppeld aan de landschappelijke inpassing.
- Ecologische potenties worden benut: bijvoorbeeld de aanleg van oeverwaluwanden.
- Er wordt maximaal ingezet op natuur en ecologische waarde: bodem en water zijn sturen

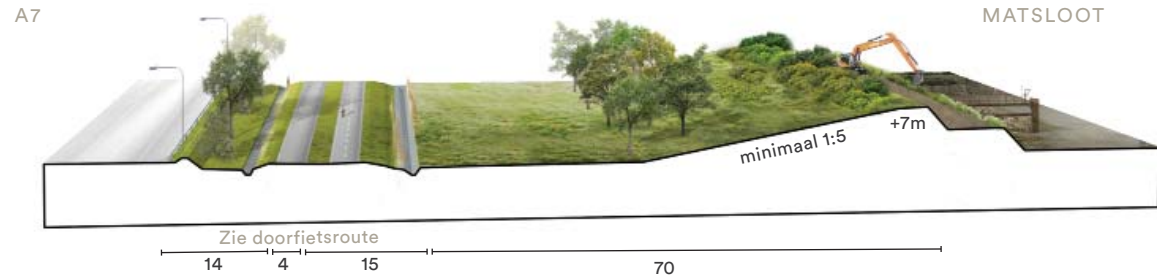
Specifieke inrichtingsadviezen voor grondberging in Matsloot

- Inpassing van de grondberging aan de zijde van de A7 geeft invulling aan de snelweg als opwaardering van de stadsentree. Opties voor inrichting zijn bijvoorbeeld:
 1. 4-dubbele bomenrij parallel aan de A7 vanaf de aanvang Westpoort in het westen tot en met de bestaande grondberging;
 2. verspreid liggende boomgroepen of bosschages in een zone parallel gelegen aan de A7 zorgen vanuit de Onlanden voor een visuele tempering van de bedrijfslogistieke gebouwen op Westpoort.
- Inpassing van de grondberging aan de zijde van De Onlanden dient een meer open karakter te krijgen: weinig opgaande beplantingen. Mogelijk kunnen brede rietoevers hier bijdragen aan een fraaie landschappelijke inpassing.
- Grondtaluds dragen bij aan geluidsreductie in De Onlanden en vergroten het gevoel van ruimtelijke oneindigheid.

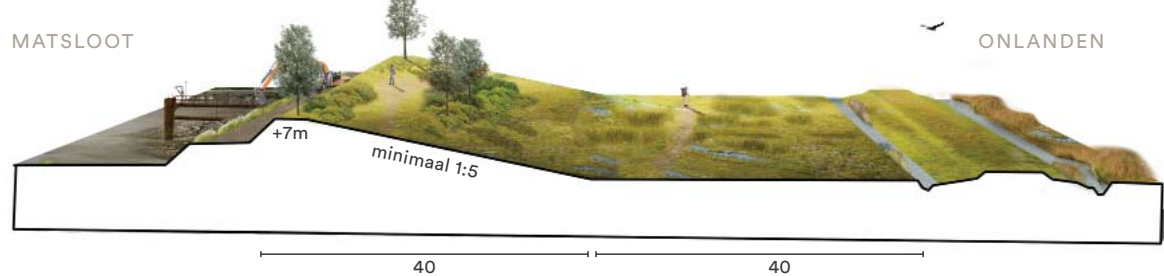
Specifieke inrichtingsadviezen voor grondberging in Westpoort:

- Grondtaluds zorgen voor minimale geluidsbelasting richting omliggend landschap.
- Eventuele restruimtes worden ingezet voor ecologische meerwaarde en hebben eveneens ruimte voor water.
- Grondlichaam heeft een vloeiende aansluiting op het landschap.
- Het zicht op bedrijventerrein Westpoort wordt deels weggenomen.

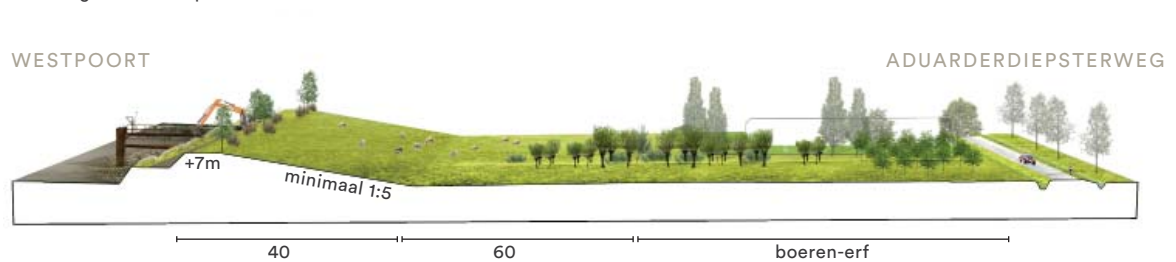
voorbeelduitwerking inpassing grondberging ter hoogte van de A7

voorbeelduitwerking inpassing grondberging ter hoogte van de onlanden

voorbeelduitwerking inpassing grondberging ter hoogte van Westpoort

7.6 INRICHTINGSADVIEZEN VOOR ZON:

Voor de inpassing van zonne-energie zijn tal van beleidsaanbevelingen en voorwaarde van toepassing op gemeentelijk en provinciaal niveau. De onderstaande adviezen bieden verdere suggesties voor de inpassing. Verdere uitwerking van deze adviezen is nodig als tot een specifieke bestemming wordt besloten.

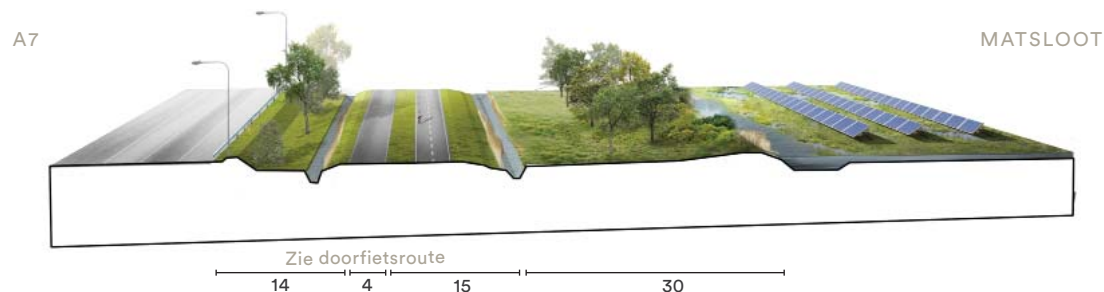
doelstellingen:

- Een passende landschappelijke inpassing van de opwekking van duurzame zonne-energie die tegelijkertijd helpt het lood van het raamwerk te realiseren tegen lage maatschappelijke kosten

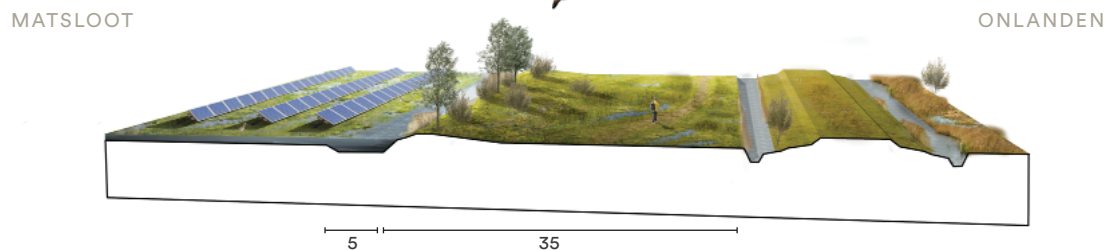
maatregelen:

- Maximale inzet op ecologische waarde in en rondom de zonlocatie.
- Zonne-energieproductie is een tijdelijke invulling van maximaal 25 jaar (in de provincie Groningen: 30 jaar), daarna volgt een natuurfunctie.
- Voor de gebiedsafbakening van zonlocaties wordt het aanwezige (originele) verkavelingspatroon gevolgd.
- Bij de opstelling van de panelen wordt ingespeeld op de 'richting' van het landschap en het originele verkavelingspatroon.
- Combinatie met vernatting/anti-veenoxidatie

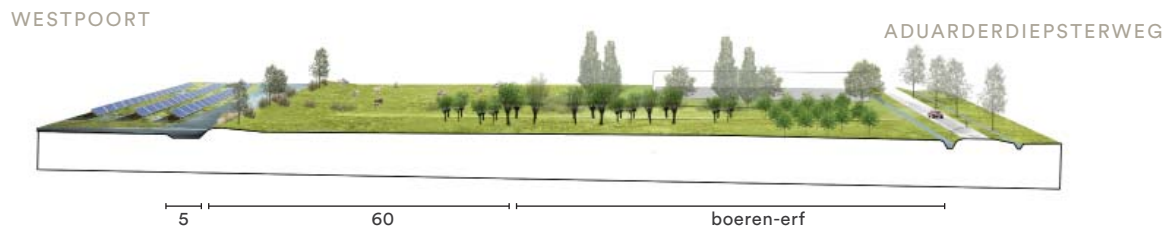
voorbeelduitwerking inpassing zonne-energie ter hoogte van de A7

voorbeelduitwerking inpassing zonne-energie ter hoogte van de onlanden

voorbeelduitwerking inpassing zonne-energie ter hoogte van Westpoort

 De Poffert

- (meervoudig ruimtegebruik).
- Visuele beleving van de panelen trachten te beperken.
 - Plaats (toegangs)hekwerken buiten het zicht.
 - Watergangen vormen een fysieke barrière.
 - In het inrichtingsplan zou worden rekening gehouden met het relatief open karakter van het landschap (locatie Matsloot).
 - Opgaande beplantingen leveren bijdrage aan een kwalitatieve stadsentree (locatie Matsloot).
 - Opgaande beplantingen dragen bij aan de visuele tempering van bedrijventerrein Westpoort gezien vanuit de Onlanden (locatie Matsloot).
 - Lucht en ruimte tussen de paneelopstellingen passend bij de doelsoorten vanuit ecologie (sectie 7.2).

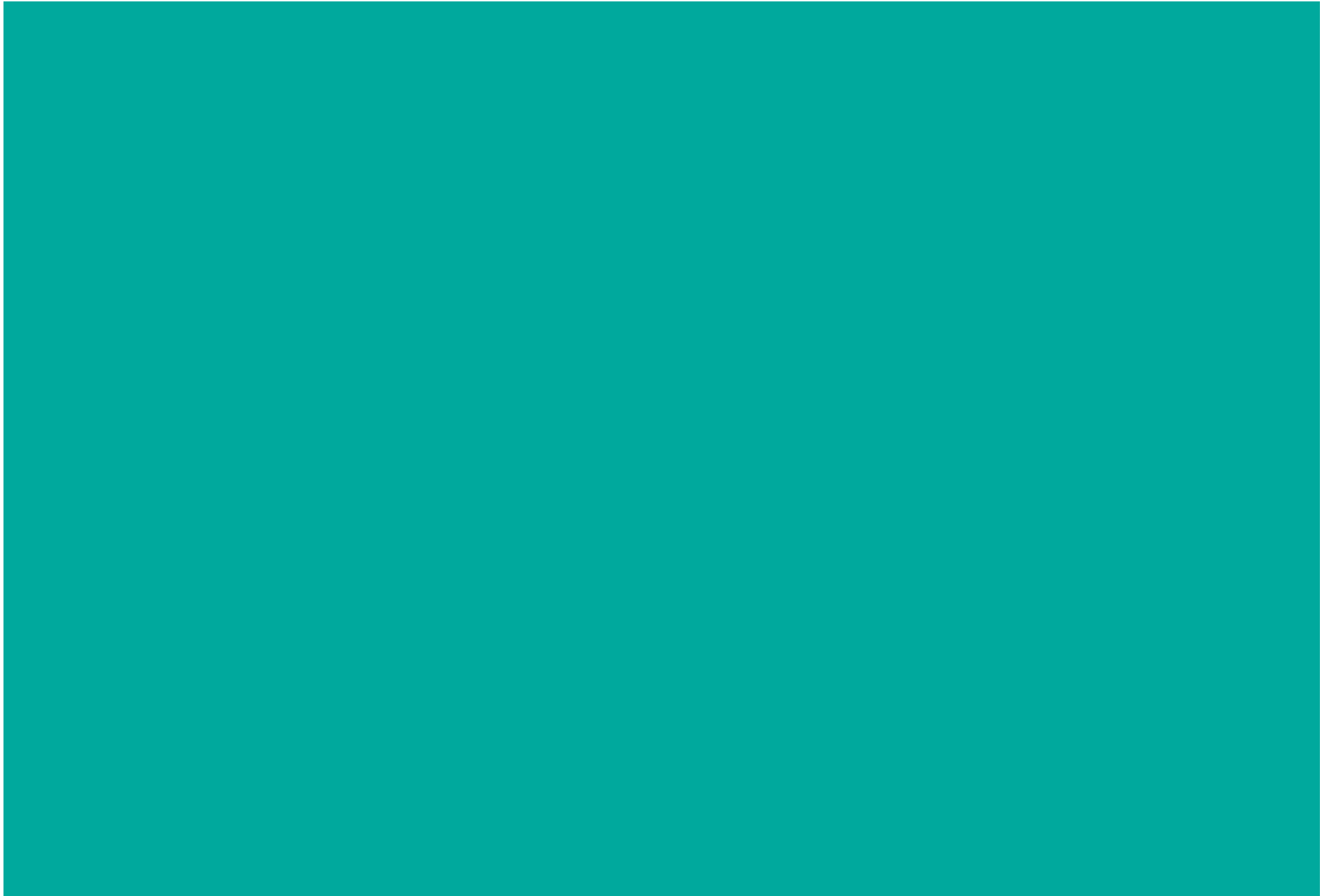
7.7 INRICHTINGSADVIEZEN OP EXTRA KANSEN AANGEDRAGEN DOOR DE OMGEVING:

doelstellingen:

- Het vergroten van maatschappelijke meerwaarde van en draagvlak voor ontwikkelingen in het gebied.

maatregelen:

- Benut de ideeën voor (koppel)kansen die aangedragen zijn door de omgeving (Bijlage I) en waarvan er een aantal reeds aangegeven staat in de kaarten van het raamwerk.
- Toets de mate van toepasbaarheid van ideeën over (nieuwe) recreatie en mobiliteit (nieuwe verbindingen) aan de eerder genoemde inrichtingsadviezen op het gebied van natuur, water en vogelbescherming, en maak deze laatste kaderstellend voor de eerste.

8. Eén raamwerk met optiekeuzes

8. Eén raamwerk met optiekeuzes

In dit hoofdstuk brengen we alles samen tot één geheel. Ons advies is het raamwerk te bezien als glas in lood. Het lood geeft structuur en grenzen.

Als overheden zich daarop kunnen toelegen, dan blijft het glas over: het veelkleurig palet waarin verschillende keuzes gemaakt kunnen worden.

Dit rapport is uiteindelijk een adviesrapport. Het legt geen verplichtingen op, maar biedt de basis voor gezamenlijke besluitvorming van overheden (op zowel proces als inhoud) en de basis voor een verdere uitwerking van ideeën met de belanghebbende partijen. Voor een verdere uitwerking zijn wel keuzes nodig: voor welke ontwikkelingen gaat er wel of geen plek zijn in het gebied? In die discussie moeten verschillende belangen gewogen worden. Dit is een taak voor bestuurders. Wij hebben geen mening over welk belang zwaarder zou moeten wegen in het kiezen uit verschillende opties.

8.1 HET RAAMWERK ALS GLAS IN LOOD: ÉÉN SAMENHANGENDE GEBIEDSVISIE

De ruimtelijke vertaling van de strategie (de elementen uit 6.3) en de inrichtingsadviezen bij de opgaven biedt een enorme kans verschillende

maatschappelijke belangen met elkaar te verenigen en te versterken. Het raamwerk project toont aan dat dit potentieel zeer groot is. Het sturend laten zijn van bodem en water kan resulteren in een klimaatbuffer aan de westrand van Groningen ter grote van circa 365 hectare binnen het zoekgebied van dit rapport. Dit gebied kan ingericht worden als verbinding tussen veen en zee, met grote ruimtelijke, landschappelijke en ecologische meerwaarde met open vensters en groene randen rondom de stad.

We zien één samenhangende gebiedsvisie voor ons waarin:

- Grenzen bepaalt en keuzes gemaakt worden waarbij bodem en water sturend zijn zodat het raamwerk ruimte biedt aan in de toekomst mogelijk bijkomende klimaatadaptieve maatregelen.
- De versterking van ecologische en hydrologische verbindingen, zoals op de agenda gezet door de coalitie van natuur- en landschapsorganisaties, tot stand komt. Het moet worden

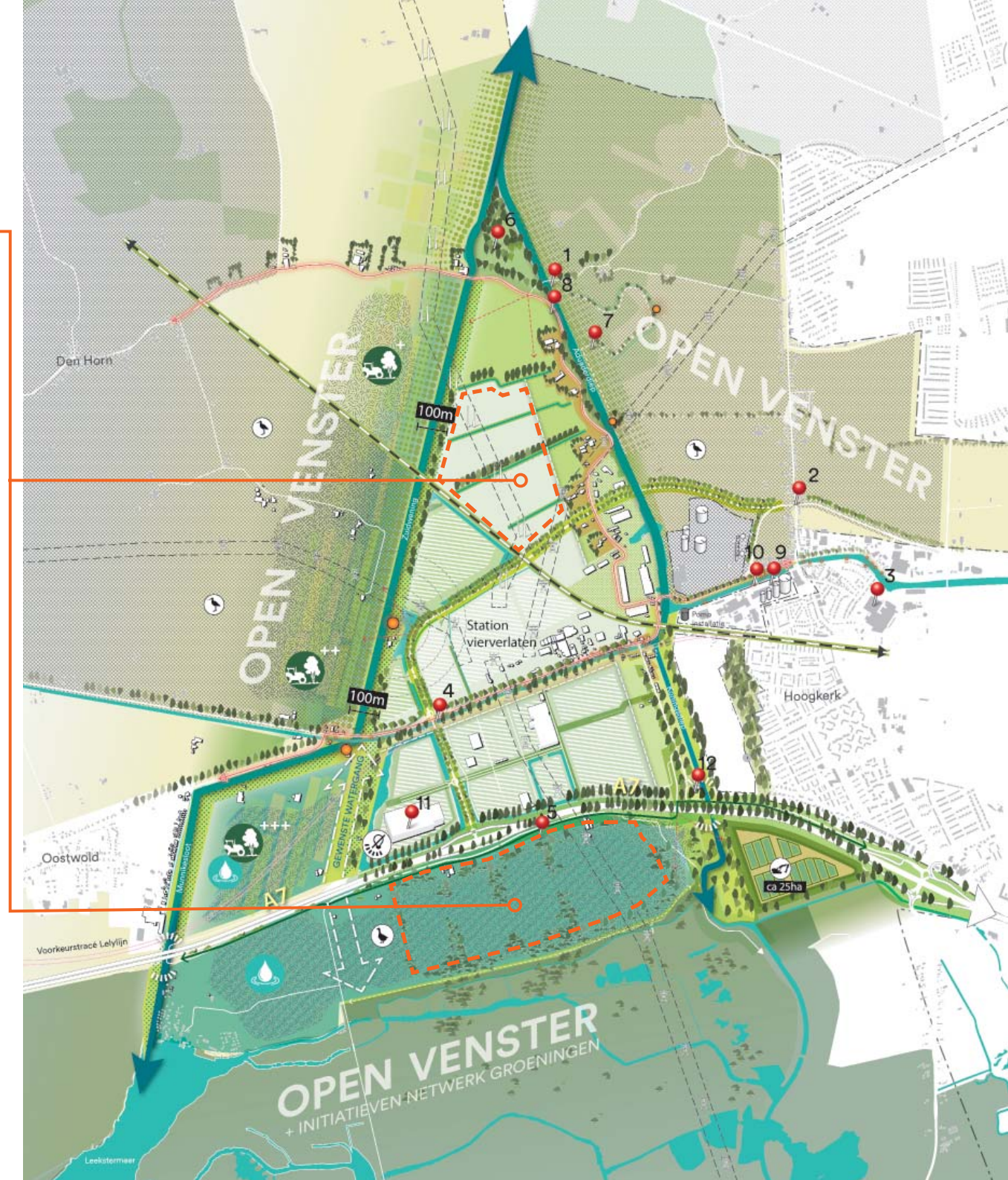
onderzocht of dit gebeurt middels een nieuwe verbinding onder de A7, of de versterking van bestaande verbindingen. Dit kan op basis van vast te stellen doelsoorten en de doelmatigheid van nieuw versus het versterken van bestaand. De specifieke inrichting van dit gebied wordt bepaald op basis van verder ecologisch onderzoek en overleg met grondeigenaren en hun bereidheid om de transitie naar meer natuurinclusieve landbouw te maken.

- Er robuuste groene randen gecreëerd worden aan de noord-, west- en zuidflank, met een schaal en maat die past bij het landschap. De randen bouwen voort op landschappelijke kenmerken zoals verkavelingsstructuren en waterlopen. De randen voegen nieuwe landschapskwaliteiten toe en verzachten knelpunten.
- Kansen voor passieve recreatie en betere mobiliteit benut worden mits dit de te stellen natuurdoelen niet in gevaar brengt.
- Ruimte gemaakt wordt voor maatschappelijke initiatieven op het gebied van cultuurhistorisch erfgoed in het gebied.

Legenda Regionaal raamwerk

- Transitie landbouw i.r.t. bodem (mate van)
- Vernatting
- Weidevogel rustgebied
- Ganzen foerageergebied
- Niet tot nauwelijks lichtvervuiling
- Hoofd waterverbinding
- Ecologische plasdras zone
- Landschappelijke overgang
- Trekpleister (parel)
- Zichtlijn
- Openheid
- 110kV / 220kV Hoogspanningsmast + veiligheidszone
- 380kV Hoogspanningsmast + veiligheidszone
- Doorfietsroute
- Cultuurhistorische route
- Ingebrachte koppelkans (zie appendix voor bijbehorende beschrijving)

Nog los van de specifieke keuzes voor de kleur en plek van het glas (sectie 8.2) zal deze samenhangende gebiedsvisie niet als vanzelfsprekend gerealiseerd worden. De verschillende belangen van overheden, natuur, omwonenden, agrariërs en bedrijven liggen weliswaar grotendeels in elkaars verlengde, maar zeker niet volledig. We noemen de punten waarvoor nadere gesprekken en onderzoek zoal nodig zijn:

- De continuïteit van agrarische bedrijfsvoering langs de Zuidwending en mogelijk in de Matsloot (afhankelijk van de keuzes in sectie 8.2). Bodemdaling en CO₂-uitstoot door veenoxidatie kunnen worden tegengegaan door het verhogen van het waterpeil. Deze vernatting langs de noord-zuid as betekent dat de draagkracht van de bodem voor agrarische productie vermindert. Er zijn percelen langs de Zuidwending die noord-zuid georiënteerd zijn waardoor zeer grote delen van deze percelen bij vernatting onbruikbaar zouden worden voor traditionele agrarische productie. Voor eigena-

ren van deze percelen betekent vernatting dus een nog grotere aanslag op de bedrijfsvoering. Een gebiedsproces met de betreffende agrariërs over de toekomst van de landbouw in dit gebied is nodig.

- De optie van een (extra) noord-zuidverbinding en de natuurdoelen van een robuuste ecologische verbinding. De centrale vraag die in gezamenlijkheid met natuurorganisaties beantwoord moet worden is: 'Welke concrete natuurdoelen zijn leidend en welke concrete maatregelen (een natte zone of een extra nieuwe verbinding en/of een verbetering van bestaande verbindingen) zijn daarvoor het meest doelmatig?'.
 - Areaal en doelstellingen ten aanzien van weidevogels en ganzen minstens gelijkwaardig houden en bij voorkeur verbeteren ten opzichte van huidige situatie. Areaaluitbreiding is mogelijk in de vernatte delen langs de Zuidwending aansluitend op het bestaande weidevogelgebied.

- Het versterken van natuurwaarden en benutten van kansen voor het (recreatief) verbinden van gebieden. Het ontwikkelen van robuuste groene randen en ecologische verbindingszones biedt ook kansen om recreanten zoals wandelaars, fietsers, ruiters en watersporters meer van het gebied te laten genieten. Tegelijkertijd staat meer mens ook op gespannen voet met meer en beter beschermde natuur. In aanvulling op de twee bovengenoemde vragen moet onderzocht worden op welke manieren recreanten zich door het gebied kunnen bewegen zonder afbreuk te doen aan de natuurdoelstellingen.

8.2 HET RAAMWERK ALS GLAS IN LOOD: DE KLEUREN VAN HET GLAS

Over veel van het bovengenoemde bestaat er een grote mate van consensus tussen belanghebbenden. Men is het grotendeels eens over het lood zoals gepresenteerd in sectie 6.3. De discussie spitst zich daarom grotendeels toe op de glasvraagstukken zonne-energie en grondberging. Als er een keuze gemaakt kan worden voor één samenhangende gebiedsvisie zoals hierboven geschetst, dan blijven er nog keuzes over m.b.t. of en waar deze specifieke ontwikkelingen 'landen' in het gebied. Daarbij hoort ook de keuzemogelijkheid om ontwikkelingen niet te laten landen (stukken glas niet te plaatsen). We benaderen deze puzzel via meerdere opties, in feite varianten die over de voorgaande visie geplaatst kunnen worden.

Ruimte is zeer schaars. Alleen al om die reden zullen overheden en andere belanghebbenden specifieke opties als nadelig of zelfs niet acceptabel ervaren. In de dialoog over het raamwerk is gebleken dat er bij

de overheden op dit moment niet één optie is die als voorkeursscenario kan dienen. Het gesprek hierover dient dan ook voortgezet te worden.

Elke optie heeft voor- en nadelen: het ene belang wordt in de ene optie meer recht gedaan dan in de andere. Welke belangen zwaarder wegen is uiteindelijk een politiek-maatschappelijke afweging. In de onderstaande weergave van opties stellen wij niet dat daar waar het grootste aantal belangen volledig is gediend, dat per definitie daar de voorkeur moet liggen. We geven deze opties weer om helder te maken dat er belangenafwegingen zullen moeten plaatsvinden, ook als we creatief naar meerwaarde zoeken door over grenzen heen te kijken, de best mogelijke landschappelijke inpassing kiezen, de inrichtingsadviezen nauwgezet volgen en meervoudig ruimtegebruik zoveel mogelijk toepassen. Ook geven we hierbij optie 0 weer, de optie waarin niet tot een samenhangende gebiedsvisie wordt besloten (zie sectie 8.4).

Zelf als we starten met de samenhangende gebiedsvisie (sectie 8.1) en de opties concentreren tot het al dan niet laten landen van (extra) grondberging en zonnevelden zijn er meer dan 100 verschillende optiekaarten mogelijk. Uit 100 glas-in-loodramen is het lastig kiezen. Om de keuzes en ruimtelijke consequenties overzichtelijk te houden, brengen wij deze terug tot een negental opties. Dit beperkte aantal is een gebalanceerde weergave van verschillende kleurkeuzes voor het glas uit het raamwerk waar het zonne-energie en grondberging betreft. Het biedt daarmee een basis voor de discussie welke optie of combinatie van opties richting een voorkeursscenario gaat. De stap om tot een voorkeursscenario te komen is essentieel om vervolgonderzoek te kunnen doen en de dialoog met belanghebbenden voort te zetten.

Legenda opties

- Zon i.c.m. waterberging > na 25 jr bestemming groen
- Grondberging (bestaand)
- Grondberging (nieuw)
- Bedrijventerrein
- Landbouw / natuur
- Vernatting
- ! Invulling van WP III hangt samen met de invulling van Matsloot.

* 40hectare van bestaande grondberging is inclusief 5 hectare waterberging.

** Bij het plaatsen van grondberging in Westpoort III is er circa 5 hectare extra nodig voor bedrijfsvoering Cosun.

Optie 0 - geen afstemming tussen overheden

Matsloot: toekomstig grondgebruik onbekend

Lagemeeden: toekomstig grondgebruik onbekend

Westpoort I,II, III: bedrijventerrein, zon en/of grondberging (onderlinge verhoudingen onbekend); mogelijk gedeeltelijke realisatie groene randen gekoppeld aan Zuidwending, Koningsdiep Aduarderdiep (binnen grondgebied gemeente Groningen)

Leegkerk: verdere versterking landschappelijke kwaliteiten.

Globaal overzicht grondgebruik

GRONDBERGING		
WPI	Behouden	(ca 15 ha)
Matsloot	Behouden	(ca 40 ha*)
Totaal		(ca 55 ha)
ZON (na 25 jaar volledig natuur)		
Geen zon in Matsloot		(-)
Opgave gem. Groningen in WP III		(ca 34 ha)

Optie 1 - Huidige grondeigendommen

Matsloot: bestaande grondberging met uitbreiding richting het zuiden en westen, traditionele landbouw, volledige zon-ambitie Powerfield (periodiek, later omgezet naar natuur), ecologische verbinding Leekstermeer - Zuidwending en Koningsdiep in combinatie met toename natuurelaal en de (toekomstige) klimaatopgave.

Lagemeeden: invulling t.b.v. (toekomstige) klimaatopgave, transitie naar meer natuurinclusieve landbouw, ecologische verbinding langs zuidwending,

Westpoort I,II, III: bedrijventerrein, zon, realisatie groene randen gekoppeld aan Zuidwending, Koningsdiep en Aduarderdiep.

Leegkerk: verdere versterking landschappelijke kwaliteiten.

Globaal overzicht grondgebruik

GRONDBERGING		
WPI	Bedrijven	(-)
Matsloot	Verkleinen	(ca 40 ha* > ca 30 ha)
Matsloot eo	Nieuw	(ca 35 ha)
Totaal		(ca 78 ha)
ZON (na 25 jaar volledig natuur)		
Opgave Powerfield in Matsloot		(50 ha)
Opgave gem. Groningen in WP III		(ca 34 ha)

Optie 2a - Ruimte voor grondberging in Westpoort met concentratie zon/natuur in Matsloot

Matsloot: bestaande grondberging, traditionele landbouw, volledige zon-ambitie Powerfield, en minimaal gem. Groningen (periodiek, later omgezet naar natuur), ecologische verbinding Leekstermeer - Zuidwending in combinatie met toename natuurareaal en de (toekomstige) klimaatopgave.

Lagemeeden: invulling t.b.v. (toekomstige) klimaatopgave, transitie naar meer natuurinclusieve landbouw, ecologische verbinding langs zuidwending

Westpoort I,II, III: bestaande grondberging behouden + nieuwe grondberging ; realisatie groene randen gekoppeld aan Zuidwending, Koningsdiep en Aduarderdiep.

Leegkerk: verdere versterking landschappelijke kwaliteiten.

Globaal overzicht grondgebruik

GRONDBERGING		
WPI	Behouden	(ca 15 ha)
WP III	Nieuw	(ca 25 ha)
Matsloot	Behouden	(ca 40 ha*)
Totaal		(ca 80 ha**)
ZON (na 25 jaar volledig natuur)		
Opgave Powerfield in Matsloot		(50 ha)
Opgave gem. Groningen in Matsloot		(ca 20 ha)

Optie 2b - Ruimte voor grondberging in Westpoort met maximaal natuur ontwikkeling in Matsloot

Matsloot: bestaande grondberging deels verkleinen, traditionele landbouw, volledige zon-ambitie Powerfield, (periodiek, later omgezet naar natuur), ecologische verbinding Leekstermeer - Zuidwending wn Koningsdiep in combinatie met toename natuurareaal en de (toekomstige) klimaatopgave.

Lagemeeden: invulling t.b.v. (toekomstige) klimaatopgave, transitie naar meer natuurinclusieve landbouw, ecologische verbinding langs zuidwending,

Westpoort I,II, III: bestaande grondberging behouden + nieuwe grondberging in WP III; realisatie groene randen gekoppeld aan Zuidwending, Koningsdiep en Aduarderdiep.

Leegkerk: verdere versterking landschappelijke kwaliteiten.

Globaal overzicht grondgebruik

GRONDBERGING		
WPI	Behouden	(ca 15 ha)
WP III	Nieuw	(ca 34 ha)
Matsloot	Verkleinen	(ca 40 ha* > ca 30 ha)
Totaal		(ca 79 ha**)
ZON (na 25 jaar volledig natuur)		
Opgave Powerfield in Matsloot		(50 ha)
Opgave gem. Groningen		(-)

Optie 2c - Beperkt grondberging in Westpoort met concentratie zon/natuur in Matsloot

Matsloot: bestaande grondberging, traditionele landbouw, volledige zon-ambitie Powerfield, en minimaal gem. Groningen (periodiek, later omgezet naar natuur), ecologische verbinding Leekstermeer - Zuidwending in combinatie met toename natuurareaal en de (toekomstige) klimaatopgave.

Lagemeeden: invulling t.b.v. (toekomstige) klimaatopgave, transitie naar meer natuurinclusieve landbouw, ecologische verbinding langs zuidwending,

Westpoort I,II, III: Nieuwe grondberging in WP III; realisatie groene randen gekoppeld aan Zuidwending, Koningsdiep en Aduarderdiep.

Leegkerk: verdere versterking landschappelijke kwaliteiten.

Globaal overzicht grondgebruik

GRONDBERGING		
WPI	Bedrijven	-
WP III	Nieuw	(ca 34 ha)
Matsloot	Behouden	(ca 40 ha*)
Totaal		(ca 74 ha**)
ZON (na 25 jaar volledig natuur)		
Opgave Powerfield in Matsloot		(50 ha)
Opgave gem. Groningen in Matsloot		(ca 20 ha)

Optie 3a - Concentratie grondbergig in Matsloot met zon in Westpoort en zon/natuur in Matsloot

Matsloot: bestaande grondbergig met uitbreiding richting west, zon; ecologische verbinding Leekstermeer - Zuidwending en Koningsdiep in combinatie met toename natuurareaal en de (toekomstige) klimaatopgave.

Lagemeeden: invulling t.b.v. (toekomstige) klimaatopgave, transitie naar meer natuurinclusieve landbouw, ecologische verbinding langs zuidwending,

Westpoort I,II, III: zon en bedrijventerrein (onderlinge verhoudingen onbekend); bestaande grondbergig Westpoort behouden; realisatie groene randen gekoppeld aan Zuidwending, Koningsdiep en Aduarderdiep.

Leegkerk: verdere versterking landschappelijke kwaliteiten.

Globaal overzicht grondgebruik

GRONDBERGIG		
WPI	Behouden	(ca 15 ha)
Matsloot	Verkleinen	(ca 40 ha* > ca 30 ha)
Matsloot	Nieuw	(ca 35 ha*)
Totaal		(ca 80 ha)
ZON (na 25 jaar volledig natuur)		
Opgave Powerfield in Matsloot		(50 ha)
Opgave gem. Groningen in WPIII		(ca 34 ha)

Optie 3b - Concentratie grondbergig in Matsloot met zon in Westpoort

Matsloot: bestaande grondbergig met uitbreiding richting west, traditionele landbouw; ecologische verbinding Leekstermeer - Zuidwending en Koningsdiep in combinatie met toename natuurareaal en de (toekomstige) klimaatopgave.

Lagemeeden: invulling t.b.v. (toekomstige) klimaatopgave, transitie naar meer natuurinclusieve landbouw, ecologische verbinding langs zuidwending,

Westpoort I,II, III: zon en bedrijventerrein (onderlinge verhoudingen onbekend); bestaande grondbergig Westpoort behouden; realisatie groene randen gekoppeld aan Zuidwending, Koningsdiep en Aduarderdiep.

Leegkerk: verdere versterking landschappelijke kwaliteiten.

Globaal overzicht grondgebruik

GRONDBERGIG		
WPI	Behouden	(ca 15 ha)
Matsloot	Verkleinen	(ca 40 ha* > ca 30 ha)
Matsloot	Nieuw	(ca 35 ha*)
Totaal		(ca 80 ha)
ZON (na 25 jaar volledig natuur)		
Geen zon in Matsloot		(-)
Opgave gem. Groningen in WPIII		(ca 34 ha)

Optie 3c - Beperkte uitbreiding grondbergig in Matsloot met zon in Westpoort

Matsloot: bestaande grondbergig met uitbreiding richting west en zuid, traditionele landbouw; ecologische verbinding Leekstermeer - Zuidwending en Koningsdiep in combinatie met toename natuurareaal en de (toekomstige) klimaatopgave.

Lagemeeden: invulling t.b.v. (toekomstige) klimaatopgave, transitie naar meer natuurinclusieve landbouw, ecologische verbinding langs zuidwending,

Westpoort I,II, III: zon en bedrijventerrein (onderlinge verhoudingen onbekend); bestaande grondbergig Westpoort behouden; realisatie groene randen gekoppeld aan Zuidwending, Koningsdiep en Aduarderdiep.

Leegkerk: verdere versterking landschappelijke kwaliteiten.

Globaal overzicht grondgebruik

GRONDBERGIG		
WPI	Behouden	(ca 15 ha)
Matsloot	Verkleinen	(ca 40 ha* > ca 30 ha)
Matsloot eo	Nieuw	(ca 25 ha*)
Totaal		(ca 70 ha)
ZON (na 25 jaar volledig natuur)		
Geen zon in Matsloot		(-)
Opgave gem. Groningen in WPIII		(ca 34 ha)

Optie 4 - Geen uitbreiding grondbergings met zon in Westpoort en zon/natuur in Matsloot

Matsloot: bestaande grondbergings, traditionele landbouw; zon; ecologische verbinding Leekstermeer - Zuidwending in combinatie met toename natuurareaal en de (toekomstige) klimaatopgave.

Lagemeeden: invulling t.b.v. (toekomstige) klimaatopgave, transitie naar meer natuurinclusieve landbouw, ecologische verbinding langs zuidwending,

Westpoort I,II, III: zon en bedrijventerrein (onderlinge verhoudingen onbekend); bestaande grondbergings Westpoort behouden; realisatie groene randen gekoppeld aan Zuidwending, Koningsdiep en Aduarderdiep.

Leegkerk: verdere versterking landschappelijke kwaliteiten

Globaal overzicht grondgebruik

GRONDBERGING		
WPI	Behouden	(ca 15 ha)
Matsloot	Behouden	(ca 40 ha*)
Totaal		(ca 55 ha)
ZON (na 25 jaar volledig natuur)		
Opgave Powerfield in Matsloot		(50 ha)
Opgave gem. Groningen in WPIII		(ca 34 ha)

Kijken naar de opties door de bril van belangen

In de onderstaande tabel beschrijven we per categorie belangen welke opties weinig, redelijk of grotendeels aan de opgehaalde belangen tegemoet komen. De lijst van belangen is niet uitputtend maar betreft een weergave van verschillende belangen die gedurende het proces bij overheden en andere stakeholders zijn opgehaald.

Thema's zoals beschreven in sectie 5.6	Bijbehorende belangen	Mate waarin aan belangen voldaan wordt
CO2 en duurzame energie	<ul style="list-style-type: none">• voldoende duurzame energievoorziening (o.a. voor stad Groningen en gemeente Noordenveld)• vermindering uitstoot van vrachtbewegingen (grondtransport) en kranen/materiaal CBC• vermindering uitstoot CO2• vermindering CO2 door veenoxidatie• goed functionerend elektriciteitsinfrastructuur	Aan deze belangen wordt het minst tegemoet gekomen in optie 0 omdat allerminst zeker is of er voldoende duurzame energie middels zon kan worden opgewekt en of veenoxidatie wordt tegengegaan middels vernatting. In opties 2b, 3b, 3c en 4 wordt redelijk tegemoet gekomen aan de belangen omdat een deel van de opgave zonne-energie wordt gerealiseerd, (behalve in optie 4), extra ruimte voor grondberging het aantal vrachtbewegingen vermindert en veenoxidatie tegengegaan wordt met vernatting. De belangen worden grotendeels gediend in opties 1, 2a, 2c en 3a. In deze opties is sprake van veel zonne-energie (70 tot 84 ha), ruimte voor grondberging (74-80 ha waardoor minder vrachtbewegingen noodzakelijk zijn) en vernatting.
Economie	<ul style="list-style-type: none">• economische ontwikkeling: werkgelegenheid• voldoen aan vraag naar bedrijfskavels in regio• verbetering efficiëntie van drogingsproces van bietengrond CBC• lokaal eigenaarschap bij zonneparken in Noordenveld	In opties 0, 1 en 4 worden deze belangen weinig gediend: er komen niet voldoende bedrijfskavels bij om aan de vraag te voldoen (de tijdelijke grondberging in Westpoort I wordt permanent) en de ruimte voor extra grondberging wordt niet (optie 4) of zeer inefficiënt benut (optie 1). In opties 2a-c en 3a-c worden deze belangen redelijk gediend. In 2a-c is er extra ruimte voor grondberging maar niet geconcentreerd (minder efficiency) en in optie 2a en 2b ten koste van extra bedrijfskavels. In opties 3a-c is de efficiency van grondberging zo optimaal mogelijk maar blijft Westpoort I ook behouden voor grondberging (minder bedrijfskavels). In geen enkele optie wordt grotendeels tegemoet gekomen aan alle economische belangen die zijn aangedragen.
Landbouw	<ul style="list-style-type: none">• behoud landbouwgronden• behoud productiepotentieel landbouwgrond	Het is met de huidige informatie niet goed te zeggen welke opties weinig, redelijk of grotendeels tegemoet komen aan de belangen voor de landbouw. Hiervoor is een gerichte dialoog met agrariërs in het gebied noodzakelijk, o.a. om koppelkansen te onderzoeken tussen het toekomstperspectief van agrariërs en de natuur- en wateropgave in het gebied. Dit gesprek dient plaats te vinden in de bredere context van het <i>Nationaal Programma Landelijk Gebied: gebiedsgericht werken aan natuur, water en klimaat</i> .

<p>Landschap en Cultuurhistorie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • behoud/bescherming landschappelijk kapitaal • keren van “verrommeling” van het landschap • beschermen, versterken en verbinden cultuurhistorische plekken in het landschap • verbetering groene buffers tussen industrie, stad en natuur (onttrekken industrie aan het zicht) • behoud van openheid landschap • bescherming duisternis avond- en nachturen 	<p>In opties 0 en 1 wordt niet tot zeer weinig tegemoet gekomen aan de landschaps- en cultuurhistorische belangen. In optie 0 is er immers geen afstemming en dreigt verdere verrommeling. Optie 1 gaat uit van gebruik van huidige grondeigendommen waardoor verrommeling ook toeneemt.</p> <p>Over het dienen van deze categorie van belangen verschilt men sterk van mening. In onze optiek is een kwalitatief goede landschappelijke inpassing van zonnevelden en grondberging zeer goed mogelijk in zowel de Matsloot als Westpoort; daar hoort bij dat ook huidige (‘oude’) grondbergingen aangepast worden en beter worden ingepast in de omgeving (zie inrichtingsadviezen). Wij zijn daarom van mening dat opties 2a-c en 3a-c alle zes grotendeels tegemoet komen aan deze belangen mits ontwikkelingen kwalitatief hoogwaardig worden ingepast, bijvoorbeeld met de eerder genoemde inrichtingsadviezen als leidraad en gebruikmakend van dubbel ruimtegebruik (zon) en de verschillende koppelkansen zoals aangedragen door de omgeving.</p>
<p>Natuur</p>	<ul style="list-style-type: none"> • bescherming/verbetering natuurwaarden, flora en fauna • bescherming ganzen en weidevogels • versterken van hydrologische en ecologische verbindingen ten behoeve van natuurwaarden 	<p>In optie 0 wordt hoogstwaarschijnlijk weinig tegemoet gekomen aan de natuurbelangen; er is in deze optie immers geen afstemming en dan is de kans op een grensoverschrijdend programma ter versterking en bescherming van ecologische en hydrologische verbindingen lijkt zeer klein.</p> <p>In opties 1, 2a-c, 3a-c en 4 vindt deze programmatische investering wel plaats waardoor de natuurbelangen grotendeels gediend worden. Wel zijn er tussen deze opties nog verschillen. Zo vindt er in opties 2c en 4 geen investering plaats langs het Koningsdiep en Eelderdiep omdat de huidige grondberging aldaar niet aangepast wordt. Ook zijn er verschillen tussen wel of niet extra grondberging of zonnevelden wel of niet laten landen in Westpoort of de Matsloot: in beide gevallen zijn extra onderzoeken nodig voor een goede ecologische inpassing (naast het toepassen van inrichtingsadviezen die ecologie beschermen en/of versterken). Eventuele zonnevelden in de Matsloot krijgen na 25 jaar een natuurbestemming.</p>

Recreatie en mobiliteit

- versterking van recreatiemogelijkheden
- aantrekkelijker maken van routes naar en door het gebied; de verbinding tussen stad en platteland en visa versa
- bescherming rust in het gebied
- tegengaan verkeersdrukte en sluipverkeer
- versterking sociale veiligheid

Bij optie o (geen afstemming) zijn deze belangen weinig gediend; de kans op meer verrommeling en het onbenut laten van kansen is immers groot.

De belangen op het gebied van recreatie en mobiliteit worden in alle andere opties redelijk gediend. Aan de positieve kant zijn er koppelkansen binnen de samenhangende gebiedsvisie (sectie 8.1), met name met de investering in natuur- en waterverbindingen en het investeren in groene randen.

Anderzijds leggen deze investeringen mogelijk ook beperkingen op aan de mate waarin recreatie op het water en het land kan groeien zonder dat het tegenstrijdig wordt met de behoefte aan rust en ruimte en met het verbeteren van natuurwaarden.

En ook op het gebied van mobiliteit zijn er beperkingen. Het beste voorbeeld hiervan is de kans die door de gemeente Westerkwartier wordt gezien om het sluipverkeer via Enumatil te doen afnemen middels de aanleg van een extra noord-zuid autoverbinding tussen Friesestraatweg en A7. Concreet zou dit ingaan tegen een aantal van de inrichtingsadviezen voor het gebied en het fundament van vensters open houden en (groene) randen maken. Alternatieve oplossingen voor het sluipverkeer zijn overigens nog niet verkeerstechnisch onderzocht.

Ruimtegebruik algemeen

- water en bodem leidend laten zijn
- verminderen en voorkomen van 'verrommeling'
- voldoende ruimte voor Drentse ontwikkelingen
- voldoende ruimte voor Groningse ontwikkelingen
- accommoderen buitenregionale infra-ontwikkelingen (hoogspanningsnet en Lelylijn)
- meervoudig ruimtegebruik

In optie 0 worden deze belangen niet of nauwelijks gediend. Er is immers geen afstemming op ruimtegebruik tussen de overheden.

In alle andere opties wordt aan deze belangen redelijk tegemoet gekomen.

Het belang van water en bodem leidend laten zijn is in de andere opties goed mogelijk (ook bij ruimte voor grondberging en zon); toch kiezen we voor redelijk en niet grotendeels omdat keuzes maken voor het ene betekent dat andere ontwikkelingen uitgesloten worden. Er is niet genoeg ruimte om alle ambities van alle overheden en andere belanghebbenden in te passen, zelfs als meervoudig ruimtegebruik optimaal wordt toegepast.

Verkeer en (verkeers) veiligheid

- vermindering zwaar grondtransport CBC via openbare weg
- veilige werkomstandigheden grondberging CBC (voldoende ruimte)
- vermindering/verdwijnen veiligheidsrisico's huidige ophogingen in de regio (risico's 'drijfzand')
- vermindering overlast sluisverkeer
- veilige fietsroutes tussen dorpen, stad en buitengebied
-

In opties 0, 1 en 4 wordt aan deze belangen weinig tegemoet gekomen. Geen of zeer versnipperde grondberging betekent dat er vrachtwagens vaker routes zullen rijden in meerdere deelgebieden. Bij geen extra ruimte voor grondberging (optie 4) zal dit betekenen dat de status quo van tijdelijke ophogingen op andere locaties verspreid over de twee provincies door zullen gaan.

Opties 2a-2c komen redelijk tegemoet aan de belangen als de financiering voor en realisatie van de nieuwe rondweg in Westpoort een feit is. Met meer grondbergingscapaciteit zullen er minder vrachtbewegingen plaatsvinden en minder of geen grondophogingen elders. Totdat de rondweg gereed is, echter, dienen opties 2a-2c deze belangen niet omdat het vrachtverkeer vanaf de grondberging via de Aduarderdiepsterweg, het Hoendiep of de Weersterweg (Den Horn) moet rijden, alle vier smalle wegen met omwonenden.

Opties 3a-3c komen grotendeels tegemoet aan de genoemde belangen. De uitbreiding en concentratie van grondberging resulteert in minder vrachtbewegingen en minder of geen grondophogingen elders. De locatie langs grote ontsluitingswegen (de A7) resulteert in minder overlast en verkeersonveiligheid voor fietsverkeer.

Veilige fietsroutes tussen dorpen, stad en buitengebied zijn onder alle opties een mogelijkheid.

Water

- borging van de waterkwaliteit
- versterken van goed functionerend ecologisch watersysteem (KRW)
- borgen/versterken waterveiligheid (waterberging/klimaatadaptieve inpassing van nieuwe ontwikkelingen)
- voorkomen natte voeten stad Groningen en Westpoort
- voorkomen veenoxidatie en bodemdaling

In optie 0 (geen afstemming) worden deze belangen redelijk gediend omdat waterkwaliteit en waterveiligheid ook dan op de agenda's van verschillende overheden zullen staan. In alle andere opties (1, 2a-c, 3a-c en 4) worden deze belangen grotendeels gediend omdat er afstemming plaatsvindt, koppelkansen sneller worden herkend en grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van water intensief plaatsvindt (o.a. vanwege de versterkte hydrologische verbindingen). In alle andere opties staat water en bodem sturend als inrichtingsadvies centraal

Woonkwaliteit

- beschermen zicht op open landschap
- bescherming duisternis avond- en nachturen
- bescherming tegen geur- en geluidsoverlast
- voldoende betaalbare woningen (nieuwbouwprojecten gemeente Groningen)

In optie 0 wordt aan deze belangen weinig tegemoet gekomen, met uitzondering van de nieuwbouwprojecten waarvan de verwachting is dat deze ook zonder afstemming gerealiseerd zullen worden.

In optie 1 kan aan deze belangen redelijk tegemoet worden gekomen. Er is immers een samenhangende gebiedsvisie waarin groene randen een prominente rol spelen en de inrichtingsadviezen worden toegepast. Aan de andere kant ligt de extra grondberging deels dicht bij woningen.

In optie 4 wordt grotendeels aan deze belangen tegemoet gekomen. Er komt in deze optie geen extra grondberging bij en dus ook niet dicht(er) bij huidige of nieuwe bewoning. Tegelijkertijd wordt er wel geïnvesteerd in extra natuur en groene randen.

Voor opties 2a-c en opties 3a-c is het niet mogelijk het bedienen van deze belangen goed in te schatten. Er is immers extra onderzoek nodig of en in welke mate geur en geluid van nieuwe grondbergingslocaties impact hebben op bestaande of geplande woningen.

8.3 Keuze voor géén samenhangende gebiedsvisie

Overheden zijn niet verplicht tot één visie voor het gebied te komen. Ze kunnen ieder hun weegs gaan binnen de eigen grenzen (optie 0). De veronderstelling dat alles dan blijft zoals het is, is echter onjuist. Verandering in Westpoort is al in gang gezet en op termijn zullen er ook weer nieuwe ontwikkelingen in andere gebieden zijn, in het bijzonder gebieden zonder zware beschermingsstatus. Zonder samenhang zal de verrommeling toenemen. En zonder samenhang zal de kans toenemen dat die belangen die doorgaans het meest kwetsbaar zijn het eerst in het gedrang gaan komen. Daarnaast gaan er ook kansen verloren: kansen om grensoverschrijdend samen te werken en méér maatschappelijke waarde te creëren. Daarnaast schuilt in optie 0 in algemene zin het gevaar dat toekomstig mogelijk noodzakelijke ruimte voor klimaatadaptatie opgesoupeerd wordt.

8.4 Voorkeursscenario

Ons advies is om voor de samenhangende gebiedsvisie (8.1) te kiezen onder voorbehoud. Het voorbehoud betreft een keuze voor een voorkeursscenario uit sectie 8.2 (dit kan een ook een combinatie van gepresenteerde opties zijn). Een regionaal raamwerk is uiteindelijk één kader (lood en glas) waarbinnen sommige ontwikkelingen wel of niet gaan landen.

De dialoog over een voorkeursscenario kan gevoerd worden op basis van objectieve criteria die overheden samen vaststellen. Deze criteria kunnen voortkomen uit de verschillende belangen die aangedragen zijn in dit project. De tabel uit sectie 8.2 kan hiervoor een eerste aanzet zijn. Tegelijkertijd is nog onduidelijk welke belangen voor bestuurders zwaarder wegen dan andere en of alle feiten goed in beeld zijn. Als aanvullend onderzoek nodig is, adviseren wij om dit onderzoek gezamenlijk uit te (laten) voeren door middel van joint fact finding.

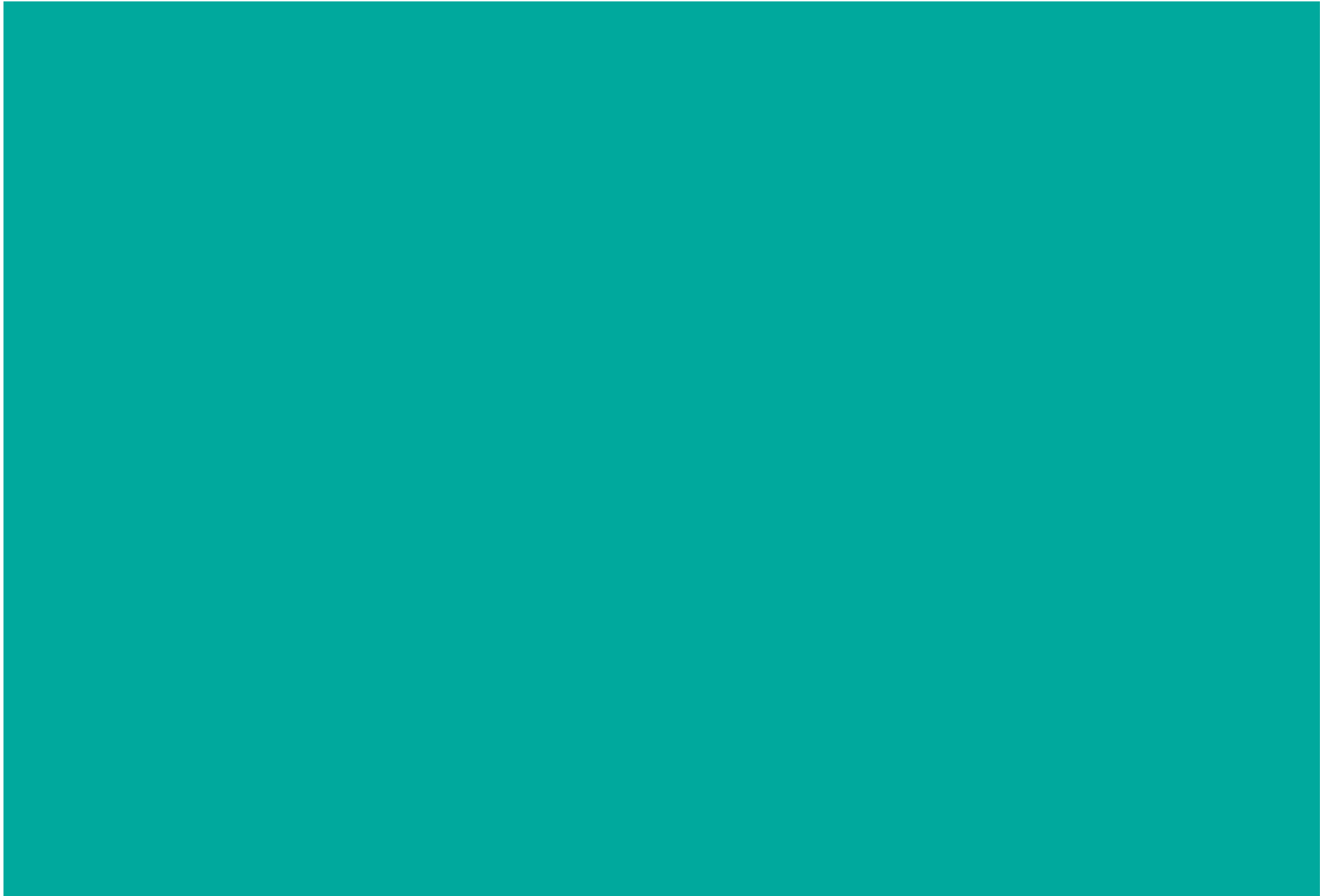
Eén objectief criterium dat de belangen in de tabel overstijgt is de bestuurlijke bereidheid planologische medewerking te verlenen aan voorziene ontwikkelingen. Een ander is de inpasbaarheid van ontwikkelingen in bestaande juridische en financiële kaders.

8.5 Epiloog

We hechten eraan te vermelden dat vaak de wijze waarop ontwikkelingen in het landschap ‘landen’ meer bepalend zijn voor de realisatie van ruimtelijke kwaliteit dan of ze landen. De inrichtingsadviezen, het raamwerk en de landschapsparkgedachte waarbij ontwikkelingen in een grotere gebiedscontext ‘landen’, bieden hiertoe waardevolle mogelijkheden. Al met al ligt er een wenkend perspectief met klimaatadaptieve maatregelen, een noord-zuid natuurverbinding, groene randen en meer natuur na tijdelijke zonne-velden.

Ook brengen we de ‘10 principes voor klimaatadaptief ontwerp’ in het manifest Sponsland onder de aandacht. Het raamwerk biedt mogelijkheden deze aanpak op een eerste bescheiden wijze in praktijk te brengen

(<https://sponsland.nl/nl/manifest/>)

Bijlagen

BIJLAGE 1 | OVERZICHT INBRENG CONSULTATIE

Opmerking / aandachtspunt emails (samengevat) 07/07/2022	Opgave	Kaart sectie 8.1
"Fietspad met sensor lantarenpaal voor fietsers matsloot snelweg fietspad. Stukje sociale veiligheid"	Overig	
Geluidsschermen langs de snelweg camping kant.	Overig	
Boothelling Westpoort/Hoendiep wellicht in combinatie met kleinschalige horeca?	Overig	
Verkeersdruk Hoendiep Pef/Enumatil fechtbestemingsverkeer vrachtverkeer luw maken	Overig	
Groenstroken om industrie in zicht en geluid af te scheiden	Groene Randen	
Groenstroken om industrie in zicht en geluid af te scheiden	Groene Randen	
"Bij het Tichebruggetje meer picnicktafels. Veel fietsers en wandelaars ook aan Zijloesterweg en Legeweg te Leegkerk bankjes."	Overig	1
"Open natuurlandschap behouden. Zonnepanelen A7 snelweg zijde met groen strook natuur zo ongerept mogelijk laten"	Zonne-energie	
"Open natuurlandschap behouden. Zonnepanelen A7 snelweg zijde met groen strook natuur zo ongerept mogelijk laten"	Zonne-energie	
Zonnewal project verder door zetten/trekken	Zonne-energie	
Zuidwending fietspad verbreden natuur en groen behouden!	Overig	
Groen strook/natuurgebied komende vanaf het zuiden, Assen, donderen Bunne wordt onderbroken door de A7, door trekken in noordelijke richting	Ecologische- & Hydrologische verbindingen	
Berscherm De Poffrt tegen verderen industrialisering. Het voelt alsof de stad ons wegdrukt.	Groene Randen	
"Het gebiedje heet De Pannenkoek. Dit staat op een detailkaart. Kan hier in de toekomst en leukpaviljoen komen te staan? Ik heb begrepen, dat langs de nieuwe weg vanaf de tunnelfel onder de kerkstraat tot de rotonde een fietspad komt. Leuk om bij dat paviljoen af te kunnen stappen voor een kop koffie met appelstaart "	Overig	2
Brede groen blauwe zone langs Zuidwending	Ecologische- & Hydrologische verbindingen	
Open natuur landschap behouden geluids wal vanaf de Munnikewaart richting westpoort. Groene geluidswal evt. zonnepanelen aan de snelweg zijde	Groene Randen	
Grijs compenseren met groen	Groene Randen	
De uitgelezen kans om (grote) natuurgebieden met elkaar te verbinden, of al vast dichterbij te brengen. En dieren ruimte te geven door brede groene stroken aan weerszijden van de Zuidwending. Minimaal 100 of 150 mtr richting reitdiep. Bij hoek Zuidwending zit al het eerste (kleine) natuur gebied.	Ecologische- & Hydrologische verbindingen	
Groen strook aan Groningen kant langs Zuidwending	Ecologische- & Hydrologische verbindingen	
"evt. geluidsoverlast bij te bouwen datacenter Westpoort 2 beperken tot nul."	Overig	
Boothelling bij Westpoort in Hoendiep	Overig	
Verbind natuurgebieden met elkaar voor otter en andere dieren (geef natuur ruimte)	Ecologische- & Hydrologische verbindingen	

Groene breede strook bij de Zuidwending aan weerszijden (ook aan de kant van de gemeente westerkwartier)	Ecologische- & Hydrologische verbindingen	
Geluidswallen & bebouwing uit zicht!	Overig	
Geluidswallen & bebouwing uit zicht!	Overig	
"einde industriegebied is nu landelijk gebied met woningbestemming zorg dat dit zo blijft: Houdt groningen ook vriendelijke, natuurbehoud en geen industriestad en vervuiling nb: geen zonnepanelen op landbouwgrond"	Groene Randen	
"einde industriegebied is nu landelijk gebied met woningbestemming zorg dat dit zo blijft: Hout groningen ook vriendelijke, natuurbehoud en geen industriestad en vervuiling nb: geen zonnepanelen op landbouwgrond"	Overig	
"einde industriegebied is nu landelijk gebied met woningbestemming zorg dat dit zo blijft: Hout groningen ook vriendelijke, natuurbehoud en geen industriestad en vervuiling nb: geen zonnepanelen op landbouwgrond"	Zonne-energie	
Voornemend bestemd; dit zou een golfterrein worden, jaren geleden al. Behoud dit gebied vanaf de Zuidwending als natuur ter compenatie industrie	Groene Randen	
"sterker voorkeur voor zonneweide of waterberging, geen industrie, geen vloeivelden"	Watersysteem & Klimaatadaptatie	
Graag brede groenstroken langs de boorden/kaden Westpoort 3	Ecologische- & Hydrologische verbindingen	
Het zicht op suikerfabriek vanaf leegkerk zoveel mogelijk beperken!	Groene Randen	
Aantal zonnepanelen Matsloot beperken (recreatie)	Zonne-energie	
Natuurgebieden zoveel mogelijk aan elkaar verbinden en toegankelijke maken voor wandel en fietsroutes	Overig	
Natuurgebieden zoveel mogelijk aan elkaar verbinden en toegankelijke maken voor wandel en fietsroutes	Overig	
Natuurgebieden zoveel mogelijk aan elkaar verbinden en toegankelijke maken voor wandel en fietsroutes	Overig	
Houdt rekening met stankoverlast westpoort 3 met bestaande wijk Gravenburg	Overig	
"Westpoort 3: Voorkeur voor waterberging of zonneweides. Zonneweides ingekapseld door brede groenstroken. Geen industrie (zicht en uitstoot) en geen grondopslag vanwege geur bij Westwind in Gravenburg."	Zonne-energie	
"Westpoort 3: Voorkeur voor waterberging of zonneweides. Zonneweides ingekapseld door brede groenstroken. Geen industrie (zicht en uitstoot) en geen grondopslag vanwege geur bij Westwind in Gravenburg."	Watersysteem & Klimaatadaptatie	
"Westpoort 3: Voorkeur voor waterberging of zonneweides. Zonneweides ingekapseld door brede groenstroken. Geen industrie (zicht en uitstoot) en geen grondopslag vanwege geur bij Westwind in Gravenburg."	Grondberging	
"Westpoort 3: Voorkeur voor waterberging of zonneweides. Zonneweides ingekapseld door brede groenstroken. Geen industrie (zicht en uitstoot) en geen grondopslag vanwege geur bij Westwind in Gravenburg."	Zonne-energie	
Natuurgebieden voor fiets- en wandelrecreatie aan elkaar verbinden, zonder obstakels	Overig	
Graag behouden als landbouwgrond	Overig	
Alternatief is een zonnepark met groene begrenzing, ligt ideaal voor aansluiting	Zonne-energie	
Alternatief is een zonnepark met groene begrenzing, ligt ideaal voor aansluiting	Zonne-energie	
In Matsloot de zonneweides zoveel mogelijk beperken (vanwege nabij onlanden natuurgebied)	Zonne-energie	
Vanaf rondje leegkerk het zicht ontnemen op elektriciteitsmasten en de suikerfabriek	Overig	

"Sterke voorkeur zonnepanelen. Deze moeten ergens komen, en de z.z v.d A7 is in vergelijking met andere gebieden niet erg kwetsbaar"	Zonne-energie	
Geluidswal A7: tussen Leekstermeer en A7	Overig	
"Meer ruimte voor de recreant. Niet alleen de fietsers en wandelaars, maar ook de ruiters. Maak meer verbinding tussen wat er bestaat en de nieuwe natuur. Maar verbinding met de Zonnewal en de Omlanden. Als je zonnepanelen maakt zorg dat er ook ruimte is voor landbouw/veeteelt. Geld voor het hele gebied. "	Overig	
"Meer ruimte voor de recreant. Niet alleen de fietsers en wandelaars, maar ook de ruiters. Maak meer verbinding tussen wat er bestaat en de nieuwe natuur. Maar verbinding met de Zonnewal en de Omlanden. Als je zonnepanelen maakt zorg dat er ook ruimte is voor landbouw/veeteelt. Geld voor het hele gebied. "	Ecologische- & Hydrologische verbindingen	
"Meer ruimte voor de recreant. Niet alleen de fietsers en wandelaars, maar ook de ruiters. Maak meer verbinding tussen wat er bestaat en de nieuwe natuur. Maar verbinding met de Zonnewal en de Omlanden. Als je zonnepanelen maakt zorg dat er ook ruimte is voor landbouw/veeteelt. Geld voor het hele gebied. "	Ecologische- & Hydrologische verbindingen	
Het stuk tussen Oostwold, Munnikevaart en A7 niet bebouwen. Eventueel natuurgebied van maken of zonnepanelen. Openbaar vervoer tussen Oostwold en Groningen	Groene Randen	
Het stuk tussen Oostwold, Munnikevaart en A7 niet bebouwen. Eventueel natuurgebied van maken of zonnepanelen. Openbaar vervoer tussen Oostwold en Groningen	Ecologische- & Hydrologische verbindingen	
Het stuk tussen Oostwold, Munnikevaart en A7 niet bebouwen. Eventueel natuurgebied van maken of zonnepanelen. Openbaar vervoer tussen Oostwold en Groningen	Overig	
"geluidsschermen + zonnepanelen langs A27 Natuur, biodiversiteit voorop! Grond-depots: ontzie de natuur Recreatief medegebruik: Het nachtelijk duister is mij heilig Kiezen: rustige recreatie hier en daar ook geschrikt maken voor invaliden Uitkijkpunt: infoborden Grote drukte: mensen lokken naar plekken die natuurwaarden niet/minder belasten A7 westpoort: afslag naar Europarc tot voor kort v.d. Nong"	Zonne-energie	
"geluidsschermen + zonnepanelen langs A27 Natuur, biodiversiteit voorop! Grond-depots: ontzie de natuur Recreatief medegebruik: Het nachtelijk duister is mij heilig Kiezen: rustige recreatie hier en daar ook geschrikt maken voor invaliden Uitkijkpunt: infoborden Grote drukte: mensen lokken naar plekken die natuurwaarden niet/minder belasten A7 westpoort: afslag naar Europarc tot voor kort v.d. Nong"	Grondberging	
houdt de zuidwendinger groen en open voor kanoers	Overig	
"Westpoort inpakken met een groene talud. Waterberging onder de panelen. Geen windmolen mocht dat plan weer op tafel komen. Blijf inwonende informeren. Doorgaande fietsroute aanpakken via terrein SuikerUnie naast het gemaal."	Groene Randen	

"Westpoort inpakken met een groene talud. Waterberging onder de panelen. Geen windmolen mocht dat plan weer op tafel komen. Blijf inwonende informeren. Doorgaande fietsroute aanpakken via terrein SuikerUnie naast het gemaal."	Zonne-energie	
"Westpoort inpakken met een groene talud. Waterberging onder de panelen. Geen windmolen mocht dat plan weer op tafel komen. Blijf inwonende informeren. Doorgaande fietsroute aanpakken via terrein SuikerUnie naast het gemaal."	Zonne-energie	
Oude waterweg Strokartonfabriek weer open	Ecologische- & Hydrologische verbindingen	3
Aanleggen veilige fietsroute ter hoogte van de Poffert-Hoogerkerk (veel vrachtverkeer/sme;rijdend verkeer op de doorgaande weg + onveilige oversteekpunten)	Overig	4
Mogelijkheid tot openbaar vervoer oostwold-groningen	Overig	
Opmerking / aandachtspunt emails (samengevat) 06/11/2022	Opgave	Kaart sectie 8.1
Energieproject zonnepanelen op bedrijventerrein Westpoort + strook langs A7 (plan landschapsnatuurvisie)	Ecologische- & Hydrologische verbindingen	
A.u.b. een groene rand langs de A7. Zodat we de hoogbouw van Groningen niet hoeven te zien. Bij voorkeur: hoge sparrebomen!	Groene Randen	5
"Kijk over de grenzen A) ontwikkeling camping meer zicht. Door groot-ontwikkelaar europarcs B) Project ""Groeningen"" > Hydrologische ontwikkeling in zone meerstad t/m Zuilaardermeer t/m piwoldsemeer t/m leekstermeer (contact via vm. Weth. Hank Kusters)"	Overig	
"Geen zonneparken Inoveren in watermanopent en haal energie uit water"	Watersysteem & Klimaatadaptatie	
Neem nu ook de lelylijn en de hoogspanningsleiding ontwikkelingen mee! Ook al zijn de plannen nu niet concreet, maakt niet of het besluit of het plan doorgaat. Want dan wordt het afgewenteld op het omringende landschap. Maar zoek ruimte voor het trace op bv Westpoort. Wat zijn plannen voor de hoogspanningsleidingen?	Overig	
Komt er nog een geluidswal tussen munnikevaart en oostwold (ivm veel lawaaioverlast)	Overig	
Onderwerp Onlanden graag de randen vaker maaien. 3x per jaar en bredere strook. Dan krijg meer voedsel voor de vogels van jaar is het eind. Dagelijks gemaaid. 2dagen maaien. 20 ooivevaars.	Weidevogels & ganzen	
"Zonneparken inpassing graag robuust! - Zicht op 'de dozen' > Dikke zonne opgaande beplanting (bijzonder dat de inpassing richting de stad breder is dan naar het omringende landschap)"	Groene Randen	
"- Lichtuitstraling (het is nu net een landingsbaan! Met weinig gericht licht, veel uitstraling naar omgeving) "	Groene Randen	
- 75m is mooi (maar ik hoorde al dat dit inclusief bestaande watergang is. Dan blijft er al wat minder over..)	Ecologische- & Hydrologische verbindingen	
/ Lichtwal opwerpen (tegen o.a. de Aldi)	Overig	
/ Zorgen voor een donker gebied	Overig	

/ Zodanig inrichten dat er een solide buffer ontstaat tussen Groningen en Drenthe.	Groene Randen	
/ Houd de ontwikkeling richting Marum / Leek in de gaten.	Groene Randen	
/ Zonnepanelen? Dan burgerparticipatie.	Zonne-energie	
Lichtoverlast van Westpoort. Aldi-complex is momenteel net een voetbalstadion qua licht overlast.	Overig	
"Recreatie langs meer: geen huisjes hoger dan 4 mtr. Langs snelweg A7 Zonnecollectoren. Geen Windmolens in de onlanden of aan de rand Suiker iets uitbreiden"	Groene Randen	
Mijn advies is dat de gemeente en provincie als inhoudsdeskundige komen met een totaal plan voor het gehele gebied. Uitgaande van de geldende wettelijke kaders. Daarop reactie te vragen heeft veel meer zin dan de vele losse flodders die nu te verwachten zijn.	Overig	
Fietspad graag op de bestaande weg. Verbreden en niet meer harder dan 20km snelheid.	Overig	
Geen opreid en afreid en geen bos randen kappen.	Ecologische- & Hydrologische verbindingen	
Lichtreclame bedrijven dimmen > verstoord natuur + Donker beleving	Overig	
Alternatief vinden voor 'zon op weiland'(laangs A7, talud cosun - vloevelden bv op dak)	Zonne-energie	
Bufferzone A7 - onlanden (Daar waar nu zonnepark gepland staat) Groene zone (extensieve natuur)	Groene Randen	
Verbindingen noord>zuid herstellen (waterweg)	Ecologische- & Hydrologische verbindingen	
regie!	Overig	
Lokaal eigenaarschap en zeggenschap	Overig	
Lokaal - regionale wateropvang zodat ook lokale boeren er in de droge zomer ook wat aan hebben.	Watersysteem & Klimaatadaptatie	
"Zoveel mogelijk (verplicht!! Via wet) zonnepanelen op de daken vol boerderijen in Westpoort. Zoveel weinig mogelijk zonnepanelen in de kwetsbare natuur."	Zonne-energie	
Wij zijn ervan overtuigd dat dit gebied de perfecte plek is voor ecotoerisme. Een plek waar in rust gerecreërd kan worden en die mogelijkheid bied voor een mooie verbinding tussen mens en natuur.	Overig	6
Graag een wal langs de A7 om geluid en licht te weren. Bij voorkeur geen zonnepanelen, maar als het toch moet dan bijv. op de geluidswal. Indien ze op een veld kunnen: drijven en zo laag mogelijk. Omgeven door wal. GEEN GROOTSCHALIGE RECREATIE om door bijzondere natuurgebied voor de toekomst in stand te houden.	Overig	
Graag een wal langs de A7 om geluid en licht te weren. Bij voorkeur geen zonnepanelen, maar als het toch moet dan bijv. op de geluidswal. Indien ze op een veld kunnen: drijven en zo laag mogelijk. Omgeven door wal. GEEN GROOTSCHALIGE RECREATIE om door bijzondere natuurgebied voor de toekomst in stand te houden.	Zonne-energie	
> Houdt zoveel mogelijk natuur in stand: weidevogel/ ganzengebied Matsloot. Natuur en water berging estelijk van weg Matsloot + Noordkant A7 zoals natuurvisie voorstelt. Verbinding richting Reitdiep zeker stellen.	Weidevogels & ganzen	
> Houdt zoveel mogelijk natuur in stand: weidevogel/ ganzengebied Matsloot. Natuur en water berging estelijk van weg Matsloot + Noordkant A7 zoals natuurvisie voorstelt. Verbinding richting Reitdiep zeker stellen.	Ecologische- & Hydrologische verbindingen	
> Maak lichtvervuiling onmogelijk van Westpoort dat je rijdend langs de A7 kan zien welk bedrijf er staat is genoeg. nu zichtbaar tot bij Roderwolde!	Overig	
> Als er zonnepanelen komen (lieft langs de A7) dan met heggestructuur eromheen voor biodiversiteit en uit het zicht houden.	Zonne-energie	
Maak het zonnepark coöperatief	Zonne-energie	

Gebruik het gebied ten zuiden langs de A7 als strategische buffer zodat er kan worden voorkomen dat de Provincie Groningen ook in de toekomst geen uitbreidingen meer op Drentsch grond gebied kan realiseren.	Overig	
> Zonnepanelen integreren in het landschap bijvoorbeeld door planten van struiken op dijk etc.	Zonne-energie	
>Route du soleil langs de zonnepanelen	Zonne-energie	
>Wandelroute toevoegen	Overig	7
>Ontrek industrie aan de horizon	Groene Randen	
Bij de inpassing van de verschillende programma's moeten de waarden en gebiedskwaliteiten het vertekpunt zijn! Fixeer vervolgens niet op aantallen hectares, maar stel de kwaliteit centraal! Ga niet prakken!	Groene Randen	
Opmerking / aandachtspunt emails (samengevat) 30/11/2022	Opgave	Kaart sectie 8.1
Let op met woorden als 'verromeling' of 'de 6 issues'. Als je niets doet, verommeld er ook niets. De een vindt de Onlanden 'rommelig', de ander een industriegebied. Maar door de keuze voor bepaalde woorden, leidt u af van de echte vraagstuk.	Overig	
De data die jullie verzamelen is altijd alleen zo nuttig als de vraag die jullie stellen dus wees specifiek.	Overig	
Ik ben volop tegen zonnepanelen en grondberging bij matsloot. Leg zonnepanelen op het dak van het distributie centrum als nodig. Zoek ook uit of er ruimte op het netwerk is voor een enorme hoeveelheid zonnepanelen.	Zonne-energie	
De Munnikersloot/Gave geen goede mogelijkheid voor een robuuste natte ecologische verbinding. Daartoe moet de Zuidwending in zuidelijke richting worden doorgezet. Ten westen langs de Aldi en met een nieuw breed ecodeuct onder de A7.	Ecologische- Hydrologische verbindingen	
de molen langs de Zuidwending komt door activiteiten van westpoort 3 landschappelijk in de problemen.	Groene randen	
Misschien is het een optie om deze moeln 500 meter naar het zuiden te verplaatsen naar de plek waar vroeger een watermolen stond. Het onderstel van deze molen staat nog aan de dijk. Locatie is de Gave zuidzijde (als toeristische attractie).	Groene randen	
Begin zo snel mogelijk met de aanleg van groene randen	Groene randen	
Toekomstige plannen tav spoor niet meegenomen, geeft vertekend beeld van open vensters. Open vensters zijn helemaal geen open vensters.	Overig	
Ecologische verbinding verbreden op huidige planning.	Ecologische- Hydrologische verbindingen	
Bestaande/huidige beplanting laten staan in de groene randen: dit geeft voorsprong. Inzetten op snelle opslag van CO2 door hoge bomen: populieren!!	Groene randen	
Ecologische verbindingen voldoende populieren! Robuustheid blijft van belang.	Groene randen	
Met zonnepanelen + grondberging COSUN nooit. Gebied echt te klein voor weidevogels. De geplande plekken zijn veel te klein.	Weidevogels & Ganzen	
Spijtig dat weer een stuk uitzicht over open landschap verdwijnt met in grondlichamen ingepaste snelweg. Hier 100meter, daar 100mter, elders 100meter.	Groene randen	
Laat bodem en watersysteem nog meer leidend zijn dan in de plannen opgenomen.	Waterberging en klimaatadaptatie	
Voor de camping aan de A7 zou het mooi zijn dat er een geluidswal of scherm langs de A7 komt.	Groene randen	
Robuust landschap = 'banen/stroken/gebieden' aanwijzen.	Ecologische- & hydrologische verbindingen	
Voor ecologie = zv A7 Stop met afknabbelen van bufferzone tussen A7 en N2000 gebied/ Onlanden	Groene randen	
Plannen van natuurorganisaties zijn niet concreet opgenomen!	Overig	
Ganzen foerageergebied / Weidevogelgied wordt aangetast, Provincie Drenthe wilt 500Ha meer! Waar vindt empathie plaats?	Weidevogels & Ganzen	

Waarom zoveel aandacht om Powerfield plannen? Ze hebben slechts een optie op gronden. Bovendien als Noordenvel plan Zuidvelde realiseert voldoet ze aan haar opgave.	Zonne-energie	
In zaal aanwezig panfletten hebben * tekentafel gekalkt en zijn niet concreet	Overig	
Zuidwending verbreden en doortrekken onder de A7 en vormen tot een brede natuur/water corridor. Matsloot gebiedn gebruiken als water buffer.	Waterberging en klimaatadaptatie	
Zuidwending verbreden en doortrekken onder de A7 en vormen tot een brede natuur/water corridor. Matsloot gebiedn gebruiken als water buffer.	Ecologische- & hydrologische verbindingen	
Zonnecellen op daken industrie die op huidige vloeivelden komen ten voor van A7. Nieuwe vloeivelden ten noorden van de spoorlijn.	Zonne-energie	
Zonnecellen op daken industrie die op huidige vloeivelden komen ten voor van A7. Nieuwe vloeivelden ten noorden van de spoorlijn.	Grondberging	
Natuurgericht plan ingediend door natuurorganisaties- komt onvoldoende in deze presentatie voor.	Overig	
Dubbelgebruik zonnepark/ecologie is onrealistisch. Dit is 'greenwashing'.	Zonne-energie	
Geén zonnepark in (aangewezen) natuurgebied! Panelen moeten op bedrijfspanden en op vloeivelden.	Zonne-energie	
Er is géén ecologische beoordeling t.o.v. effecten op weidevogelgebied.	Weidevogels & Ganzen	
Opmerking / aandachtspunt emails (samengevat)	Opgave	Kaart sectie 8.1
Is er wel gekeken naar de cultuurhistorische waarde van het Aduarderdiep en de archeologische vondsten? Project "Meer Moois Onder Groningen" kan cultuurhistorische plekken beschermen en verbinden.	Overig	8
Is er een mogelijkheid voor zonnepanelen op de daken?	Zonne-energie	
"Ecologische zone ontwikkelen ten westen van Westpoort. De werf Poffert is bereid bij te dragen aan een ecologische verbinding."	Ecologische- & Hydrologische verbindingen	
Is het überhaupt wenselijk op de Munniikevaart in te richten met natuur vriendelijke oevers?	Ecologische- & Hydrologische verbindingen	
Hoendiep kent een drukke recreatieve vaart, waarbij huidig gevestigde fauna verstoord wordt. Hier moet een meer rustiger alternatief voor worden bedacht.	Ecologische- & Hydrologische verbindingen	
Vensters openhouden met groene randen geeft de bebouwing in Westpoort geen vrijbrief om zich ongelimiteerd richting het open gebied te bouwen. Lichtvervuiling van de Aldi is hier een goed voorbeeld van hoe het fout kan gaan.	Overig	
de ligging van de doorfietsroute Leek-Groningen zou langs de poffert zou een sociaal veiliger alternatief zijn.	Overig	
recreatievaart kan verbeterd worden door een aantrekkelijker brugbenieding bij t.h.v. de Suikerbrug.	Overig	9
De haven van het voormalige suikerfabriek heeft veel potentie voor het liggen van voormalige vrachtschepen met staande mast.	Overig	10
Openbaar vervoer hebben we op moeten inleveren, zo rijd er geen bus meer van leek Midwolde Lettelbert Oostwold Hoogkerk. Busverbinding herstellen + fietsenstalling verlichting en coffee to go punt.	Overig	
Ook de enorme zwarte blokken distributiecentra zouden wat ons betreft voorzien moeten worden van wandschilderingen die passen bij de natuurlijke omgeving	Overig	
Energievelden lijken me in dit gebied misplaatst omdat we recentelijk al een forse uitbereiding hebben gehad met het elektriciteit net werk nabij Westpoort	Zonne-energie	
Matsloot blijft natuur; weidegrond of een uitbreiding van de Onlanden. Aan de zuidkant van de A7 begint de natuur.	Zonne-energie	
Matsloot blijft natuur; weidegrond of een uitbreiding van de Onlanden. Aan de zuidkant van de A7 begint de natuur.	Grondberging	
Matsloot blijft natuur; weidegrond of een uitbreiding van de Onlanden. Aan de zuidkant van de A7 begint de natuur.	Ecologische- & Hydrologische verbindingen	

Westpoort is bedrijventerrein en dat breidt niet uit.	Overig	
Ik las dat er plannen zijn voor een zonnepark aan de rand van Matsloot. Daar ben ik fel op tegen. Een zonnepark: prima, maar dan op de enorme platte daken van de bedrijven op Westpoort of daartussen, er zijn daar mogelijkheden genoeg. Absoluut niet in de Matsloot.	Zonne-energie	
Recreatie: het Leekstermeer is een natuurgebied, de recreatie moet bescheiden blijven. Paviljoens van Esch, Pool en van der Dong in de Matsloot behouden hun charmante kleinschaligheid. Watersport en toerisme kunnen zich concentreren aan de overkant. De Matslootkant van het Leekstermeer blijft rustig. Dus geen grote horeca, geen felle verlichting, geen lawaai, geen andere attracties of voorzieningen dan huisjes en een speeltuintje.	Overig	
Ze zijn de weg kwijt in dit land een boer die 2 koeien op een hectare houdt wordt gezien als milieubelaster terwijl er 100 meter verder op de éne na de andere blokkendoos wordt gebouwd of een nieuwe woonwijk uit de grond wordt gestampt. De waterberging die destijds is aangelegd wordt niet onderhouden dus deze groeit dicht beter was om een gedeelte te onderhouden zodat er weer ruimte komt voor de weidevogel, gedeelte openmaken voor kano publiek, de weerribben kan een voorbeeld zijn, de kano's houden de boel open. Mochten ze toch een badkuip aanleggen doe het dan tegen de munnikesloot aan dat is geen land en ook geen water.	Overig	
Graag wil ik aandacht vragen voor de historische elementen in dit gebied, die al voor het grootste deel zijn verdwenen. Al geruime tijd doe ik historisch onderzoek naar de edele heerden van Hoogkerk en daarvan liggen/lagen er ook zeker een aantal in dit ontwikkelingsgebied. Het industrieterrein Westpoort is wat mij betreft een voorbeeld van armoedig, onwetend en oppervlakkig beleid. Alleen de naamgeving al van het gebied en de straatnamen hebben geen enkele relatie met de geschiedenis van het gebied. Gebiedsontwikkeling is ook een mooie kans en opgave lijkt me. Maar ik hoop wel dat bij die ontwikkeling de geschiedenis van het gebied meegenomen wordt. Dit kan juist een waardevolle invloed erop hebben. In grote lijnen hoop ik dat in de planvorming het landschappelijk en het historische meer aandacht krijgt. Landschappelijk gezien zou het mooi zijn als er meer samenhang gecreëerd kan worden en dat de historische elementen erin wellicht versterkt kunnen worden.	Overig	
Verbinden van zoveel mogelijk stromende water in de omgeving en de verzekering van goede kwaliteit zwemwater lijkt me belangrijk. Dan valt er meer te ontdekken als recreant en is er plek voor iedereen. Met oog op de toekomst meer waterplekken creëren, met behoud van de natuur, zowel flora als fauna. Met een plek om te kanoën, suppen en zwemmen, waarna je kunt uitrusten op een fijn terras aan het water.	Overig	
We moeten ook rekening houden met de binnen enkele jaren komende watertekorten en op andere momenten wateroverlast. Nodig is een royale opslagplaats voor water (wetenschappers voorspellen al rond 2027 een watercrisis, hierop voorbereiden).	Watersysteem & Klimaatadaptatie	
optie 1 is het beste; god voor ons allen en ieder voor zich	Overig	
de vreselijke verlichting van de Aldi, terwijl het hemelsbreed toch wel 1 kilometer is. Het is oogverblindend, zelfs op deze afstand. Hoe is het in godsnaam mogelijk dat dit heeft kunnen gebeuren?	Overig	
Rust behouden/beschermen omtrent camping Meerzicht: bescherming van de (water)natuur aldaar.	Ecologische- Hydrologische verbindingen	
ik vond de vernatting en de transitie landbouw ten oosten van Oostwold bijvoorbeeld heel positief.	Ecologische- Hydrologische verbindingen	
Ook de groene ecologische overgangszones zagen er op tekening goed uit	Ecologische- Hydrologische verbindingen	
Zonnepanelen we kunnen er niet helemaal om heen, maar ik zou ze graag zoveel mogelijk op de daken van de bedrijven zien op het bedrijventerrein van Westpoort. Als er toch wat in het veld moet dan graag een deel zoals in het plan in Westpoort 3 en met die overgangen van groene zones. En bij de Matsloot liefst niet té veel en dan graag zoals het op de tekeningen lijkt, niet vol met panelen, maar een natuurinclusieve opzet, dus groen en ruimte tussen de stroken panelen.	Zonne-energie	
En niet té veel zodat er voor weidevogels en foeragerende ganzen voldoende grasland overblijft. Dat zou dan ook wat vernat kunnen worden zeker in voorjaar, zodat het aantrekkelijker wordt voor weidevogels.	Weidevogels & Ganzen	
Dan komt er in het plan zo te zien een fietspad naast de Matslootweg langs de A7 naar Roderwolde, dat lijkt me heel zinvol, want nu moet je als fietser altijd goed opletten.	Overig	
ik snap niet goed waarom dat Distributiecentrum van Aldi op 'zichtlocatie' is gekomen. Wat een lelijk iets en zo groot en erg veel licht verspreidend!	Overig	

Hoe is het bestaanbaar dat bij de planvorming van overheden, belanghebbende marktpartijen een rol spelen? Procespunt: bezwaar tegen aanwezigheid van Cosun en Powerfield op de inloopmomenten	Overig	
natuurgerichte gebiedsvisie: de visie van natuurorganisaties komt onvoldoende in het plan voor en is op de 3e inloopavond gereduceerd tot 1 plaatje	Ecologische- Hydrologische verbindingen	
natuurgerichte beleidsafspraken (lokaal, regionaal, nationaal) moeten deel uitmaken van deze visie (en dat doen ze nu niet)	Ecologische- Hydrologische verbindingen	
ecologische expertise is niet (voldoende) gebruikt in het opstellen van het document	Ecologische- Hydrologische verbindingen	
wanneer het gebied Matsloot voor een zonnepark wordt gebruikt, nemen daar de natuurwaarden af en neemt de 'verrommeling' toe.	Zonne-energie	
In de huidige situatie is de A7 een harde grens, ook ecologisch. Om verrommeling te vermijden is het hier dus logisch om het gebied ten noorden daarvan de hoofdfunctie 'wonen en werken' te geven en het gebied ten zuiden daarvan de hoofdfunctie 'natuur'.	Overig	
Groene randen moeten voldoende breed zijn en deel uitmaken van een aaneengesloten netwerk van natuurlijke elementen in de omgeving. Ze moeten zich op een zo natuurlijk mogelijke wijze kunnen ontwikkelen en onverstoorde blijven. (...) Om groene randen te maken is ecologische deskundigheid onmisbaar.	Groene randen	
Het is een fout om ervan uit te gaan dat een zonnepark een dubbelfunctie heeft, doordat het (naast elektriciteitsopwekking) een bijdrage zou leveren aan de natuurwaarden van het gebied	Zonne-energie	
Op de daken van bedrijfspanden is ruim voldoende oppervlak aanwezig. Er kunnen ook zonnepanelen worden geplaatst op vloeivelden, zoals nu al elders in Nederland gebeurt.	Zonne-energie	11
Het is ontoelaatbaar dat de Provincie Drenthe gebieden aankoopt om het provinciale ganzenoeragegebied uit te breiden, terwijl een bestaand aangewezen ganzenoeragegebied (het Matsloot-gebied) grotendeels wordt weggenomen	Weidevogels & Ganzen	
Als bewoner van Roderwolde hoorde ik over de plannen voor Matsloot. Het lijkt me extreem jammer dat een gebied zo dicht bij een natuurtrek plaats voor vogels (waar ook veel toeristen en vogelaars op af komen) een zonnepanelen park te plaatsen. Er is al veel licht vervuiling van het distributie centrum aan de overkant. Kunnen de zonnepanelen daar niet (op het dak) komen?	Zonne-energie	
Hierbij wil ik graag laten weten dat ik vind dat Matsloot het beste bij de Onlanden aangesloten kan worden en zonnepanelen beter op het dak van het distributiecentrum kunnen liggen (...) Misschien hebben jullie ook het advies van de Rijksadviseur voor de leefomgeving gelezen met betrekking tot dit onderwerp: https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2369275-stop-met-zonneparken-en-leg-zonnepanelen-op-daken.html	Zonne-energie	
Roderwolde is een favoriete plek voor wielrenners en dagjesmensen die via omgeving Matsloot een tocht door de natuur maken (vanuit Groningen en vanuit Roderwolde/ Foxwolde en omgeving). Welke alternatieven zijn verkend? Bij dezen zou ik mijn bezwaar tegen deze ontwikkeling willen uiten.	Zonne-energie	
Recreatie in een aantrekkelijk landschap en de natuur (uiteraard met respect voor de natuurwaarden) zorgt ervoor dat de inwoners van het gebied op kunnen laden en daardoor geestelijk gezond blijven. Er gaan ook economische belangen van MKB ondernemers mee gepaard op allerlei vlakken en is gezond voor bredere investingsklimaat.	Overig	
Vakantiepark Meerzicht - maar ook campings Pool en Van Esch - worden door een mogelijke aanleg van een industrieel zonneterrein en grondberging ten zuiden van de A7 in Matsloot/De Onlanden economisch geschaad en in hun recreatieve doorontwikkeling belemmerd.	Overig	
Niet alleen recreatie is hiervan de dupe. Ook de natuur en het landschap delven het onderspit in de scenario's	Zonne-energie	
Niet alleen recreatie is hiervan de dupe. Ook de natuur en het landschap delven het onderspit in de scenario's	Grondberging	
Waarom zijn de bodem- en het watersysteem in het gebiedsproces niet als vertrekpunt genomen? Waarom zijn klimaatadaptatie (waaronder tegengaan veenoxidatie, extra ruimte voor waterberging) en het versterken van de biodiversiteit in de regio ondergesneeuwd geraakt door de economie?	Watersysteem & Klimaatadaptatie	
Waarom is bij de ontwikkeling van de scenario's geen rekening gehouden met de Natuur- en landschapvisie Westpoort-Matsloot/De Onlanden die is opgesteld door tal van partijen?	Ecologische- Hydrologische verbindingen	

Waarom moeten weidevogels en ganzen in Matsloot mogelijk wijken voor een grondberging terwijl er ook voor gekozen kan worden om de tijdelijke grondberging die is gesitueerd in Westpoort een permanente status te geven? Waarom wordt mogelijk afbreuk gedaan aan de kenmerkende openheid en het waterrijke karakter met smalle percelen met sloten van Matsloot? Hiermee gaan ruimtelijke kwaliteiten verloren die in De Noordenveldse Kwaliteitsgids expliciet zijn benoemd.	Grondberging	
We vinden het 'Landschapspark' een interessante ruimtelijke kapstok om verrommeling te voorkomen, te werken aan een groene stadsrand en we zien onder andere kansen voor een betere recreatieve dooradering van het gebied met respect voor de natuur. Tegelijk zijn wij van mening dat dit park nog helemaal niet ver genoeg is uitgewerkt zodat er voldoende waarborgen zijn dat dit er ook echt komt. We twijfelen niet aan de goede bedoelingen van de bedenkers van het 'Landschapspark' maar op dit moment is het in de rapportage nog volstrekt niet helder wat de begrenzingen zijn van het 'Landschapspark', hoe dit park er op hoofdlijnen uit komt te zien, wat de kosten voor aanleg en beheer zijn en hoe de kosten tussen partijen worden verdeeld	Overig	
Belangrijk aandachtspunt voor de verdere uitwerking van het 'Landschapspark' vormt de ligging van het park in twee provincies en meerdere gemeenten. Hoe krijgt je ondanks deze bestuurlijke versnippering toch één park?	Overig	
Want hoewel er toch steeds in tekst en vooral in beeld een lans wordt gebroken voor de natuur levert dat in de voorstellen geen bijzondere plannen op. Bovendien haalt de werkelijkheid de plannenmakers in zoals men kan zien aan de (groene) westkant van Westpoort waar ALDI nu het stralende middelpunt is. (...) Wat de gemeenten Noordenveld en Westerkwartier aan groennota's hebben liggen weet ik niet, maar die van Groningen hebben blijkbaar geen betrekking op het nu te beoordelen gebied; tot nu toe is kaalslag aan de orde. (...) Verder is het wenselijk dat het gebied afgeschermd wordt van Westpoort, zowel voor het oog als voor het oor. Hoe krijgen we daar de handen voor op elkaar.	Groene randen	
Ik had het wel passend gevonden dat wanneer er wordt gesproken over het vernatten van het gebied, er enig contact over zou worden opgenomen met ons als belanghebbenden die hier wonen. Niet dat we bang zijn voor natte voeten, maar vernatting kan o.a. tot gevolg hebben dat het verkeerslawaai van de A7 nog nadrukkelijker tot onze woning en woongebied doordringt.	Watersysteem & Klimaatadaptatie	
Wat betreft de serieuze bedoelingen: Eerst werd de bedoening van Werf de Poffert als zodanig opgevoerd, op de laatste tekeningen is het pareltje doorgeroeld naar E4 op de Poffer	Overig	
Ik zou graag zien dat de zonnepanelen niet op het land geplaatst gaan worden. Zelf vind ik dit zonde om grond hiervoor op te offeren terwijl tegenover deze grond grote bedrijfspanden staan (waaronder het distributiecentrum van de Aldi) met enorme dak oppervlakten. Het lijkt mij dan ook veel beter dat deze loze ruimte benut gaat worden voor zonnepanelen. Dan kan de grond (Matsloot) gebruikt worden als natuur/ waterberging. (...) in de winter maken veel ganzen gebruik van deze grond.	Zonne-energie	
de grond (Matsloot) kan gebruikt worden als natuur/ waterberging. (...)	Watersysteem & Klimaatadaptatie	
in de winter maken veel ganzen gebruik van deze grond (Matsloot)	Weidevogels & Ganzen	

Het Regionaal Raamwerk als Landschapspark?

De term Regionaal Raamwerk, de titel van dit project, voelt voor velen abstract en technocratisch. Niet zo concreet als 'gebiedsvisie', maar ook niet zo vrijblijvend als 'gebiedsverkenning'. Dit adviesrapport is uiteindelijk vrijblijvend: het is immers aan overheden om, in samenspel met de omgeving, knopen door te hakken.

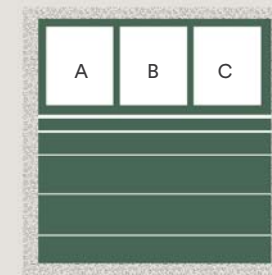
Eén gemeenschappelijke visie op het gebied zou een geweldig resultaat zijn. Of die visie Het Regionaal Raamwerk moet heten is echter zeer de vraag. Naamgeving doet ertoe. Eén van de vele waardevolle commentaren van omwonenden was dat in de juiste naamgeving grote kansen liggen, bijvoorbeeld door de cultuurhistorie van het gebied te verankeren. Een andere suggestie was om de term Landschapspark te gebruiken ter vervanging van Raamwerk.

Het idee hierachter is dat het helpt om een hoge mate en kwaliteit van landschapsbescherming en inpassing te realiseren, met meer maatschappelijk en politiek draagvlak als resultaat. Het landschapspark is in dat geval een stoere, groen-blauwe kraag die breed om bedrijventerrein Westpoort heen ligt en bij uitbreiding om de hele westelijke flank van de stad. Het is een prettig overgangsge-

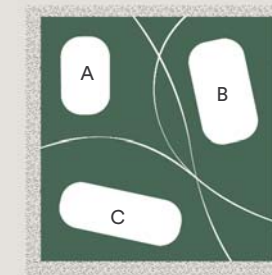
bied tussen uitgestrekt landelijk gebied, natuur en water enerzijds en de stad Groningen anderzijds. Het landschapspark is een kans om stap-voor-stap het imago van het gebied te veranderen van 'rommelhoekje' naar vooruitstrevend, inclusief en duurzaam. Het landschapspark is dus een middel om een brede variëteit aan belangen te verenigen voor de lange termijn. Het is een gezamenlijke deler waaronder belangen die ogenschijnlijk tegengesteld zijn toch samengebracht kunnen worden omdat het gezamenlijke resultaat groter is dan de som der delen. Zo wordt dromen, denken en doen over provincie- en gemeentegrenzen heen eenvoudiger. Het effect hiervan is dat stakeholders samenwerking meer als uitgangspunt nemen in het realiseren van hun individuele projecten en ambities.

Beide ideeën kunnen gecombineerd worden door het Landschapspark in naamgeving te verbinden met de cultuurhistorie van het gebied. Voorbeelden hiervan zijn Landschapspark Zuidvleugel (Zuid-Holland), Landschapspark Pauwels (omgeving Tilburg), Landschapspark Pasgeld (Rijswijk-Delft) en Landschapspark Oisterwijk.

Aan de term landschapspark kunnen ook nadelen kleven, bijvoorbeeld middels de suggestie dat het gebied (al) volledig is ingericht of dat het alleen gaat om een groen en recreatief gebied i.p.v. een integrale benadering van landschap, groen en recreatie in combinatie met economie, verduurzaming, klimaatmaatregelen en verstedelijking.

Ontwikkelingen aan de rand van het geheel.

Ontwikkelingen onderdeel van geheel.

Impressie; mogelijke uitstraling van een groene dooradering bij het landschapspark.

Bosch
Slabbers

© Dit werk is auteursrechtelijk beschermd.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en BoschSlabbers Tuin- en Landschapsarchitecten B.V. (hierna: "BoschSlabbers - WesselinkVanZijst").

BoschSlabbers - WesselinkVanZijst heeft bij haar werkzaamheden de zorgvuldigheid in acht genomen die van haar kan worden verwacht. Aan de getoonde informatie in deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend. Op onze werkzaamheden zijn de voorwaarden van toepassing zoals vastgelegd in De Nieuwe Regeling 2011 (DNR 2011).

BoschSlabbers - WesselinkVanZijst heeft met zorgvuldigheid de beelden in deze publicatie geselecteerd. Het kan voorkomen dat niet alle rechthebbenden van de gebruikte beelden zijn achterhaald. Belanghebbenden worden verzocht contact op te nemen met BoschSlabbers - WesselinkVanZijst.

Driebergen
Hoofdstraat 71
3971 KD Driebergen
T 030 - 691 38 89
info@wesselinkvanzijst.nl

wesselinkvanzijst.nl

Bosch Slabbers

Den Haag
1e Sweelinckstraat 30
2517 GD Den Haag
T 070 3554407
denhaag@bsla.nl

boschslabbers.nl